

[Formanden]

tykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til landbrugsministeren og udenrigsministeren:

Forespørgsel [om EFs budgetproblemer] af Ib Christensen (DR), Bjørn Poulsen (SF) og Steen Folke (VS).

(Forespørgsel nr. 9. Anmeldt 7/12 79).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af:

Forslag til finanslov for 1980.

(Lovforslag nr. L 1. Fremsat 7/11 79. Første behandling 7/11 79. Betænkning 15/11 79. Anden behandling 4/12 79. Tillægsbetænkning 12/12 79).

I tillægsbetænkningen var der stillet 700 ændringsforslag (nr. 1-43, 45-121, 123-130, 132-441, 441a, 442-469, 471-612, 614-704).

Uden for tillægsbetænkningen var der på blad nr. 193 stillet 17 ændringsforslag (nr. 705-721) af Steen Folke (VS).

Uden for tillægsbetænkningen var der på blad nr. 164 stillet 1153 ændringsforslag (nr. 1001-1919, 1919a, 1920-2026, 2026a og b, 2027-2060, 2060a og b, 2061-2077, 2077a, 2078-2147) af Glensgård (FP) og Askjær Jørgensen (FP).

Uden for tillægsbetænkningen var der på blad nr. 198 stillet 6 ændringsforslag (nr. 722-727) af finansministeren.

Uden for tillægsbetænkningen var der på blad nr. 209 stillet 1 ændringsforslag (nr. 728) af Enggaard (V), Gammelgaard (KF), Arne Melchior (CD) og Chr. Christensen (KrF).

Uden for tillægsbetænkningen var der på blad nr. 210 stillet 1 ændringsforslag (nr. 729) af Bertel Haarder (V), Palle Simonsen (KF), Arne Melchior (CD) og Chr. Christensen (KrF).

(Tillægsbetænkningen med bilag og ændringsforslagene uden for tillægsbetænkningen er optaget i tillæg D).

Formanden:

Det er af forslagsstillerne meddelt mig, at følgende ændringsforslag ønskes taget tilbage:

Nr. 241 af et mindretal (V, KF og RV).

Nr. 390 af finansministeren.

Nr. 593 af et mindretal (V, KF og CD).

Ønsker nogen at optage de pågældende ændringsforslag? (Ophold). Da dette ikke er tilfældet, er disse ændringsforslag bortfaldet.

Jeg er blevet spurgt om dagens forløb. Hvis forhandlingen kan tilendebringes inden for 2-3 timer, tager vi 1 times pause efter denne forhandling, sådan at vi tager forhandlingen for sig, derefter 1 times pause og så afstemningen. Vi skal nok afbryde afstemningen en 20 minutter på et eller andet tidspunkt, for den skønnes at være mellem 4 og 4½ time, og derfor vil det være praktisk med en lille pause midt på eftermiddagen. Med alle forbehold er det planen for dagen.

Ændringsforslagene sættes først til forhandling.

Forhandling

Camre (S):

Det finanslovsforslag, regeringen fremsatte første gang i august i år, er fremsat uændret i den nye folketingssamling. Det har samlede udgifter på 118,9 mia kr. og et underskud på drifts-, anlægs- og udlånsposterne på 10,7 mia kr. I disse totaltal er medregnet de nedskæringer på 2½ mia kr., som SV-regeringen nåede til enighed om at foretage i sommer. Det drejer sig som bekendt om 700 mill. kr. på de rammebelagte udgifter og 1,8 mia kr. på årsbasis på de lovbundne udgifter.

Sådan som finanslovsforslaget foreligger trykt, er den væsentligste del af disse nedskæringer, nemlig 2,39 mia kr., ikke fordelt på de enkelte udgiftsområder, men placeret i en samlet post på budgetreguleringskontoen - altså en minuspost, som skal fordeles ud og trækkes fra på de konkrete områder.

De ændringsforslag, regeringen nu lægger frem til afstemning, falder i to hovedgrupper. Den ene gruppe vedrører en placering på

[Camre]

enkeltområder af en del af den i juni aftalte besparelse på 2,5 mia kr. Den anden hovedgruppe indeholder en lang række ændringer i begge retninger af såvel indtægtsskøn som udgiftsskøn som følge af, at den økonomiske udvikling i dag må bedømmes forskelligt fra situationen i sommer og i efteråret.

Inden jeg mere detaljeret omtaler disse ændringsforslag, vil jeg understrege, at der ikke heri er taget højde for virkningerne af en ændret økonomisk politik som følge af den helhedsplan, som regeringen forventer gennemført i løbet af indeværende uge.

Jeg skal mere konkret om regeringens ændringsforslag sige følgende:

Af de 2,5 mia kr.s besparelse aftalt i juni i år er som nævnt kun en mindre del indregnet i finanslovsforslaget. Ved ændringsforslag fordeles nu yderligere 431 mill. kr. på enkeltkonti. Det gælder således tillægsbevillingsreserven, der nedsættes fra 250 mill. kr. til 175 mill. kr., lovreserven, altså reserven til ny lovgivning, der nedsættes med 100 mill. kr., udgifterne vedrørende arbejdsløshedsforsikring, der nedsættes med 200 mill. kr., samt nogle mindre beløb på udenrigs-, bolig- og kirkeministeriets konti, og hertil kommer så nedsættelse af pris- og lønreserven med 50 mill. kr., som skyldes, at besparelserne har den afledede virkning, at udgifterne til pris- og lønstigninger bliver mindsket.

Den resterende del af de 2,5 mia kr.s besparelse, i alt væsentligt besparelser i lov-bundne udgifter, kan ikke indplaceres på finansloven nu af den simple grund, at de lovændringer, som kræves, ikke har kunnet gennemføres på den korte tid, der er gået, siden folketinget trådte sammen efter valget i oktober. Disse beløb vil derfor blive indbudgetteret på tillægsbevillingsloven.

En del af den ændrede lovgivning, som skal danne grundlag for besparelserne, kan ikke få fuld virkning fra den 1. januar 1980, og der har allerede været fremført kritik fra venstres side heraf. Det er imidlertid socialdemokratiets mål, at disse besparelser skal fordeles, så det får så få skadevirkninger som muligt, og også således at besparelserne bliver led i et reformarbejde, der skaber større retfærdighed. Det gælder f. eks. indførelse af et mere retfærdigt indkomstbegreb, som basis for tildeling af offentlige ydelser.

Man kan let gennemføre enkle besparelser – som f. eks. indførelse af en karensdag ved

sygdom for alle lønmodtagere, som venstre bl. a. har foreslået. Det kunne nok være gennemført hurtigt, så virkningerne var kommet på statsbudgettet fra starten af 1980, men det kan socialdemokratiet ikke deltage i. Vi må udvise både omhu og social hensyntagen, og derfor skal de nødvendige lovændringer gennemføres efter et forsvarligt forarbejde.

Regeringen har i slutningen af november 1979 givet folketinget en skriftlig orientering om de således påtænkte besparelser i lov-bundne udgifter, og jeg finder ikke grund til her at gå dybere ind på de enkelte poster.

Den anden hovedgruppe af ændringsforslag er som nævnt fremsat som følge af ændret skøn over indtægter og udgifter siden finanslovsforslagets første fremsættelse. De medfører sammenlagt en lille nedgang i underskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet.

Til slut kommer så ændringsforslag fra regeringen i går som led i den afsluttende behandling af finanslovsforslaget. Det drejer sig om en forøgelse af udgifterne til det kriminalpræventive råd med 1,3 mill. kr., en forøgelse af politiets bevillinger med 5,9 mill. kr., en besparelse på Apotekerfonden med 1,4 mill. kr., tilskud til sperlingfiskere på 23 mill. kr. og en forøgelse af støtten til elever på folkehøjskoler, landbrugsskoler m. v. på 3,4 mill. kr.

Udformningen af den økonomiske politik og herunder tilpasningen af finansloven er blevet stadig mere vanskelig under indtryk af de seneste års internationale økonomiske udvikling. Vilkårene for de energifattige industrilande er igen og igen blevet kuldkastet af olieprisstigningerne. Selv forudsætningerne for denne finanslov vil sandsynligvis blive ændret i 1980. Det stiller krav til os om vedvarende ændringer og omposteringer.

Jeg vil gerne understrege, at vi ikke med den foreliggende finanslov gennemfører en nedsættelse af de samlede statslige udgifter. Der er en forøgelse på ca. 1/2 pct. i faste priser i forhold til 1979, men det er en uomgængelig nødvendighed at skære ned på nogle poster for at skabe plads til nødvendige nye udgifter. Det er ikke socialdemokratisk politik at holde fast på enhver offentlig udgiftspost. Det er vores mål at gennemføre begrænsninger i væksten på mindre nødvendige områder og at bortskære udgifter, som den

[Camre]

samfundsmæssige udvikling har gjort det rimeligt at fjerne.

Regeringens helhedsløsning vil betyde en svagere stigning i indkomster og priser og dermed forventeligt forbedre konkurrenceevnen og således medvirke til at mindske presset på betalingsbalancen. Men indkomstpoltikken er blevet afsvækket i forhold til regeringens mål, fordi det ikke var muligt at finde et flertal i folketinget for det samlede oplæg.

Det stiller nye krav om en stram finanspolitik i den kommende tid, og jeg vil gerne sige, at den socialdemokratiske folketingsgruppe er indstillet på, at der må foretages en fornyet gennemgang af mulighederne for at foretage uomgængeligt nødvendige justeringer i de offentlige udgifter i de kommende år. Det gælder såvel for statens som for kommunernes udgifter. Der kan være tale om nedskæringer og begrænsninger af traditionel art og også om mere strukturelle ændringer, der indebærer begrænsninger af de offentlige ydelsers art og niveau. Det drejer sig om en række grundlæggende ændringer i de offentlige udgifter, og derfor vil der være tale om en flerårig opgave. Men jeg vil gerne understrege, at den økonomiske situation er så alvorlig, at det vil være vigtigt, at sådanne nedskæringer også kan slå igennem i 1980.

Jeg skal herefter knytte nogle kommentarer til de af oppositionen fremsatte ændringsforslag.

Venstre har sammen med de konservative, CD og kristeligt folkeparti foreslået ekstra $\frac{1}{2}$ mia kr. taget ud af budgetreguleringskontoen for derved at tilkendegive, at man er imod, at regeringen sparer dette beløb ved indtægtsregulering af folkepensionen. Jeg vil gerne understrege, at dette ændringsforslag mere eller mindre beror på en misforståelse. Ved at stemme for budgetreguleringskontoen i den størrelse, regeringen har foreslået, binder man sig ikke til indtægtsregulering af folkepensionen eller til besparelser på nogen anden bestemt post.

Der vil på helt sædvanlig måde blive fremsat lovforslag om regulering af folkepensionen, og man kan så til den tid tilkendegive sin mening derom. Budgetreguleringskontoen er en samlet post, og den kan principielt fordeles på enhver form for besparelse, der kan skabes flertal for i folketinget.

På samme måde ønsker venstre at hindre, at der spares 100 mill. kr. på forsvaret. Denne besparelse og andre besparelser fra regeringens redegørelse af 27. november 1979 besluttes altså som sagt ikke i dag – jævnfør hvad jeg lige har udtalt om folkepensionsreguleringen. Der er ikke tale om, at man binder sig til noget af de ændringsforslag, regeringen har bebudet i 1980, og som skal indplaceres på tillægsbevillingsloven.

Venstre vil samlet gennemføre besparelser på 2 mia kr. mere på årsbasis end de 2,5 mia kr., som blev aftalt af SV-regeringen i juni måned, ligesom venstre ønsker en anden fordeling af væsentlige dele af de 2,5 mia kr. Jeg har allerede kritiseret forslaget om at indføre en karensdag for alle lønmodtagere, en besparelse på 400 mill. kr. netto. Jeg tror også, man kan sige, at besparelser med 220 mill. kr. på daginstitutioner og dagpleje for børn og besparelser med 250 mill. kr. på plejehjem, daghjem og dagcentre er uigennemtænkt. Det er flotte, brede penselstrøg, som ikke kan holde til en nærmere analyse, og som i hvert fald gennemført som foreslået vil have direkte sociale skadevirkninger.

Samtidig vil jeg sige, at en forøgelse med 50 mill. kr. til politikvæsenet næppe kan finde fornuftig anvendelse på én gang og næppe heller har den ønskede effekt på kriminaliteten. Når man sammenholder det med, at man afviser besparelsen på 100 mill. kr. på forsvaret, synes jeg, man må sige, at venstres ændringsforslag giver et billede af en for os uacceptabel vægt i de samlede besparelser.

Det konservative folkeparti vil spare sammenlagt 5,5 mia kr. på finanslovsforslaget. Det skal gå ud over så velvalgte områder som den kollektive trafik, humanitær og uddannelsesmæssig bistand til undertrykte folk, rentesikringen i byggeriet og andre tilskud til almennyttigt byggeri, Forbrugerrådet, folkehøjskoler, levnedsmiddelinstituttet, samarbejdet gennem FN med udviklingslandene, hvor midlerne ønskes flyttet til statslånene, som er bundet til køb i Danmark, og det skal gå ud over det nordiske samarbejde. Vi mener ikke, disse besparelser er helt saglige og helt gennemtænkte. Skadevirkningerne vil efter vores mening være for store.

Fremskridtspartiets mange ændringsforslag fremkom i går aftes til folketingets medlemmer. Det er en bunke papir, som ingen af os har nogen jordisk chance for at nå at sætte

[Camre]

os ind i. Det er tydeligvis heller ikke meningen. Fristen for at fremsætte ændringsforslag udløb den 4. december, og vi fik altså denne meget omfattende bunke den 17. december.

Det er vistnok hensigten, at udgifter og indtægter skal balancere med deraf følgende rekordagtig arbejdsløshed. Jeg går ud fra, at forslagene er de gamle kendinge, som med et slag skal omstyrte velfærdssamfundet. Jeg tvivler på, at fremskridtspartiet selv tager denne papirdynge alvorligt. Der er i hvert fald ingen andre i denne sal, der gør det, og jeg skal undlade at spilde tingets tid med at gå nærmere ind på disse ganske værdiløse og meningsløse ændringsforslag.

SFs ændringsforslag til finanslovsforslaget klarer ophævelsen af medlemskabet af EF og NATO og nedlægger forsvaret. Det er faktisk ikke normalt at lovgive ved hjælp af ændringsforslag til finansloven, og forslagene må vel anses at have en helt symbolsk betydning. Hvordan disse områder så skal klares afviklet om 13 dage fra nu af, er noget uklart.

SF vil bruge flere penge til sociale, uddannelsesmæssige og kulturelle formål, og det skal jo nok styrke beskæftigelsen visse steder, men det styrker i hvert tilfælde ikke betalingsbalancen, og på længere sigt går det så igen ud over beskæftigelsen.

Jeg skal udtrykke en særlig undren over, at man vil fjerne hele civilforsvaret. Det betyder, at Barsebäckberedskabs- og evakueringsplanerne ikke kan virke, at miljøstyrelsens beredskab ved olieforureningskatastrofer ikke virker, og at der i andre katastrofesituationer, f. eks. ved større skov- og hedebrande, ikke er mulighed for indsats af den store ekstra kapacitet, som CF-korpset råder over. Det kan da vist ikke være helt alvorligt ment.

Det radikale venstre har ændringsforslag om øgede udgifter til energiformål og støtte til håndværksvirksomheder, højskoler og fredning, men ikke om besparelser og heller ikke om nye indtægter. Vi kan desværre ikke anbefale disse nye udgifter.

CD vil bygge Storebæltsbroen nu. Jeg må sige, at i betragtning af den begrænsede stigning i produktionen og dermed i investeringsrammerne i disse år finder vi, at tiden ikke er inde til en sådan beslutning.

VS vil spare dronningen, kirkeministeriet og forligsinstitutionen og bruge en hel del penge til diverse gode formål, men man har

glemt at spare EF-medlemskabet og forsvaret – så kunne der jo være blevet et overskud på kontoen sammenlagt.

Retsforbundet har stillet en lang række ændringsforslag i overensstemmelse med partiets principielle synspunkter. Det bryder med en række formål, som vi anser for nyttige, og vi kan ikke støtte disse forslag.

Jeg skal til slut anbefale tingets medlemmer at stemme for de af regeringen stillede ændringsforslag og imod de øvrige stillede ændringsforslag.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg bliver nødt til at bede hr. Camre læse vores ændringsforslag lidt mere omhyggeligt. Der bliver sagt her fra talerstolen, at vi ville stryge hele civilforsvaret og dermed en hel masse vigtige ting. Jeg gør opmærksom på, at vi ved en fejltagelse først havde indsendt et ændringsforslag, som vi siden har rettet. Vi har bevaret civilforsvaret for at bevare de civile tjenester, og vi har nøjedes med at lave en budgetregulering på civilforsvarets konto på minus 70 mill. kr. Jeg håber, hr. Camre en anden gang vil læse også de nye ændringsforslag, før han kaster sig over partierne.

Formanden:

Nu får hr. Steen Folke ordet for en kort bemærkning, men jeg tror nok for en gangs skyld det vil være praktisk, at ordførerne korrigerer hinanden i deres replikker og ikke i korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Steen Folke (VS):

Ja men det skal dog lige anholdes, at hr. Camre mente, VS havde glemt at spare på EF og militæret. Jeg vil gøre opmærksom på, at vores ændringsforslag er stillet efter, at de i finansudvalget repræsenterede partier har stillet deres ændringsforslag, og da SF havde været så venlig at spare militæret og EF bort, afstod vi fra det. Jeg ville gerne have sparet det to gange, hvis det kunne lade sig gøre, men det kan det vist ikke.

Bertel Haarder (V):

Finansministeren har fået en dårlig start. Først sinker han folketingets og finansudval-

[Bertel Haarder]

gets arbejde i en uge og bryder de frister, han selv er gået ind på, og så barsler han langt om længe med nogle bitte små besparelser på 431 mill. kr., som tydeligt viser, hvor svært han har ved at styre sine ministerkolleger.

De øvrige besparelser putter han ind i en særlig uspecificeret konto, som folketinget så kan tage ubeset – eller lade være.

Vi har til dato kun fået stærkt modstridende formodninger om, hvad folkepensionsbesparelsen på 500 mill. kr. på årsbasis vil betyde. Socialministeren kan ikke redegøre for det, finansministeren kan ikke redegøre for det, og alligevel står folketinget her og skal tage stilling til det i dag.

Herefter vil alle partier kunne stille helt uspecificerede ændringsforslag og påstå de mærkeligste ting, uden at regeringen kan angribe dem, for regeringen gør jo selv ligeså. Der har måske været tilløb til noget lignende tidligere, men dette er dog det værste, man har set i den retning. Regeringen gør det dermed let – for let – for fremskridtspartiet med dets fantasibesparelser og påstande. Der er en fare for, at man devaluerer folketingets arbejde omkring finanslovforslaget med det, der nu sker.

Vi håber med de ændringsforslag, som fire partier stillede i går, at kunne samle flertal om allerede nu at sige nej til de to værste forslag, nemlig den uspecificerede folkepensionsbesparelse og besparelsen på forsvaret. Den sidste betragter vi som et brud på forsvarsforliget, og med hensyn til den første, den med folkepensionen, skulle der oven i købet være gode muligheder for her i dag at få vedtaget et ændringsforslag om at tage den ud.

Venstre kan nemt finde pengene andre steder. Vi kan meget nemt anviser besparelser, der går langt ud over den aftalte spareramme på 2,5 mia kr. Vi anviser i dag konkret godt 4 mia kr. i besparelser i 1980 – 4,5 mia kr. på årsbasis – foruden yderligere 1,5 mia kr. hos kommunerne. Jeg vil gerne understrege, at det er ikke noget, som staten skal indkassere, det er nogle felter, hvor staten ved at lempe sine cirkulærer og bestemmelser kan gøre det muligt for kommunerne at spare op til 1,5 mia kr. Jeg forstår, at vi i dette skøn i virkeligheden ligger på linje med regeringen. Vi har måske skudt under målet. Måske er der mere at hente. Vi ser i hvert fald frem til, at

kommunerne ved statens hjælp og ved finansministerens og hans ministerkollegers hjælp får mulighed for at være med i den dæmpning af de offentlige udgiftsstigninger, som må finde sted.

Jeg skal kort gennemløbe vore egne besparelsesforslag for at tegne profilen af dem.

Vi vil dæmpe både postanlæg og vejanlæg, men til gengæld vil vi skaffe flere penge til det rullende materiel til den kollektive transport.

Vi vil midlertidigt dæmpe bevillingerne til FN's udviklingsbistand, fordi vi er meget sure over det, vi fik at vide i Genève, da finansudvalget var dernede, at det danske erhvervsliv behandles så ualmindelig og usædvanlig dårligt af dem, der foretager indkøb i de vestlige lande.

Vi vil have skolelæger erstattet af sundheds- og sygeplejersker.

Vi vil gerne gå ind på tanken om en karensdag, og vi vil spare yderligere på dagpengene til arbejdsløse, dog ikke ved at sætte taksterne ned, det understreger jeg, men ved at realisere de 6 punkter, vi gik til valg på.

Overalt, hvor ministerierne har deres egne forskningsinstitutioner, vil vi bede disse ministerier om i stedet i højere grad at benytte sig af kontraktforskning på de universiteter, som vi har i så rigt mål, og hvor man står og råber efter opgaver, som kan bidrage med samfundsnytte. Det er noget generelt, som man kan se flere steder, at vi ønsker kontraktforskning i stedet for speciel ministeriel forskning.

Vi vil, som jeg nævnte før, have færre cirkulærer. Det ligger bag vore besparelser på administrationen og på kommissioner og udvalg osv., både i undervisningsministeriet, i socialministeriet, i planstyrelsen og i fredningsstyrelsen.

Vi vil gerne gå lidt ind på gratisprincippet, tage en begyndelse ved at forhøje forældrebetalingen en lille smule og samtidig forhøje fripladsgrænserne. Det sidste glemte hr. Camre i sin redegørelse. Vi forhøjer fripladsgrænserne med 10.000 kr. ekstra, men sætter til gengæld forældrebetalingen en lille smule op. Det er et socialt meget afbalanceret forslag.

Vi vil gerne gå ind på spørgsmålet om en lægeafgift. I Sverige betaler man 20 sv. kr., vi foreslår 15 meget mindre d.kr.

[Bertel Haarder]

Vi vil endvidere have afgift på pladeudlån og lidt højere billetpriser i teatre, for at folk ikke skal vænnes helt af med at betale for kulturen.

Når det gælder ældreområdet, har vi lært af de meget vellykkede forsøg, der har været, og som tyder på, at der virkelig er rige muligheder for at undgå alle de plejehjemsinvesteringer, der er planlagt, og i stedet for sætse på hjælp i hjemmet. Der er tale om at undgå en udgiftsstigning, der er ikke tale om nedskæring.

Vi vil gå lidt ind på videreuddannelsesområdet og bremse udgiftsstigningerne dér. Vort udgangspunkt har været, at vi godt vil tillade en stigning på 50 pct. siden 1971, men de vældige stigninger, der har været, nogle steder på over 100 pct., mener vi altså har været lidt overdrevne. Derfor har vort udgangspunkt været, at videreuddannelsen må holde sig på 1971-niveauet plus 50 pct. På gymnasie- og erhvervsuddannelser vil vi spare mindre beløb, dels ved at gymnasier skal have lov at være mere end to år i midlertidige lokaler, hvilket er et rimeligt krav i en tid, hvor vi slet ikke ved, om der på længere sigt er brug for hele gymnasiekapaciteten, dels på erhvervsuddannelserne, hvor vi vil have et samarbejde med EFG om mesterlæren på anden del og skønner, at vi dér kan spare et beløb; jeg skal senere vende tilbage til det spørgsmål. På universitetsanlæg vil vi spare 90 mill. kr. Vi vil have mere praktik i børnehave- og fritidspædagoguddannelsen, hvorved der dels spares penge, dels kan ske en øjeblikkelig styrkelse af normeringen i daginstitutionerne. Det sidste bedes man lægge mærke til; det står udtrykkeligt i bemærkningerne.

For arkitektuddannelsen foreslår vi indført en strammere adgangsbegrænsning, hvis der overhovedet er nogen i dag. Arbejdsløshedsprocenten er 29. Det kan ikke være rigtigt, at man skal køre videre med en institution, hvor der uddannes til et fag, hvis arbejdsløshedsprocent er så høj; der må ske en begrænsning i antallet af dem, der optages.

Som nævnt vil vi bruge nogle af de mange penge, vi her sparer, til dels at styrke politiet, dels at muliggøre en forbedring af barselsvilkårene og dels at forbedre den kollektive transport ved at skaffe mere rullende materiel til DSB.

Det er i korte ord den profil, man kan tegne af venstres spareforslag. Jeg mener, man hverken kan kalde dem asociale eller andet grimt, som hr. Camre var lige ved at sige. Men vi indrømmer blankt, at der er et lille angreb på gratisprincippet og på nogle mekanismer i den offentlige sektor, og det finder vi er absolut nødvendigt.

Vore forslag vil dæmpe den samlede pengeudpumpning med 7 mia kr., og dermed vil det reelle underskud på finansloven og stiftelsen af ny statsgæld blive reduceret til betydeligt under halvdelen. Det vil jeg bede fremskridtspartiet om at lægge mærke til, for fremskridtspartiet kører jo rundt med dette fuldstændig tåbelige lånetal, der er oppe på 45 mia kr. Det, det drejer sig om, er, om der stiftes ny gæld ved denne finanslov, og den nye gæld reducerer vi til under halvdelen; det kan man ikke benægte er et stort og kraftigt skridt i den rigtige retning. Det er i hvert fald det eneste, der er politisk mulighed for.

På otte år er det offentliges andel af nettonationalindkomsten gået op fra 57 pct. til 73 pct. På fem år er der blevet 150.000 nye fuldtidsstillinger i den offentlige sektor. Alle advarsler fra perspektivplanerne har været for-gæves, og den nye budgetredegørelse er dårligt nok blevet debatteret i offentligheden. Regeringen og socialdemokratiet klynger sig tilsyneladende til enhver ny udgift og betragter det som en sejr og er samtidig næsten ikke til at få til at flytte sig fra de bestående konti, som åbenbart skal køre videre til evig tid, koste hvad det vil.

Det fører selvfølgelig til, at regeringen får vanskeligt ved at få råd til noget som helst nyt, og derved skabes der en slags ny stagnation eller reaktion i dansk politik, en konservatisme, som går hånd i hånd med den organisationskonservatisme, som jo har bemægtiget sig regeringskontorerne, også når det gælder den økonomiske politik i øvrigt.

Venstre ønsker en mere dynamisk regering og en mere dynamisk finansminister, en regering, der ikke giver op over for problemerne, en regering, som tænker selvstændigt, og som ikke er slave af vanetænkning og af de etablerede magter på arbejdsmarkedet og i administrationen.

Måske tror regeringen, at alternativet til en offentlig udgift er øgede udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse, for det er så populært at sige: hvorfor ikke udvide den of-

[Bertel Haarder]

fentlige sektor, ellers skal de jo bare gå arbejdsløse? Nej, sådan er det ikke; det kan man også få regeringens egne økonomers ord for. Der er allerede i dag et vældigt problem med at skaffe tilstrækkelig arbejdskraft til specielt de udlandskonkurrerende erhverv, som skal trække os ud af krisen, og så længe man ikke har fået gjort noget ved det problem, der hænger sammen med paradoksproblemet, er det absolut sådan, at enhver ny offentlig udgift skader de udlandskonkurrerende erhverv.

Det er politikeres ret og pligt at spørge sig selv hvert år, om aktiviteten på et område nu lige akkurat bør ligge på det niveau, hvor den ligger. Det kan ikke passe, at socialdemokratiet lige akkurat mener, at det nuværende udgiftsbeløb passer. Hvorfor kunne det ikke lige så godt være en lille smule mindre? Og hvis man skal spare, hvorfor kunne man så ikke lige så godt gå lidt mere ind i de enkelte konti i stedet for at lave disse helt fantasiløse generelle, lineære besparelser, som vi jo ikke kan blive ved med til evig tid?

Jeg er altså skuffet over finansministerens indsats i den første del af hans virksomhed. Jeg håber virkelig, at han kommer sig i det kommende år, og at han næste år kan lade handling følge på ord. For sandheden er jo, at man nemt kan få finansministeren til at indrømme, at f. eks. den forringelse af regeringens kriseløsning, som vi fik kendskab til i går, nødvendiggør endnu større besparelser, end vi ellers havde haft behov for. Når finansministeren erkender det, bør han give sig selv det nytårslofte, at der næste år søreme skal komme en ordentlig spareplan fra regeringens side, så man i det mindste kan undgå yderligere vækst i den samlede offentlige sektor.

Der plejer ved denne lejlighed at lyde en tak til de mange, som har trukket læs i finansministeriet og i finansudvalgets sekretariat, en tak til formanden osv., og det er der også grund til i år på trods af de bemærkninger, jeg lige har gjort.

Men jeg har lidt svært ved at udstrække takken til undervisningsministeren, som efter min mening har undladt at svare på nogle spørgsmål, på trods af at de er blevet stillet indtil fire gange både mundtligt og skriftligt. Man kan i bl. a. amternes sparekatalog se en bekræftelse på, at der kan spares noget ved en samkøring af EFG og mesterlæren på an-

den del, dvs. efter basisåret, men det har ikke været muligt at få undervisningsministeren til overhovedet at beskæftige sig med tanken, endsige foretage beregning af de besparelser, som derved kunne opnås. Det er simpelt hen for dårligt, det er en for sløj behandling af folketingets finansudvalg og af folketingets medlemmer, og derfor har vi måttet slå et slag på tasken og gætte os til, at der nok kan spares 25 mill. kr. ved et sådant samarbejde, men vi ved det ikke, for vi har overhovedet ikke kunnet få ministeren til at sige, hvad der kunne spares, hvis man gik ind på vore tanker i den retning.

Jeg foreslår, at alle de partier her i tinget, som går ind for bevarelsen af mesterlæren – og det er jo et flertal – vil give ministeren en lærestreg og vedtage denne besparelse, så ministeren derved bliver tvunget til at gå i gang med beregningerne af, hvad det egentlig vil medføre; og viser det sig så til den tid, at det bliver mere eller mindre, tager vi sagen op. Men for at få ministeren i gang med det må man have vedtaget en besparelse på det felt, så man kan tvinge ministeren og ministeriet til at gå væk fra den obstruktionspolitik, der har været ført på det felt. Det er jo et politisk ømtåligt emne, fordi ministeren og ministeriet har en opfattelse, som er i modstrid med folketingets flertals, og derfor er det mærkeligt, at ministeren på dette ømtålige område vover at nægte at give folketinget oplysninger, som det spørger om gentagne gange mundtligt og skriftligt.

Til slut skal jeg oplyse, at vi foruden vore egne ændringsforslag støtter flere konservative forslag, bl. a. om besparelser på post- og telegrafvæsenets anlæg, ikke postomdelingen, men nyanlæg af posthuse m. v., og det har intet med omdelingens effektivitet at gøre.

Vi ville have stemt for fremskridtspartiets ændringsforslag om en ekstra bevilling til det kriminalpræventive råd, men regeringens er lidt større og passer med de aftaler, der har været truffet, så vi støtter i stedet for regeringens forslag om 1,3 mill. kr. til dette formål.

Vi stemmer for CDs forslag om 1 mill. kr. til ofre for forbrydelser.

Vi stemmer imod regeringens forslag om besparelser på de u-landslån, som går til indkøb i Danmark, og endvidere er vi imod adskillige af regeringens forslag om nyansættelser, bl. a. i miljø- og arbejdsministeriet.

[Bertel Haarder]

Jeg skal dog her lige bemærke, at vi i adskillige tilfælde støtter forslag, som vi ikke er medforslagsstillere til; det gælder f. eks. regeringsforslagene om Grønland. Når vi ikke var medforslagsstillere, skyldes det alene, at jeg endnu ikke havde haft mulighed for at forelagt de pågældende forslag for gruppen, og derfor måtte vi tage anstand, da sagen kørte igennem finansudvalget, men vi støtter de pågældende regeringsforslag vedrørende Grønland og også enkelte andre, hvor vi ikke er medforslagsstillere.

Vi er selvfølgelig med på regeringsforslaget om, at der skal gives en lille forbedring til eleverne på folkehøjskoler, landbrugsskoler, efterskoler osv., men jeg vil spørge, om ikke der er en fejl i bemærkningerne dertil, for det ser ud, som om forbedringen skal træde i kraft 1. januar, og det gad jeg nok vide hvordan man kan nå. Hvis det er niveauet fra 1. august, som skal lægges nu allerede 1. januar, vil det koste 18 mill. kr., så vidt jeg ved. Derfor vil jeg spørge, om det ikke i stedet for er 1. maj eller noget andet. Jeg vil gerne bede om en uddybning af de bemærkninger, men i øvrigt er vi sympatisk indstillet over for forslaget, fordi de pågældende faktisk er blevet snydt af forskellige grunde, som jeg ikke skal komme ind på her.

Men i øvrigt må man sige, at spareviljen er sløj: når man lige ser bort fra venstre og konservative er spareviljen sløj hos CD, de radikale og kristeligt folkeparti. Vi forstår, at arbejdsbyrden er stor, og at man ikke kan nå at gennemgå alle disse konti. Men så kunne man jo være hoppet med på lidt flere spareforslag.

Jeg gad egentlig nok spørge disse partier, som normalt regnes med som borgerlige partier, hvad de egentlig har tænkt sig. Skal det køre videre, som det kører? Eller hvad er meningen? Vil de ikke deltage i min opfordring til finansministeren om, at han næste år kommer med nogle ordentlige spareforslag? For det kan da ikke køre videre, det må de partier vel være enige om, men alligevel har de altså mest stillet forslag om merudgifter.

Det håber jeg der kommer nogle bemærkninger om fra de pågældende partier, for ellers kunne finansministeren jo tro, han har parlamentarisk dækning for sin næsten totale passivitet i år på dette felt.

Selvfølgelig udviser fremskridtspartiet betydelig sparevilje – det må man sige – men vi ved ikke rigtig, hvad den går ud på, for vi fik spareforslagene klokken ti minutter i otte i går aftes, og da var vi trætte efter en lang dag og skulle hjem og sove ud inden debatten her. Derfor har jeg ikke andet end lige bladet det igennem og konstateret, der er en masse stavfejl, men vi kan ikke kommentere de enkelte forslag overhovedet, for dem har vi fået for sent. Det er en skandale. Det var det også sidste år. Det er ikke værd at spille flere ord på.

Palle Simonsen (KF):

Det finanslovsforslag, vi i dag behandler, er jo i virkeligheden blevet præsenteret for folkettingen 3 gange. Det har ikke bevirket, at der er sket særlig store ændringer, hvad man egentlig kunne have forventet; når man ser på udgifterne, første gang det blev fremsat, og udgifterne i dag, viser det sig, at det er minimale ændringer.

Regeringen – både den tidligere og den nuværende regering – har allerede fra starten bebudet, at der skulle spares 2½ mia kr. Når man så prøver at se nærmere på, hvad regeringen har fået ud af dette, må man nok sige, at det er en tynd kof te. De 2½ mia kr. repræsenterer ikke ret mange reelle besparelser. For det første kan vi gøre op, at der i 1980 maksimalt kan blive tale om 2 mia kr. De 2½ mia kr. er på årsbasis – det er et eller andet tidspunkt ude i fremtiden – men i 1980 holder vi os alene til ca. 2 mia kr.

Så er der godt og vel ½ mia kr., som vi først får at se på tillægsbevillingsloven. Den vil komme til at foregå i form af stramminger af de forskellige udgiftskonti, men folkettingen og finansudvalget ved ikke i dette øjeblik og faktisk ikke før lang tid ude i fremtiden, hvordan det vil gå med disse besparelser. Vi har ingen garanti for, hvad dette bliver til.

Vi har derudover en besparelse på 200 mill. kr. fra arbejdsministeren, som egentlig er en interessant besparelse, for når man læser bemærkningerne, kan man konstatere, at det, der ligger i denne besparelse, i virkeligheden alene er et ønske om, at arbejdsløshedskasserne skal følge love og regler, ikke at man nedsætter beløbet på den ene eller den anden måde; det er et beløb, som skulle indgå under alle omstændigheder.

[Palle Simonsen]

Så er vi efterhånden ved at være langt nede. Så er der ikke så meget tilbage af de 2½ mia kr. Men blandt det, der er tilbage, er der to klumper, som jeg nok synes er meget principielle og vigtige at give nogle kommentarer med på vejen. Det ene er spørgsmålet om nedskæring af folkepensionen med 500 mill. kr. Nu har hr. Camre jo beroliget os her, da han sagde, at vi ikke skulle beslutte i dag. Jeg går da ud fra, at hr. Camre vil være enig med mig i, at folkettinget skal tage stilling til budgetreguleringskontoen. Jeg går også ud fra, hr. Camre vil give mig ret i, at det, folkettinget tager stilling til, er de bemærkninger, der fra regeringens side er kommet til budgetreguleringskontoen om, hvilke ændringer man forestiller sig, og at vi dermed tager stilling til de 500 mill. kr. Alternativet ville jo være – og det er interessant for forsvarrets vedkommende – at vi skulle få mulighed for en beslutning senere i folkettinget end den, der finder sted i forbindelse med finanslovsforslaget i dag. Hr. Camre har naturligvis ret i, at der vil komme et lovforslag om folkepensionen, men når det gælder forsvaret, går jeg ud fra, at den endelige beslutning bliver truffet i dag. Når folkettinget har stemt og regeringen formentlig har fået flertal for sin budgetreguleringskonto, er forsvaret beskåret med 100 mill. kr. i 1980.

Men hvad angår folkepensionen, er der jo ikke tale om nogen reel besparelse, men om at nedskære en indkomstoverførsel ved, som socialministeren har sagt, at tage penge fra dem, der efter socialministerens opfattelse er rige.

Men når vi ser tilbage på diskussionen om folkepension gennem de senere år, må vi nok konstatere, at skal regeringen nå en besparelse på 500 mill. kr. ved indtægtsregulering af folkepensionen, er det ikke nok bare at tage fra dem, som socialministeren kalder de rige, så må socialministeren, selv om hun ikke vil oplyse det og ikke ville komme frem med noget som helst under diverse samråd, ned omkring indkomster på 40.000–50.000 kr. Det er mennesker, der har sparet op til en alderdom, der hermed bliver ramt. Det er for os at se ikke en reel besparelse, det er at tage penge fra mennesker, som har kunnet have en berettiget forventning om, at de fik deres fulde grundbeløb, når de blev folkepensionister.

Men nu får folkettinget lejlighed til at tage stilling til dette forslag i form af det underændringsforslag, som flere partier har stillet, og jeg håber, at folkettinget vil vise regeringen, at man ikke er tilhænger af den form for besparelser.

Jeg vil også føje til om dette punkt, at venstre, det radikale venstre og det konservative folkeparti har en aftale med socialdemokratiet i forbindelse med udbetalinger fra den sociale pensionsfond gennemført i folkettinget i 1978. Da var der blandt de fire partier enighed om, at vi ved fremtidige udbetalinger af den sociale pensionsfond skulle videreudbygge indregningen af pensionstillægget i folkepensionens grundbeløb, således at et mindre beløb blev afhængigt af indkomsterne. Det er den stik modsatte vej, regeringen nu ønsker at gå.

Hvad angår forsvaret, har regeringen altså på egne vegne fremsat forslag om en nedskæring på 100 mill. kr.; det får folkettinget også lejlighed til at tage stilling til i dag. Jeg skal for det første om dette ændringsforslag sige, at det er et ulykkeligt ændringsforslag på den baggrund, at 5 partier har etableret et forlig omkring forsvaret; det er for os at se et brud på dette forsvarsforlig, som det var et brud på aftalen om folkepension. Derfor må man spørge: kan vi overhovedet have tillid til at indgå aftaler med en regering, der, når situationen er passende for den, benytter lejligheden til at foretage ændringer på tværs af de aftaler, der er indgået? Det lover ikke godt for det fremtidige arbejde i folkettinget.

Men der knytter sig også som noget ulykkeligt til nedskæringen på forsvarrets område dette, at regeringen gik i byen med synspunktet om, at nu skulle der spares 2,5 mia kr., og når alle skulle spare, skulle forsvaret naturligvis også spare. Hvad blev tilbage? Ja, meget enkelt sagt blev der tilbage dette, at forsvaret og nogle enkelte andre kom til at spare, men i de store klumper, dér, hvor der virkelig er store udgifter, blev der ikke reelle besparelser. Den argumentation, man startede med, er med andre ord en argumentation, som er blevet gennemhullet af regeringens egne dispositioner. Derfor er den beskæring inden for forsvaret ikke alene ulykkelig i forhold til forsvarrets situation, til forsvarsforliget, men også og ikke mindst i forhold til den argumentation, regeringen har anvendt om sine egne besparelser.

[Palle Simonsen]

Det er altså alt i alt et meget magert resultat, regeringen er mødt frem med i sit forsøg på at udmønte budgetreguleringskontoen i nogle konkrete forslag.

Herudover har regeringen stillet en række såkaldte tekniske ændringsforslag. Jeg skal, som jeg har gjort det tidligere, påpege, at jeg finder det meget uheldigt, at man i forbindelse med det, der hedder tekniske ændringsforslag, kommer med ansøgninger om ekstra personale inden for staten. Når man tænker på, hvor meget tid man kan bruge i finansudvalget på at ansætte en enkelt medarbejder i et eller andet ministerium, er det lidt paradoksalt, at man bare kan ekspedere en række nye personaleforøgelse igennem ved det, man kalder tekniske ændringsforslag. Det er også baggrunden for, at en række af disse ændringsforslag ikke kan få støtte fra det konservative folkeparti.

Vi står altså i en situation, hvor der ikke fra regeringens side er gjort reelle forsøg på at nedsætte statens udgifter. Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om – og det kommer vi nok til at diskutere under generaldebatten på torsdag – at regeringen meget hurtigt i løbet af 1980 får behov for at gennemføre yderligere nedskæringer. Med den afmatning, hvis jeg må bruge det udtryk, som har fundet sted i regeringens indkomspolitik, er der al mulig grund til at forestille sig, at finansministeren får travlt i 1980 med hensyn til at finde yderligere besparelser.

Vi er parat, kan jeg sige til finansministeren, og finansministeren ved udmærket, at vi har en række konkrete forslag, som han ikke er lige glad for alle sammen, men som jeg er overbevist om at vi kan finde løsninger på, når vi får en diskussion i gang.

Vi har, som det fremgår af bemærkningerne, stillet egne ændringsforslag til finanslovsforslaget på 5,5 mia kr. Vi kan støtte ca. 1¹/₄ mia kr. af regeringens. Der er 180 mill. kr. af regeringens tekniske ændringsforslag, som vi ikke kan støtte. Der er ca. 180 mill. kr. af venstres forslag, som vi kan støtte. Det fører alt i alt frem til, at vi bidrager til at nedsætte underskuddet på drift, anlæg og udlån med et beløb på lige godt og vel 7 mia kr. Det mener vi er et godt resultat det første år, for heri ligger jo, som regeringen også selv kalkulerer med i sine ændringsforslag, en accelererende virkning.

Hvad angår vore egne ændringsforslag, skal jeg holde mig til nogle principielle bemærkninger. Det, som vi bl. a. lægger afgørende vægt på, er at få gennemført besparelser, som kan bidrage til, at statens udgifter, hvad angår personale og drift, bliver reduceret.

Vi har også forslag, der betyder strækning af anlægsudgifter. Det er vi nødsaget til at betjene os af, men jeg gør opmærksom på, at det, det drejer sig om, er at begrænse væksten i det offentliges forbrug på serviceområdet. Det er baggrunden for, at vi gennem ændringsforslag søger at bryde gratisprincippet på biblioteksområdet, i den primære sundhedssektor og på daginstitutionsområdet, hvor det primære ikke er at få et beløb i kassen ved, at folk skal betale for en serviceydelse, men hvor det helt afgørende er dette, at man gennem betaling kan forhindre det overforbrug, som finder sted. Det er den resourcebesparelse, der her indtræffer, som er det afgørende for os. Vi er overbeviste om, at der finder et overforbrug sted, som kan forhindres. Når man i dag ganske naturligt betaler for at køre i tog eller i bus, når man ganske naturligt betaler for at sende et brev eller en pakke, må det for os at se være lige så naturligt, at man betaler for at låne en grammofonplade eller en bog på et bibliotek.

Den omstændighed, at man i 1979 kan låne grammofonplader på et bibliotek, er jo i virkeligheden et fantastisk udtryk for, hvordan dette servicesamfund har udviklet sig. Vil det ikke være en ganske naturlig ting, at hver enkelt familie selv sørger for at dække sig ind med ting som f. eks. grammofonplader?

Men også på et mere sårbart område som f. eks. lægeområdet, hvor venstre også har et forslag af lignende karakter, er vi ikke et øjeblik i tvivl om at der finder et overforbrug sted, som kan begrænses. Når vi samtidig foreslår et beløb afsat til, at lavindkomsterne kan blive dækket ind, mener vi ikke, at der kan fremsættes nogen som helst reelle anklager om social ubalance.

Vi finder det helt afgørende at få sagt, at de besparelser, der skal virke op igennem 1980'erne, er dem, som finder sted gennem en beskæring af gratisprincippet, således at folk tænker sig mere om, inden de begynder at bruge af den offentlige ydelse, som ligger foran dem.

[Palle Simonsen]

Jeg kunne godt fristes til en bemærkning i forbindelse med daginstitutioner. Jeg tror ikke, der er mange, der vil være uenige med mig i, at den omstændighed, at kommunerne gennem de senere år har givet tilskud til ned-sættelse af forældrebetalingen, ganske naturligt har bidraget til, at behovet for daginstitutioner er blevet større. Havde vi fulgt bistandslovens bogstav, havde behovet, ventelisterne, ikke været de samme i kommunerne i dag. Det er måske det stærkest talende eksempel på, hvad en betaling for en offentlig serviceydelse betyder.

Det er for os de afgørende besparelser. Så er der, som jeg nævnte, tale om en række såkaldte strækninger af anlægsudgifter, der er tale om en mindre vækst i u-landsbistanden end den, regeringen forestiller sig, men jeg finder anledning til at understrege, at der stadig væk også efter vore forslag er tale om en stigning i forhold til 1979.

Så er der i øvrigt tale om en omlægning, og i den forbindelse vil jeg godt sige følgende: når man tager i betragtning, at finansudvalget, siden sidst vi behandlede finanslovsforslaget, har været ude at studere u-landsprojekter, bl. a. i Kenya og Egypten, må man nok sige, at selv om vi alle – selv Ekstra Bladet – var enige om, at vi havde en fantastisk indholdsrig tur, og at den gav os meget at tænke over, så er det lidt beskæmmende i dag, at det ikke har givet regeringen anledning til at ændre på fordelingen af midlerne. Det er det, som vi stiller forslag om ved at lægge mere vægt på lånebistanden, som skaber baggrund for leverancer for danske virksomheder og dermed en forbedring af beskæftigelsen. Jeg havde egentlig indtryk af, da finansudvalget var i Afrika, at der var en stærkt voksende forståelse i brede dele af finansudvalget for en sådan omlægning. Men regeringspartiets medlemmer fik noget andet at vide, da de kom hjem til ministeren for dette område, og vi kan konstatere i dag, at vi står, hvor vi stod før denne tur. Det er beklageligt, og det er det, vi ønsker at ændre på.

Vi har også ønsket en ekstra bevilling til politiet, og der er jo mange forskellige forslag på dette område. I sidste øjeblik kommer justitsministeren med et forslag på godt og vel 5 mill. kr. Dertil må jeg sige, at vi er lidt skuffede over, at ministeren ikke kommer med mere, vi havde egentlig indtryk af,

at ministeren ville strække sig længere. Vi har selv foreslået en forøgelse på 36 mill. kr., og når denne forøgelse ikke er så stor, som andre partier har været inde på, hænger det bl. a. sammen med, at vi har et klart indtryk af, at der er grænser for, hvor hurtigt man kan ansætte flere, men jeg synes nok, justitsministeren har været meget langsom i det seneste ændringsforslag, som er fremkommet, for der er vel nok i folketinget en bred forståelse for, at det er nødvendigt med mere politi til beskyttelse af befolkningen.

Vi har også foreslået en beskæring af den såkaldte beskæftigelsesplan, og jeg skal kort om dette sige, at de 1,3 mia kr., som regeringen har fået til rådighed, jo er udtryk for, at de tidligere beskæftigelsesprojekter i henhold til beskæftigelsesplanen for 1977 ikke har kunnet anvendes. Derfor har vi nedskåret disse 1,3 mia kr. til det halve. Vi er i øvrigt af den klare opfattelse, at alle disse undertiden meget besynderlige projekter ikke løser dette lands økonomiske problemer – vi kan komme tilbage til det på torsdag – men det er dette lands konkurrenceevne, det drejer sig om, det er flere arbejdspladser i den produktive sektor, det drejer sig om, for at løse dette lands problemer, og ikke nogle kunstige beskæftigelsesarbejder.

Må jeg i øvrigt sige til hr. Camre, som gav udtryk for en meget summarisk holdning til vores ændringsforslag, at vi ikke har foreslået nedskæring af den kollektive trafik. Hvis hr. Camre var tilstrækkelig opmærksom, ville han konstatere, at vi har taget ændringsforslaget om beskæring af det rullende materiel hos DSB tilbage. Vi har ladet os overbevise om, at det nok ikke var særlig heldigt at foretage denne nedskæring på nuværende tidspunkt.

Hvad angår venstres ændringsforslag, kan vi som allerede nævnt stemme for en række af dem, og det andrager et beløb på ca. 180 mill. kr. Vi er glade for, at venstre, som jeg har forstået, vil stemme for en del af vores, uden at man er medforslagsstiller. Jeg er overbevist om, at når vi næste år får tid til en bedre koordinering, vil vi i virkeligheden kunne stille langt de fleste af forslagene i fællesskab. Vi er meget enige i venstres forslag på budgetreguleringskontoen om at benytte Amtsrådsforeningens og Kommunernes Landsforenings mange forslag til forenkling af den offentlige virksomhed. Om der kan

[Palle Simonsen]

spares disse 1,2 mia kr., må vi have nærmere redegjort for, men vi er i hvert fald meget parat til at støtte disse bestræbelser.

Der er nogle enkelte klumper, som vi ikke kan støtte, og jeg skal kort motivere hvorfor. Vi kan ikke støtte nedskæringen på plejehjemsområdet på de 250 mill. kr., og det kan måske lyde lidt mærkeligt, al den stund vi selv har haft forslag på dette område igennem flere år. Vi er som venstre tilhængere af, at de familier, der ønsker at passe deres ældre selv, skal have et tilskud dertil, og det har ligget i vores tidligere ændringsforslag. Men vi har ladet os overbevise om, at det på grund af en efterhånden meget stram visitation til plejehjem ikke er muligt selv gennem disse foranstaltninger at nå frem til en besparelse på de 250 mill. kr. Det er baggrunden for, at vi ikke kan støtte venstres ændringsforslag. Men vi er enige i filosofien og den målsætning, der ligger i bemærkningerne dertil.

Vi kan heller ikke støtte venstres forslag angående daginstitutionerne. Der har vi vores eget, hvor vi ikke ønsker en forøgelse af forældrebetalingen, men at man skal fjerne kommunernes mulighed for at give støtte til nedsættelse af forældrebetalingen.

Vi kan heller ikke støtte forslaget om at gennemføre én karensdag for alle lønmodtagere. Der er meget fristende i dette ændringsforslag, men her kommer vi til at bryde ind i aftaler og overenskomster på arbejdsmarkedet for tjenestemænd og funktionærer, som har været gældende faktisk al den tid, vi har haft tjenestemænd og funktionærer, og efter vor opfattelse kan vi ikke bryde ind i dette system på et sådant område. Det er ting, man måske kan forhandle om på et tidspunkt, men uden videre i forbindelse med finanslovsforslaget at foretage en sådan ændring vil vi være modstandere af.

Hvad angår CDs forslag, kan vi støtte forslaget om fortsat arealkøb til Storebæltsbroen: det er først og fremmest for at fastslå vores principielle holdning til, at Storebæltsbroen skal bygges.

Vi kan ikke støtte forslag fra det radikale venstre, som jo alle indeholder stigninger.

Hvad retsforbundet angår, er der enkelte forslag, hvor vi stiller ændringsforslag sammen, men hvad angår de store klumper såsom udmeldelse af EF og andre spændende ting, er vi naturligvis klare modstandere.

SFs og VS' forslag skal jeg ikke omtale nærmere; vi stemmer naturligvis klart imod alle ændringsforslagene. Man kan undertiden kritisere oppositionspartier for deres ændringsforslag og spørge, om de nu alle kan gennemføres med fuld virkning. Vi har i år fået konstateret, at regeringen også opererer med udtrykket årsbasis, så det kan vi andre også tillade os. Men at gå så langt, som f. eks. SF gør det, som at nedlægge forsvaret fra den 1. januar 1980, turde nok være urealistisk. At gå så langt som at melde os ud af EF fra den 1. januar 1980, turde nok siges at være ret så urealistisk.

Hvad angår fremskridtspartiets forslag, må jeg sige det samme som hr. Bertel Haarder, nemlig at de er lidt vanskelige at overse. Man kan i hvert fald sige, at der er kommet et smukt hæfte ud af det, og det kan vi alle glæde os over, for det har siden i aftes ligget i vore bokse, men ingen har haft en jordisk chance for at sætte sig ind i, hvad disse ændringsforslag indeholder. Man spørger sig i højere og højere grad, om det egentlig ikke også er det, fremskridtspartiet ønsker. Fremskridtspartiet har nu i årevis talt om besparelser af et sådant omfang, at vi alle har betragtet det som urealistisk. Fremskridtspartiet har ikke længere mulighed for at få disse besparelsesforslag behandlet. Vi kan end ikke tage stilling til dem, for vi har ikke haft tid til at læse dem og ikke haft mulighed for at sætte os ind i dem. Er det i virkeligheden alene en demonstrationspolitik?

Jeg vil slet ikke gå ind på at diskutere frister for indlevering af ændringsforslag, for ingen kan tvinge fremskridtspartiet til at indlevere ændringsforslagene, før det passer dem, men det, som fremskridtspartiet bringer sig i, er en situation, hvor folketinget ikke kan tage det alvorligt, fordi der ikke er tid til at behandle ændringsforslagene, og hvor vi overhovedet ikke har mulighed for at gå ind i en diskussion om dem. Derfor er den sparevilje, som fremskridtspartiet her manifesterer, en meget tom form for sparevilje.

Jeg skal slutte med på vanlig vis at takke formanden for finansudvalget og medarbejderne i finansudvalgets sekretariat for bistanden i forbindelse med behandling af finanslovsforslaget, og jeg vil gerne sige til formanden for finansudvalget, at jeg tror egentlig, han har god vilje til at finde flere besparelser, men endnu har regeringen ikke haft no-

[Palle Simonsen]

gen vilje. Vi vil i hvert fald gerne støtte formanden, hvis det viser sig, at viljen er reel, således at vi kan få betydelig større besparelser efter vedtagelsen af finansloven i denne uge end dem, som regeringen har kunnet præstere indtil nu.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale folketinget at stemme for de ændringsforslag, der er stillet af det konservative folkeparti.

Glensgård (FP):

Jeg vil allerførst, måske lidt utraditionelt, anmode folketingets formand om kort at bekræfte, at fremskridtspartiets ændringsforslag er afleveret i henhold til forretningsordenen. Det finder folketingets formand ikke anledning til – heller ikke at afkræfte – og det vil naturligvis også være...

Formanden:

Undskyld, man kan ikke tillade sig den form for polemik. Jeg må bede hr. Glensgård holde sig til emnet og ikke forsøge at drage mig ind i en polemik på det plan.

Glensgård (FP):

Det ville heller ikke være muligt at gøre det, men jeg vil godt sige, at fremskridtspartiets ændringsforslag er naturligvis afleveret til folketinget så betids, at de kan behandles. De er afleveret i sidste uge, men det er da korrekt, at der er så mange, at der er en vis produktionstid, men fremskridtspartiet har jo ikke bedt om at blive sendt hjem nu. Fremskridtspartiet har heller ikke bedt om at få behandlingen trukket frem, så i den sammenhæng kan fremskridtspartiet efter vores opfattelse ikke belastes.

Men jeg vil da godt sige til både hr. Bertel Haarder og hr. Palle Simonsen, at hvis man virkelig havde et ønske om at debattere reelle besparelser med fremskridtspartiet, så har vi fra i morgen aften, når vi er færdige med at behandle finansloven, og indtil august måned 1980 til at diskutere reelle besparelser, og så kan jeg meddele, at som det ser ud for nærværende, vil vi fremsætte et alternativt finanslovsforslag for det kommende finansår, altså finansåret 1981. Men der er jo ikke tale om, at hverken hr. Bertel Haarder eller hr. Palle Simonsen – hr. Bertel Haarder er und-

skyldt, han har ikke været med i finansudvalget så længe, men det har hr. Palle Simonsen – ønsker at diskutere fremskridtspartiets ændringsforslag overhovedet.

Men man skal jo lære at kravle, før man kan gå, og nu har vi altså set både hr. Bertel Haarder og hr. Palle Simonsen komme op på det ene knæ; det er da altid en fordel. Nu er der sket det, at venstre og det konservative folkeparti har fået sig mandet op til overhovedet at stille nogle ændringsforslag bare af en vis karat til finanslovsforslaget, men det står slet ikke mål med det, som partiet egentlig burde stille af besparelsesforslag.

Det er, fordi vi ikke kan nå det, siger hr. Palle Simonsen, og nogenlunde det samme siger hr. Bertel Haarder. Men de pågældende medlemmer af folketinget har fra nu af og indtil næste finanslovbehandling til at sætte sig ind i finansloven og dermed foreslå besparelser. Det, der sker, er naturligvis, at vi fra regeringen får regeringens oplæg til, hvorledes den vil have at den næste finanslov skal se ud, men det kan hr. Bertel Haarder og hr. Palle Simonsen jo også beskæftige sig med – eller kan de?

Vi har fået mange ændringsforslag. Nogle er realistiske, andre urealistiske, og det vil vi naturligvis altid stå og smide i hovedet på hinanden. Jeg kan kun sige, at det er vanskeligt for fremskridtspartiet at stemme for nogen af de ændringsforslag, som fru Ingerlise Koefoed fra retsforbundet og hr. Flygaard fra socialistisk folkeparti – eller omvendt – har stillet. Vi har nemlig fået en ny alliance her i folketinget. Socialistisk folkeparti og Danmarks retsforbund er gået sammen i behandlingen af finansloven. Retsforbundet, som ellers plejer at være det parti, som næst efter fremskridtspartiet ønsker at bryste sig af besparelser, har faktisk kun to reelle besparelser: de vil ud af EF og spare noget på forsvaret, og SF vil afskaffe forsvaret. Men problemet er jo, at det kan man ikke gøre fra den ene dag til den anden, og det ved hr. Flygaard godt, og det ved fru Ingerlise Koefoed godt. Alligevel, selv om man godt ved, at man ikke kan afskaffe forsvaret fra 1. januar 1980, så fjerner man kontoen, færdig, ud med den. Hr. Flygaard ved udmærket godt, at vi ikke fra den ene dag til den anden kan komme ud af EF, men selv om han godt ved det, siger han: væk med kontoen. Det er den måde, hr. Flygaard arbejder på. Kun i ét

[Glensgård]

ministerium, nemlig det, hvori hr. Flygaard har sin beskæftigelse, når han ikke er medlem af folketinget, undervisningsministeriet, skal der bruges penge. Der findes faktisk ikke én enkelt konto på undervisningsministeriet, hvor hr. Flygaard ikke har fundet anledning til at bruge penge, hr. Flygaard fra det Danmarks retsforbund, som påstår, at det ønsker at gennemføre besparelser på finansloven.

Jeg er en smule beskæmmet over den måde, hr. Flygaard arbejder på. Men det er åbenbart også den hr. Flygaard, som ikke selv ønsker at stemme for de ændringsforslag, han selv har stillet. Ja, det var måske kun et enkelt, eller var det to, det er jeg såmænd knap klar over, men i hvert fald er der et enkelt forslag, som hr. Flygaard ikke ønsker at støtte, meddelte han i finansudvalget, vedrørende nogle problemer omkring DSB.

Både venstre og det konservative folkeparti er altså kommet op på det ene knæ og begyndt at kravle. De vil gennemføre besparelser på et eller andet sted mellem 4,5 mia og 7 mia kr. Er det så reelle besparelser? Ja, nogle af dem er, men noget egentligt ønske om at skære ned på det offentlige driftsudgifter har hr. Bertel Haarder jo ikke, og hr. Palle Simonsen har direkte herfra for et øjeblik siden sagt, at det konservative folkepartis vigtigste besparelser var at indføre en lægeafgift og en bogafgift, og så skulle forældrene betale noget mere for deres børn, når de skulle i daginstitution. Det var det konservative folkepartis vigtigste besparelser. For mig at se er det et spørgsmål om at forøge indtægten for det offentlige og ikke så meget om at skære driftsudgifterne ned. Men det var hr. Palle Simonsens egne bemærkninger. Derfor er det naturligvis ikke tilfredsstillende.

Det skal imidlertid ikke afholde os fra at tage imod hr. Bertel Haarders invitation til i det kommende år at diskutere besparelser. Også vi er naturligvis klar til at gennemføre store offentlige besparelser, og vi skal gerne hjælpe finansministeren, hvis han skulle komme i den situation, at han ikke selv har mulighed for at fremsætte sådanne besparelsesforslag.

Men vi må se i øjnene, at den regering, vi nu har fået sikret endnu en gang ved hjælp af alliancen retsforbundet-socialistisk folke-

parti, får lov til at køre en periode endnu. En periode er formentlig 5-6 måneder, før det går galt igen. Så kommer regeringen løbende til folketinget og siger: vi er alligevel ikke i stand til at skære ned i forhold til vores budgetregulering, og det går helt galt med vores økonomi herhjemme, så vi vil gerne have nogle finanspolitiske stramninger gennemført. Og så er der en ny redningsplanke, for så står hr. Erhard Jakobsen nemlig klar til at stemme for den momsforhøjelse, som bliver en nødvendighed med den politik, regeringen har lagt op til.

Sådan er det lykkedes for regeringen Anker Jørgensen på skiftende måde at få enkelte partier med. Det sidste eksempel er som sagt de partier, der nu har haft en vis skræk for at ryge ud af folketinget på grund af den spærregrænse, som de i øvrigt selv ønsker at få ophævet. De er blevet så skræmte, at de nu holder regeringen Anker Jørgensen ved magten. Er det i øvrigt ikke retsforbundet, som har stået heroppe og sagt, at de ikke ville være med til nogen blokpolitik? Og hvad er det, de lægger op til? Nøjagtig en blokpolitik. Men vi er da også klar over, at det ikke er det samme retsforbund, som sad i 1973, da vi kom herind.

De konservative ønsker altså at gennemføre besparelser, sagde hr. Palle Simonsen – og jeg da vil gerne citere ham selv – på op mod 7 mia kr. Det er ikke ret meget, for vi skal her tænke på, at vi også skal tage hensyn til de kommunale og amtskommunale udgifter. Derfor kunne vi naturligvis gennemføre langt større besparelser. Det gik da også pludselig op for venstre, dengang de fik kommunernes og amtskommunernes spareoplæg, at man godt på finansloven kunne foretage besparelser på det kommunale og amtskommunale område. Måske husker hr. Bertel Haarder – vi andre gør det i hvert tilfælde – at hr. Christophersen under valgkampen i fjernsynet sagde: ja men fremskridtspartiet vil jo bare skære halvdelen af finansloven væk. Nu er det altså gået op i hvert tilfælde for hr. Bertel Haarder – om det også er gået op for hr. Christophersen, ved jeg ikke noget om, men ellers kan det formentlig kolportereres videre til hr. Christophersen – at man godt kan foretage besparelser på det kommunale og amtskommunale område over finansloven, og så håber vi, at vi i hvert tilfælde i fremti-

[Glensgård]

den ikke hører venstre udtale sig på denne måde.

Venstre er da også kommet et stykke videre. Nu vil man nemlig godt være med til at indføre en karensgang, ganske vist ikke for hele området, ikke både for sygedagpenge og for arbejdsløshedsdagpenge, men det er da altid rart at se, at der er skred i et parti som venstre. Skulle de unge tigre – for jeg går ud fra, at de unge løver er overstået – have mulighed for at ændre ved venstre, er det da meget positivt, og det skal vi da hilse velkommen.

Men hvis vi skal se på venstres og det konservative folkepartis egentlige spareønsker, så har de faktisk ikke større mulighed, som hr. Bertel Haarder selv sagde, end at nedskære nettobelåningen med 50 pct. Hr. Bertel Haarder sagde:

Ja men det er da vigtigt, at nettobelåningen skæres ned, og vi kan altså skære den ned til det halve. Det er da fuldstændig korrekt. Hvis der kom et overbud fra det konservative folkeparti, som sagde, at de ville skære nettobelåningen ned med 75 pct., ja, så var de immervæk 50 pct. dygtigere end venstre. Vi må sige, at det har de ikke været endnu, men der er dog håb. Det er da fuldstændig rigtigt, som hr. Bertel Haarder siger, at det er den rigtige vej at gå, men det er desværre ikke nok, for vi skal stadig væk ligge og knokle med en rente- og afdragsbyrde fra den gamle gæld, og den skal betales tilbage, hr. Bertel Haarder! Den skal betales tilbage i hr. Bertel Haarders og min tid, forhåbentlig også i den tid, vi sidder i folketinget, og ikke først, når vi er gået på pension. Det er os selv, der skal betale den tilbage, og ikke de børn, som hr. Bertel Haarder og jeg har i dag i en størrelse, så de kan stå under vores ene arm. Det skal ikke være dem, der skal betale det tilbage, det skal være os. Ja, egentlig burde det være dem, der havde hovedansvaret i begyndelsen af 1970'erne og op til nu, som selv gik ud og betalte den kolossale offentlige gæld tilbage. Men det er der nok ikke chancer for at hr. Albertsen og de andre, som har hovedansvaret, ønsker at gøre. Derfor må vi andre påtage os også denne byrde.

Så er der nogle forskellige ændringsforslag, som jeg nødvendigvis må sige et par bemærkninger om. Det glæder os meget at konstatere, at der er bevægelse i folketingets

partier for at afskaffe overformynderiet, og der var altså efterhånden så mange partier, der havde den pågældende tanke, at selv socialdemokraterne begyndte at overveje, om man nu ikke, da der nu var så markant et mindretal, skulle gå i den retning. Vi kan da godt sige til finansministeren, at der ligger en 6-7 mill. kr., uden at det gør ondt nogen steder.

Det glæder os også meget, at det lykkedes at få regeringen overbevist om, at der skulle bruges flere penge på et enkelt område. Det lykkedes nemlig på grund af fremskridtspartiets arbejde at få gennemført en merbevilling til det kriminalpræventive råd. Jeg skal indrømme, at regeringen har overgået os med 30 pct., men det er til at bære for os. Vi havde ønsket at bruge 1 mill. kr. på det kriminalpræventive råd, og vi havde egentlig sat niveauet dernede, fordi vi ikke havde forventet at kunne bevæge de andre partier i folketinget til at følge os, men vi skal altså støtte regeringen på et enkelt område og bruge 1,3 mill. kr. til det kriminalpræventive råd. Vi er glade for, at den nye justitsminister har taget dette initiativ.

Men så er der et andet punkt, hvor vi er knap så glade for regeringen, og det gælder regeringens budgetreguleringskonto. Her skubber man samtlige problemer ind under tæppet. Socialministeren får lov til at bruge ud gennem fjernsynet, at nu skal folkepensionisterne have en ordentlig én på godda'en. Ja, det er rigtigt, at socialministeren sagde, at det skulle kun være dem, der havde en indtægt, stor indtægt, ved siden af. Den folkepension, som alle har følt ikke var nogen social ydelse, men en ganske normal udbetaling fra det 67. år, og som man i øvrigt har opretholdt en speciel cigarkasse til med det specielle folkepensionsbidrag, har socialministeren nu egenhændigt sagt skal være en social ydelse. Men problemerne omkring folkepensionen er skubbet ind under budgetreguleringsgulvtæppet, og dér ligger de foreløbig.

Så har regeringen også sagt: nu skal der spares på forsvaret. 100 mill. kr. skal der skæres ned på forsvaret. Der skal ikke gennemføres besparelser på finansloven, uden at forsvaret også skal rammes, men man tør ikke tage diskussionen i folketinget, derfor skubber man det ind under budgetreguleringsgulvtæppet, og dér ligger de 100 mill. kr. nu og gemmer sig.

[Glensgård]

Her vil jeg godt sige til venstre, det konservative folkeparti og CD, at det nytter ikke noget finanslovt teknisk, at de tre partier forsøger at bryde forsvarsforliget ved at indsætte 100 mill. kr. mere på § 22. Det er et brud på forsvarsforliget, og det kan fremskridtspartiet naturligvis ikke være med til. Jeg ved ganske vist, at vi ikke er med i forsvarsforliget, vi kunne kun få lov til at stemme for det, men efter de samtaler, vi har haft i forsvarsudvalget, er de tre partiers merforbrug på 100 mill. kr. på forsvarsområdet et brud på forsvarsforliget, og vi kan naturligvis ikke støtte, at der skal bruges 100 mill. kr. mere på forsvaret. For vi må jo give finansministeren ret. Hans budgetreguleringskonto kan bruges til, hvad det skal være. De 2,5 mia kr. kan såmænd skæres bort på folkepensionen totalt, eller vi kan bruge dem til at skære ned på andre sociale ydelser. Vi kan såmænd også bruge de 2,5 mia kr. til at skære ned på forsvaret, hvis det skulle være. Det afgør et flertal i folketinget nemlig ved en senere lejlighed, og det er derfor, dette er en urimelig måde at arbejde med finansloven på.

Fremskridtspartiet kan altså ikke støtte et merforbrug på 100 mill. kr. på forsvaret, og vi kan naturligvis heller ikke støtte, at regeringen ønsker at skære de 100 mill. kr. ned på forsvaret. Det skal vi tage stilling til i forbindelse med budgetreguleringskontoen.

Hvis det er således, at fremskridtspartiets ændringsforslag bliver nedstemt – og det må vi jo indrømme at der er noget der tyder på – er vi klar til at gå ind på regeringens budgetreguleringskonto, fordi vi dog har det håb, at den budgetreguleringskonto skal bruges til at gennemføre reelle besparelser. Men vores tilslutning til en budgetreguleringskonto af denne størrelsesorden skal ikke opfattes sådan, at vi ønsker at gennemføre besparelser på folkepensionen, og at vi ønsker at gennemføre besparelser på forsvaret.

Jeg kan se, at finansministeren nu kigger lidt for at se, hvad vi har sagt om budgetreguleringskontoen, og for at det nu ikke skal blive noget teknisk problem for ham, kan jeg sige, at vi har naturligvis sagt, at budgetreguleringskontoen er en vanvittig tankegang. Der skal foretages enkelte besparelser på de enkelte konti, og da vi har gjort det, er der naturligvis ingen grund til at opretholde budgetreguleringskontoen. Men da det ser ud til, at vores ændringsforslag generelt ned-

stemmes, er vi interesserede i at få så stor en budgetreguleringskonto som overhovedet muligt, og så håber jeg på, at det samarbejde, som hr. Bertel Haarder nu har talt om med hensyn til besparelser i det kommende finansår, kan give sig udslag på budgetreguleringskontoen.

Ingerlise Koefoed (SF):

Det har ikke været nogen let opgave at behandle finanslovsforslaget for 1980 og de ændringsforslag, som er fremsendt af regeringen og ministerierne.

Det er uheldigt, at man på et tidspunkt, hvor man ikke kender den endelige økonomiske politik, skal vedtage en finanslov, og jeg skal ikke lægge skjul på, at vi i SF deltager i denne tredjebehandling med en vis usikkerhed.

Der er f.eks. stadig stor usikkerhed omkring løn- og skattepolitikken, og denne usikkerhed slår igen og kan komme til at slå igen på hele det offentlige område. De pris- og lønreguleringer, som indgår i finansloven, kan meget nemt ændre sig, inden denne uge er gået.

Vores usikkerhed findes også i høj grad omkring budgetreguleringskontoen. Den indeholder jo, som det allerede er blevet sagt, en del beløb, som der i realiteten ikke er taget stilling til, fordi en forudsætning for dem er nogle rammebesparelser, hvis reelle indhold vi først kan se, når vi engang behandler tillægsbevillingsloven. For andre af de beløb, der er gemt i budgetreguleringen, er forudsætningen en lovgivning, hvis indhold vi ikke kender, og hvis videre skæbne her i folketinget vi heller ikke kan ane meget om.

Det gælder f.eks. de meget omtalte 500 mill. kr., som socialministeren forventer at kunne spare på pensionerne. Vi ved, at ideen er, at de velstående pensionister ikke længere skal have udbetalt folkepensionens mindstebeløb, men vi ved ikke, hvad der er forudsætningen for, at pensionister regnes for velstående. Vi ved ikke, om man forestiller sig en aftrapning, og vi ved desværre heller ikke, om det beløb, man tager fra de velstående, kan anvendes til en forbedring af pensionerne for dem, der ikke har andet end deres folkepension.

[[Ingerlise Koefoed]]

Vi har i finansudvalget søgt at lokke nogle flere detaljer om ideerne i dette kommende lovforslag ud af socialministeren, men desværre har intet kunnet klargøres, så vi ved faktisk ikke, hvad der venter pensionisterne og os, og vi ved heller ikke, om de 500 mill. kr. er et realistisk beløb.

Et andet område, der hersker usikkerhed om, er den forventede besparelse på dagpengene på 200 mill. kr. Vi har fået at vide, at besparelser skal komme ved en bedre kontrol med udfyldningen af de blanketter, hvorpå de arbejdsløse søger dagpenge. Der synes at være en del fejl i udfyldningerne; en del mennesker har skrevet forkert i god tro og fået for meget udbetalt. Det kan godt være, at det er rigtigt, men hvem siger egentlig, at der kan spares 200 mill. kr. ved, at folk lærer at skrive mere rigtigt? Jeg vil for øvrigt i parentes bemærke, at jeg finder det sørgeligt, at man i et land, hvor man har opbygget noget så fint som statens informationskontor, stadig ikke kan udforme blanketter, så de kan forstås af de mennesker, der skal udfylde dem.

Men nu skal vi altså behandle finanslovforslaget, før vi kender den endelige økonomiske politik, og det må vi så gøre. Det er såmænd heller ikke sikkert, at debatten i dag var blevet mere kvalificeret og sikker, selv om alting havde ligget lysende klart for os alle. Det, der hidtil er blevet sagt i dag, tyder i hvert fald på, at den ikke er særlig kvalificeret.

I tillægsbetænkningen til finanslovforslaget har socialistisk folkeparti redegjort for de principielle og politiske synspunkter, der ligger bag vores ændringsforslag. Vi har ikke som de andre partier udformet bemærkninger til hvert eneste ændringsforslag. Vi opfatter nemlig ændringsforslagene som en enhed, stillet ud fra samme politiske synspunkt. Den måde, som afstemningerne om ændringsforslagene foregår på, viser også, at afstemningerne nok så meget drejer sig om en stillingtagen til politiske spørgsmål og holdninger som om en stillingtagen til alle de ændringsforslag, som der ikke er flertal for – man kunne for en stor dels vedkommende sige: som der heldigvis ikke er flertal for. Det gælder set fra vores synspunkt en lang række af de ændringsforslag, som stilles af partierne til højre i salen, af venstre, det konservative folkeparti og fremskridtspartiet.

Ud fra det principielle synspunkt, at vi i SF tager afstand fra EF, militarisme og NATO, har vi foreslået alle de poster på finansloven, som handler om afgifter til og tilskud fra fællesmarkedet, om forsvaret og om NATO, strøget. Med hensyn til civilforsvaret – jeg beder hr. Camre høre rigtigt efter – kan vi tilslutte os, at man bevarer den del af civilforsvaret, som beskæftiger sig med almenyttige ting som brandvæsen, beskyttelsesrum, evakueringsplaner o.lign. Men vi ønsker at beskære civilforsvarets budget med 70 mill. kr., og vi ønsker naturligvis også i det lange løb, at alle disse opgaver skal løses af mennesker, der ikke er tilknyttet forsvaret.

Jeg skal ikke her gå i detaljer med alle de ændringsforslag, som vi har stillet. Men jeg vil gerne sige, at havde tiderne være bedre, betalingsbalanceunderskuddet mindre og beskæftigelsen højere og mere sikker, ville vi have stillet mange flere ændringsforslag til forbedring af f.eks. uddannelsesmulighederne og de kulturpolitiske muligheder. Vi har stor sympati for en del af de forslag, som retsforbundet stiller om en generel forbedring af næsten alle uddannelser. Men vi har på grund af den økonomiske situation, og fordi vi ikke har fundet andre områder så velforsynede, at vi kunne foreslå kompenserende besparelser, holdt os til få og efter vores mening meget vigtige ændringer. Vores ændringsforslag er i høj grad knyttet til det beslutningsforslag om en kriseløsning, som SF fremsatte forleden, og som vi siden kommer til at diskutere her i salen.

På udenrigsministeriets område foreslår vi foruden en afskaffelse af EF-udgifter og -indtægter en stærk forbedring af De Forenede Nationers udviklingsprogram. Vi ved nok, at vi har en økonomisk krise i Danmark, men i solidaritet med u-landene finder vi, at det er meget vigtigt, at vi af vores relative rigdom giver et ordentligt tilskud. Vi ved, at det er meningen, at der skal spares 100 mill. kr. på udviklingsbistanden. Vi ved, at noget måske skal spares på lånene, men ellers ved vi ikke meget om, hvor de 100 mill. kr skal spares. Det skal være sagt med det samme, at SF ikke vil kunne tiltræde, at man over tillægsbevillingsloven fastfryser udviklingsbidragene til de 0,7 pct. Vores udenrigspolitiske ordfører, fru Hanne Engberg, vil i debatten komme nærmere ind på det.

[Ingerlise Koefoed]

SF har altid følt det som en af de vigtigste her-og-nu-opgaver at give de svage i samfundet en positiv særbehandling. Ikke mindst i en økonomisk krise bliver det vigtigt at søge at afbøde krisens følger for dem, som den rammer hårdest. I det lys skal man se vores ændringsforslag på pensionsområdet, daginstitutionsoverområdet, beskæftigelsesområdet og uddannelsesområdet. Vi ønsker pensionerne forhøjet, vi ønsker, at tilskuddet til daginstitutioner skal blive højere, så man kan hæve de generelle fripladsgrænser og nedsætte forældrebetalingen. Vores mål er, at daginstitutioner på lige fod med folkeskolen skal være et gratis tilbud, og vi ønsker daginstitutionerne bemandede så godt, at de ikke blot er steder, hvor små børn bliver passet og opbevaret, mens deres forældre er på arbejde, men steder, hvor børnene kan blive beskæftiget på mange udviklende måder, og hvor de kan være sammen med voksne, der er der for deres skyld og har tid til at give dem kærlighed og tryk. Vi ved, at der er langt til de gratis daginstitutioner, og vi ved desværre, at mange kommuner end ikke opfylder de vage ord i bistandsloven om, at der i kommunerne skal være det tilstrækkelige antal daginstitutionspladser til børn. Vores ændringsforslag er ikke et utopisk forslag, men et realistisk forsøg på en lille forbedring af forholdene.

På uddannelsesområdet ønsker vi EFG-elevernes forhold i basisåret forbedret gennem højere tilskud, vi ønsker efterskoler og højskoler gjort bedre og mere åbne for eleverne, vi ønsker større muligheder for de ungdomsarbejdsløse og for kvinderne, og vi ønsker for de højere uddannelsers vedkommende en forbedring af studiestøtten, så de uddannelsessøgende kan få rimeligere levevilkår og lidt mindre gæld efter uddannelsens afslutning. Vi ønsker Københavns og Århus universitet forbedret og har bl.a. meget svært ved at acceptere, at det skulle være nødvendigt at afskedige deltidslærere, som gør et stort og vigtigt arbejde.

Vores forslag på det kulturelle område om en forbedring af det kgl. bibliotek og statsbiblioteket har en sammenhæng med hele situationen på uddannelses-, forsknings- og informationsområdet. Det er vores opfattelse, at specielt disse to store biblioteker har været bevillingsmæssigt udsultet i årevis, og at de allerede i flere år ikke har kunnet følge med i udviklingen inden for uddannelse og forsk-

ning og i det, som man populært kalder informationsekspllosionen. Den viser sig bl.a. i, at antallet af videnskabelige tidsskrifter vokser og vokser. Giver man ikke bibliotekerne mulighed for at fremskaffe den nyeste viden og de nyeste forskningsresultater, vil ikke alene uddannelse og forskning, men også erhvervslivet i løbet af kort tid sakke håbløst agterud. Har vi råd til også at blive dumme, når det eneste råstof, vi har, er uddannelse og kultur?

Beløbet til børneteatre foreslår vi forhøjet, fordi vi ved, at mange børneteatre på grund af den nye teaterlov er kommet i knibe. En del børneteatre er blevet ansat som egnsteatre, men vi ved, at mange, og mange værdifulde, børneteatre ikke har fået nogen fast ansættelse, og vi ønsker, at disse teatre skal have samme mulighed for at nå ud til børn som de teatre, der nu er blevet faste egnsteatre.

SF er også meget interesseret i at medvirke til en bedre energipolitik og en bedre energiforskning. Vi foreslår tilskud til energiforskning og energiudvikling forhøjet. Vi mener, det er meget nødvendigt, at der er rigelige muligheder for forskning i de alternative energikilder, og vi finder ikke, at vi først og fremmest kan basere denne forskning på Risø og Elsam. Vi skal snart have en folkeafstemning om atomkraft, og det er nødvendigt, at man giver befolkningen et ordentligt grundlag at stemme på. Men det grundlag skal bl.a. være en forskning i alle muligheder for at undgå atomkraft og for at lade kul og olie afløse af andre vedvarende og ikke forurenende energikilder.

På det trafikpolitiske område foreslår vi de 102,5 mill. kr., der er afsat til Farøbroen, sparet. Dette forslag skal forstås sådan, at det ikke drejer sig om en midlertidig udsættelse af projektet, men om et ophør og en endelig omgøring af beslutningen om at bygge Farøbroen. Vores trafikpolitiske ordfører, fru Margrete Aukén, vil begrunde forslaget nærmere. Jeg skal blot her indledningsvis bemærke, at jeg er enig med hr. Camre, når han i Politiken den 11. december siger, at vi har behov for at forøge den kollektive trafik, og at Farøprojektet først og fremmest begunstiger den individuelle trafik. Vi har i finansudvalget fået en redegørelse for, hvad projektet hidtil har kostet, og hvad det vil koste at aflyse det. Vi har fået at vide, at der ikke

[Ingerlise Koefoed]

vil blive tale om erstatninger for eventuelle kontraktbrud ved at aflyse projektet. Vi har desuden forstået, at der i socialdemokratiet og i de øvrige grupper i folketinget er en vis sympati for vores forslag, og jeg kan selvfølgelig kun anbefale alle at stemme for det.

Jeg skal endelig sige, at vores forslag om ikke at overføre de indefrosne dyrtidsportioner til ATP-fonden skal læses sådan, at vi ønsker pengene udbetalt direkte til de lønmodtagere, der tidligere har måttet give afkald på dem. Forslaget vil ikke alene indgå i debatten i dag, men også i de næste dages debat; vi vil imidlertid gerne have det til afstemning her i dag.

Om de andre partiers ændringsforslag vil jeg kort sige, at vi afviser de forslag, der er stillet af de konservative, venstre og fremskridtspartiet. Langt de fleste af disse forslag betyder store finanspolitiske stramminger, angreb mod de svage i samfundet, ikke mindst mod de arbejdsløse, og angreb mod ytringsfriheden i form af nedskæringer på biblioteks- og uddannelsesområdet. Vi har, som jeg sagde før, sympati for en del af retsforbundets forslag og vil stemme for dem, vi selv står som medforslagsstillere til, og et par andre. Vi har også sympati for forslagene fra de radikale og vil stemme for et par af dem, og vi har sympati for de fleste af de ændringsforslag, der er stillet af VS, og vil stemme for dem.

Til slut i denne omgang vil jeg takke finansudvalgets sekretariat for stor hjælpsomhed over for et nyt medlem af finansudvalget og for det store arbejde, det i det hele taget gør, og jeg vil takke ministeriernes personale for alle de anstrengelser, de har gjort sig for at besvare finansudvalgets mange spørgsmål omhyggeligt.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Når man kun har været medlem af finansudvalget i et par måneder og netop i en tid, hvor vi behandler finanslovsforslaget, er det et noget kaotisk indtryk, man har fået, må jeg indrømme. Jeg er fuld af beundring for den måde, som vores formand leder udvalget på, og håber, at vi i fremtiden får sådanne politiske tilstande i Danmark, at det er muligt for os stille og roligt at behandle tingene betydeligt bedre, end vi er i stand til i øjeblikket.

Jeg tror, at sriben af ændringsforslag, der denne gang er stillet – vel et par tusinde eller mere end det i alt – er klart udtryk for, at det ikke er et udvalg, som er i stand til at være styrende. Antallet af ændringsforslag til finansloven er ganske enkelt udtryk for, at vi nærmer os kaotiske tilstande i folketingets finansudvalg, navnlig ved behandling af finansloven.

Jeg vil gerne sige det, fordi jeg mener, det er meget væsentligt for os, hvis vi overhovedet vil gøre indtryk med det arbejde, vi er i gang med i finansudvalget, navnlig omkring finansloven – og jeg vil godt sige i denne forbindelse, at min erfaring jo kun vedrører finanslovbehandlingen – at vi virkelig får tid til at gennemanalysere de ting, der bliver lagt frem. En lang stribe af de ændringsforslag, som i dag er lagt frem for folketinget, har et sådant indhold, at jeg vil vove den påstand, at der er adskillige af forslagsstillerne, der ikke ønsker at få dem nærmere belyst. Jeg skal slet ikke omtale de forslag, der er omdelt så sent, at en belysning er umulig, men det gælder også andre forslag.

Det radikale venstre har ikke deltaget i dette virvar af fremlæggelse af ændringsforslag. Vi har stillet en 3–4 stykker. Til gengæld er de af en sådan karakter, at jeg gerne vil argumentere for dem i dag, og at vi gerne vil have en afstemning om dem alle sammen.

Disse ændringsforslag fra det radikale venstre er udtryk for en forøgelse på i alt 124 mill. kr. Heraf skal man ikke forstå, at det radikale venstre kun er interesseret i at forøge finansloven, men man skal heraf forstå, at vi er parat til at deltage i besparelser, som andre partier har foreslået, og som vi derfor ikke behøver at foreslå. Jeg mener, at en af de ting, vi bliver nødt til at vænne os til i finansudvalget, hvis det skal fungere, er, at vi kan arbejde sammen om de ting, vi er enige om, og ikke styrte frem her med hver sit ændringsforslag, uanset at vi faktisk er enige. Det vil lette arbejdsgangen kolossalt meget, hvis vi bare på dette punkt kunne ændre vores arbejdsstil.

Af de radikale forslag, som er fremlagt i finansudvalget – og jeg behøver vel næppe at fortælle, at de er fremlagt rettidigt – vedrører det ene, nr. 258, tilskud til forsøg med vedvarende energikilder. Vi ved, at de beløb, der er afsat i 1979 og 1980, for længst er brugt op, og vi ved, at der ligger ansøgninger til det

[Bilgrav-Nielsen]

beløb, som vi foreslår forhøjelsen med, nemlig 50 mill. kr. Det er et felt, hvor vi mener samfundet er nødt til at give de penge ud, der er nødvendige for, at vi virkelig kan få afprøvet de alternative energimuligheder, vi måtte have.

Nr. 366 er et forslag om at forøge bevillingen til håndværksvirksomheder m.v. med 15 mill. kr., og det har at gøre med, at vi jo har fået de såkaldte iværksættere i 1977 ind under muligheden for at få lånemidler. Også her er der mangel på penge, og også her mener vi, at vi bliver nødt til at forøge bevillingen.

Forslag nr. 441 a, undervisningsministeriet, drejer sig om elevstøtte, statsstøtte til elever ved de frie kostskoler. Her har vi et af de negative punkter, som man vil huske VS-regeringen for. Man gennemførte en besparelse, som i dag rammer meget hårdt over for de frie skoler. Mange vil nok fra 1. januar 1980 have en ledig kapacitet, fordi det er blevet for dyrt at gå på disse skoler. Det gælder ikke de frie efterskoler. Her er der elever nok, uanset at betalingen nu er blevet så høj, at man må sige, at det kun er de bedrestillede, der har råd til at sende deres børn på ungdoms- og efterskoler.

Vi minder om, at der her i folketinget var bred tilslutning til, dengang vi forlængede undervisningspligten, at der skulle være et klart alternativ i de frie skoler på 8.-10. klasseniveau, og det mener vi ikke eksisterer, hvis man ikke vil dække rimeligt ind, hvad det koster at gå på disse skoler. Derfor foreslår vi altså denne forhøjelse, som ikke er tilfældigt valgt, men som står i direkte forhold til, hvad ministeren selv har stillet i ud-sigt skal træde i kraft. Hvor ministerens forslag først træder i kraft 1. august, foreslår vi imidlertid 1. januar. Vi ved godt, at det kan give problemer, men vi mener, det er et teknisk spørgsmål, som er til at løse. Det er dog klart, at kan dette forslag ikke vedtages - hvad vi håber det kan - så kan vi naturligvis støtte den lille undskyldning, som jeg forstår ministeren giver udtryk for, når hun stiller et ændringsforslag om en forhøjelse på det samme område på godt 3 mill. kr. Også denne lille undskyldning er værd at stemme for, hvis det radikale forslag ikke vedtages. Men det er ikke nok.

Vi har også forslag nr. 648 om at forøge det beløb, der er til rådighed for arealerhver-

velse under miljøministeriet. Det er jo en konto, der har været meget hårdt udsat under gentagne sparerunder, og jeg kan forstå, at der er partier her i folketinget, der mener, at dette område godt kan udsættes for endnu flere besparelser. Beløbet er nu skåret ned til 20 mill. kr. på årsbasis, og vi har allerede i finansudvalget aktstykker, som klart viser, at beløbet er alt for lille. Vi foreslår en beskedden forhøjelse på 10 mill. kr.

Det er altså principforslag, det radikale venstre har stillet her, og som samlet vil forøge udgifterne med 124 mill. kr. Vi håber, at de kan vedtages.

Til gengæld vil vi stemme for andre ændringsforslag fra andre partier, som går ud på at reducere statens udgifter. Vi kan stemme for en række af de ændringsforslag, der er stillet med hensyn til vejsektoren. Der er bl. a. et forslag fra SF, det er nr. 319, som SF begrundet med, at man ønsker Farøbroen opgivet. I det radikale venstre er vi ikke færdig med vores diskussion om den sag. Vi vil bare med vores afstemning tilkendegive, at vi ønsker, at der på området skal spares et beløb som det, SF har foreslået. Hvis resultatet bliver, at beløbet bliver sparet, mener vi, ministeren må komme til trafikudvalget og forelægge for os, hvordan beløbet så bedst kan spares. Der er for os ikke tvivl om, at der er god plads for en sådan nedskæring. Det gælder også et par andre punkter på vejsektoren, som jeg ikke skal berøre.

Vi har ikke deltaget og kan ikke deltage i et forslag stillet af SF om en drastisk forhøjelse af bevillingerne til DSB, af den simple grund at vi anser beløbet for at være så stort og hele problemstillingen så uigenomtænkt, at der ikke er basis for det. Jeg vil gerne give udtryk for, at vi i det radikale venstre er parate til at medvirke til flere bevillinger til den kollektive trafik. Det er også en energipolitisk indsats, der her skal gøres. Vi ved i dag, at der i den kollektive trafik, personbefordringen i særdeleshed, har været en ganske kraftig stigning i udnyttelsen, og det er positivt, det må støttes. Vi må ikke komme i den situation, at befolkningen igen søger tilbage til bilerne. Vi må holde fast ved, at den kollektive trafik må være med til at gøre den energipolitiske indsats, som bliver nødvendig i fremtiden.

Derudover vil jeg gerne gøre et par principielle bemærkninger om ændringsforslag, der

[Bilgrav-Nielsen]

er stillet af andre partier, og det er navnlig, i første omgang i hvert fald, det forslag, som regeringen har stillet om besparelser. Der er jo det ved dette forslag, som er indeholdt i notat af 27. november 1979, at en del af de beløb, som regeringen har opført, ikke får virkning i 1980, at en del af beløbene er indarbejdet i finansloven osv. Jeg skal kun røre ved et par punkter, som det er principielt for os at få sagt noget om.

Det drejer sig om reduktionen, som er foreslået på forsvarsministeriet. I det radikale venstre er vi som bekendt ikke med i det forsvarsforlig, der løber i øjeblikket, og det er der en række årsager til, bl. a. udgiftsniveauet på forsvarsområdet, og derfor kan vi selvfølgelig deltage i denne besparelse. Men jeg vil da godt medgive, at jeg synes, det er underligt, at man kan indgå et forsvarsforlig og binde sig til en ramme og så sådan egenhændigt fra regeringens side gennemføre forslag om besparelser. Jeg må indrømme, at jeg er lige så fuld af forundring over, at andre partier, som netop har kritiseret regeringen for denne holdning, var så langt fremme, at et ændringsforslag af samme karakter – dog med modsat fortegn – var omdelt, nemlig et forslag fra venstre, konservative og CD om ved afstemningen i dag at markere en sprængning af forsvarsforliget. Jeg skal ikke deltage i denne diskussion mellem de to parter, men jeg finder, den er lidt ubehagelig at være vidne til. Jeg håber, der kan komme det positive resultat ud af dette lille skænderi mellem de to parter i det gældende forsvarsforlig, at man for eftertiden tænker sig lidt bedre om, før man indgår aftale om, at der ikke i forbindelse med et forsvarsforlig kan gennemføres ændringer i budgetbeløbet undervejs.

Dernæst er der i det pågældende notat fra regeringen forslag om, at der skal hentes en besparelse på folkepensionen. Heraf er det radikale venstre modstander. Vi mener, at folkepensionskonstruktionen er rigtig. Vi mener nok, at der kan kigges på hele pensionsområdet, men ikke her. Vi mener simpelt hen, at folkepensionskonstruktionen er et godt udgangspunkt for en diskussion om det fremtidige pensionssystem i samfundet. Vi vil desuagtet ikke deltage i den demonstration, som jeg forstår der er lagt op til fra venstre og konservative med hensyn til at ændre på budgetreguleringen med det beløb, som vi

altså ikke vil være med til at spare. Jeg deler hr. Camres opfattelse af, at man ikke ved at tiltræde en budgetregulering tager stilling til de ting, der er indeholdt i denne, og som man kan ændres ved lov i folkettinget. Det radikale venstre vil tage endelig stilling til forslaget om at ændre i folkepensionsloven, hvis forslaget bliver fremsat, men ingen skal være i tvivl: vi vil ikke være med til at ændre i grundlaget.

Alt i alt må vi sige, at de bemærkninger, jeg her har gjort om regeringens forslag og om andre partiers forslag, munder ud i det resultat, at vi medvirker til udgiftsnedsættelser på 1,9 mia kr. ved vores afstemninger her, at vi medvirker til udgiftsforøgelser på 124 mill. kr., at vor samlede medvirken altså betyder, at vi er med til at reducere finanslovens udgifter med 1,8 mia kr. i 1980, og det vil sige, at vi er tæt på det slutpunkt, som er regeringens slutpunkt. Vi mener ikke, det er muligt selv med den bedste vilje – og den bliver vil nød til at demonstrere i den tid, der kommer – at gå længere i besparelserne nu. Det vil være uigennemtænkte besparelser, vi går ind på, hvis vi gør det, og det ønsker vi ikke. Derimod ønsker vi ved generaldebatten at komme nærmere ind på, hvordan vi i fremtiden kan forberede en mere rimelig diskussion om nødvendige kommende ændringer og nedskæringer på finansloven.

Til sidst vil jeg gerne gøre et par principielle bemærkninger mere. Jeg har forstået, at det er væsentligt for visse partier at demonstrere, skal vi sige deres politiske, etiske og vel også moralske holdning, når de stemmer om finanslovens ændringsforslag. Der er et par steder, hvor jeg gerne vil prøve at fortælle, at jeg faktisk synes, det er lidt urimeligt. Jeg har set, at det konservative folkeparti ønsker at afskaffe FN-forbundet. Det er forslag nr. 123. Modet er ikke særlig udpræget, man ønsker ikke afstemning, men det er dog skrevet, at man ønsker FN-forbundet afskaffet. Og hvad er begrundelsen? Jo, den er politisk, idet man mener, at FN-forbundet ikke arbejder, som det konservative folkeparti ønsker det skal arbejde. Det er helt i orden. Jeg minder det konservative folkeparti om, at der er en anden post på finansloven, som hedder Atlantsammenslutningen, som jo har udgivet en udmærket lille folder her for nylig, som har til opgave at belyse, hvad NATO-medlemskabet har betydet for det danske sam-

[Bilgrav-Nielsen]

fund siden 1949, hvad NATO-medlemskabet betyder for forsvarsviljen i befolkningen og for hele velfærdssamfundet. Og man stiller det spørgsmål, om det er realistisk at forestille sig et alternativ til NATO. Endelig er der et – tror jeg – vigtigt indlæg om NATO og den tredje verden. Det lyder vældig godt, og vi kan støtte, at det bliver undersøgt og behandlet i denne bog, men når vi ser sammensætningen af de mennesker, der skriver i denne bog og besvarer disse spørgsmål, kunne vi med præcis den samme begrundelse som den, der er det konservative folkepartis for at stemme imod FN-forbundet, sige, at dette har slagside. Det ønsker vi ikke. Vi ønsker at konstatere, at der også må være plads til med støtte over finansloven at udgive synspunkter, som ikke nødvendigvis dækkes af et politisk flertal i befolkningen, og vi mener i øvrigt, at man kunne finde andre punkter på finansloven, hvor dette måske endnu mere grelt er tilfældet.

Endelig skal jeg til sidst sige, at der er en post på finansloven – et af regeringens ændringsforslag – som vi må stemme imod, det er ændringsforslag nr. 155, hvorefter man ønsker at reducere lån til udviklingslandene med 39½ mill. kr. Formålet, som man vil bruge besparelsen på 39½ mill. kr. til, nemlig at der i Danmark kan modtages flere flygtninge, og at Danmark vil få råd til at afholde en kvindekonference, er vi tilhængere af, men vi er ikke tilhængere af, at det skal gå ud over bevillingerne til u-landene. Det er også en principiel holdning, som gør, at vi kommer på tværs af en række af de forslag, som er stillet navnlig af venstre og konservative om at skære ned på u-landsbevillingerne. Vi anser u-landshjælpen for at være en del af dansk sikkerhedspolitik – oven i købet en meget vægtig del – og vi forstår ikke de holdninger, der giver sig udtryk i, at når man sparer 100 mill. kr. på forsvaret, er man også nødt til at spare 100 mill. kr. på den anden del af sikkerhedspolitikken, nemlig u-landsbevillingerne. Det bygger efter vor opfattelse på en holdning, som vi i hvert fald ikke deler.

Om de afstemninger, der nu kommer i forbindelse med ændringsforslag om EF, og de ændringsforslag, der kommer om forsvaret, skal jeg gøre nogle få bemærkninger. Der er medlemmer i den radikale gruppe, som vil afholde sig fra at stemme ved disse afstem-

ninger. I øvrigt er det den radikale gruppes opfattelse med hensyn til forsvaret, at man naturligvis ikke pr. 1. januar 1980 kan nedlægge det danske forsvar, som et af forslagene er udtryk for, og det ønsker vi naturligvis ikke at stemme for; det må vi stemme imod. Men vi har ikke på dette punkt givet udtryk for vores holdning til en fremtidig forsvarsordning. Vi går ud fra, som meddelt, at der kommer forslag til behandling om denne sag, og da vil vores holdning finde udtryk.

Til slut skal jeg sige, at jeg håber med disse bemærkninger at have anbefalet tilstrækkelig klart de få ændringsforslag, som det radikale venstre har stillet, og som vi håber vedtages.

Arne Melchior (CD):

Så stærkt jeg kan, og så tit det har været nødvendigt – og det er ikke sjældent – har jeg forsøgt at dæmme op for den trang og tendens, der er blevet til at sammenligne Danmark med en forretning. En stat, et samfund, en nation kan naturligvis ikke drives efter de principper, der gælder i et firma, i en forretning, men det betyder ikke, at alle ord med sammensætningen »forretning« plus et ord mere bør være at forkaste. Vi har jo en forretningsorden, og vi kan også udmærket have en forretningsgang – nej, vi bør have en forretningsgang, som gør det muligt at behandle sagerne også i familien Danmark på en rimelig måde.

Jeg må som nyt medlem af finansudvalget mene – og jeg tror ikke, at nogen i denne sal kan mene andet – at den forretningsgang, den praksis, den fremgangsmåde, der er benyttet i folketingets arbejde i dette efterår, er utilstedelig og umuliggør en virkelig saglig behandling af tingene.

Nu har vi lagt finansåret om, og det vil sige, at det ikke vil være helt ualmindeligt, at medlemmer i finansudvalget udskiftes pr. oktober, hvor der altså er 3 måneder til at færdiggøre en finanslov. Når der så ydermere udskrives valg til den 23. oktober 1979 og et nyt folketing bringer adskillige partier i den situation i begyndelsen af november 1979 at skulle nybesætte deres poster i finansudvalget, fordi nogle tidligere medlemmer ikke er blevet valgt og nye folk er kommet til i gruppen, bliver der altså nogle få uger til at sætte sig ind i dette kæmpemæssige

[Arne Melchior]

ge stof. Når der så dertil lægges en pakke på disse berømte 18 forslag, en helhedspakke, på folketingets bord i den samme periode, lovforslag, der griber langt ind i samfundets struktur, ikke bare i det kommende år, men også fremover, ja, så siger det sig selv, at alle partier, der ikke har 50 eller flere mandater i folketinget, kommer i sådanne tidsmæssige vanskeligheder, at sagligt arbejde simpelt hen er umuligt.

Jeg føler mig overbevist om, at jeg her tolker meningen og følelserne, skal vi sige helt op til finansudvalgets formand – men jeg har selvfølgelig ikke hans mandat til at påstå dette.

Flere ordførere er med god ret i dag faldet over fremskridtspartiets måde at tackle disse ting på. Jeg føler mig nærmest foranlediget til at tage fremskridtspartiet i forsvar, for når regeringen og folketinget – vi bærer jo et eller andet medansvar alle sammen – kan bære os så ansvarsløst ad med sager af så stort et omfang, der berører så mange temaer, så mange kroner og så mange menneskers interesse, når vi kan jasse og jappe dem igennem på den måde, som vi gør, skaffer vi dermed fremskridtspartiet et ufortjent alibi for den måde, de bærer sig ad på.

Jeg plejer at være at finde på den side, der forsvaret systemet, der forsvaret politikerne som gruppe, forsvaret folketinget, forsvaret parlamentarismen og demokratiet, men til dette forsvar hører også at advare, når denne parlamentarisme og når dette folkestyre gennem tingets arbejde bærer sig uansvarligt ad. Min tid giver mig ikke mulighed for at gå i enkeltheder med det, men jeg vil opfordre finansudvalgets formand til at indkalde til særlige drøftelser i finansudvalget, eller hvad ved jeg, et seminar af en eller anden art, for i det mindste at forsøge at sikre, at noget sådant ikke kan gentage sig.

Jeg skal derefter omtale tre områder i finanslovsforslaget, som jeg finder denne debat specielt egnet til at gøre bemærkninger om. Vi har jo store debatter herinde både onsdag, torsdag og fredag, men jeg vil gerne på CDs vegne nævne tre områder, der berører de ændringsforslag, vi skal stemme om i dag. Det drejer sig om forsvaret, det drejer sig om u-landshjælpen, og det drejer sig om folkepensionen.

Hr. Bilgrav-Nielsen må have misforstået noget, når han siger, at nogle partier har stil-

let ændringsforslag, som skulle resultere i, at de pågældende partier sprænger forsvarsforliget. For det første er det pågældende ændringsforslag taget tilbage. For det andet skulle dette ændringsforslag vel snarere vise, at der er nogle andre, der har sprængt forsvarsforliget. Det har man vel nok lov at pege på, og det er jo ikke første gang, vi siger det, for det har vi klaget over så mange gange.

De 100 mill. kr., som regeringen vil spare på forsvaret efter, skal vi sige en lineær model, altså dette, at når der skal spares andre steder, så må der også spares her, må vi naturligvis vende os imod. Man kunne jo også begynde at sige, at vi skal spare på trafikomkostninger, og så slukker vi det grønne, gule og røde lys, fordi nu skal der også spares dér, men så laver vi simpelt hen hele trafikken om til et kaos med mange flere ulykker til følge og med mange flere omkostninger til følge.

Der er et andet parti her i folketinget, et parti, hvis ændringsforslag vi i ret stor udstrækning støtter og kan stemme for, som også har foreslået en sådan tværgående, lineær nedskæring med et par procent af alting. Det tror jeg ikke kan lade sig gøre, det kan kun føre til usaglighed.

For CD er den omstændighed, at landets forsvar er troværdigt for vore egne borgere, for de mennesker, der arbejder i forsvaret, troværdigt for vore allierede såvel som for vore potentielle fjender, af så stor vigtighed, at en nedskæring på dette område ikke kan sammenlignes med nedskæringer og besparelser, der eventuelt kan foretages på områder, hvor det altså kan forsvares. Vi må derfor vende os derimod og har derfor stillet et underændringsforslag herom sammen med venstre, konservative og kristeligt folkeparti.

På lignende måde må vi vende os imod nedskæring af u-landsbistanden. Jeg tror, det er i et interview i dag, at afdelingschef i Verdensbanken, Svend Burmester, siger, at han anser u-landsbistanden for et vigtigere led i Danmarks forsvar end det militære beredskab. Man kan diskutere, hvor hovedvægten skal lægges. For vort vedkommende er u-landsbistanden en del af Danmarks forsvar, men det er også en moralsk forpligtelse, som vi ikke kan spare os væk fra, og med de velstandsproblemer, vi har i dette land, finder vi det usolidarisk og umoralsk at skære her.

[Arne Melchior]

Endelig er der det tredje punkt, jeg ville fremhæve, nemlig folkepensionen, som man fra regeringens side i dag vil begrænse med ½ mia kr. efter en model, der ikke er endeligt kendt, og putte ind i en afstemning, som ikke klargør, hvad det egentlig drejer sig om. Vi må vende os imod dette. Det er et indgreb i erhvervede rettigheder, som socialdemokratiet i højeste grad har ansvaret for er blevet til. Det er mindre end et år siden, at socialdemokratiet indgik med andre partier – mit parti deltog ikke i dette forlig – et forlig om pensionsforholdene i dette land, og så kommer man altså nu og vil skære ½ mia kr. ud af det og stille mennesker, som i masser af år har haft helt rimelige og berettigede forventninger om ydelser, de selv har været med til at betale, totalt anderledes. Vi kan ikke deltage heri.

Jeg skal så gå over til at omtale vore egne ændringsforslag.

Angående Statsbroen Store Bælt ønsker vi anlægsudgifterne sat på finansloven med 17 ½ mill. kr. Vi har før herfra omtalt, at vi anser denne bro for at være både økonomisk set og, hvad skal vi sige, nationalmoralisk en national udfordring, en væsentlig opgave. Jeg vil gerne i anledning af den periode, vi er i, specielt fremhæve, at bygningen af Statsbroen Store Bælt vil være en af flere nødvendige foranstaltninger, der skal vise en anden vej end den, regeringen i disse dage anviser, nemlig nedskæringsvejen. Den vej, vi vil vise, er investeringsvejen og produktionsvejen, og det er klart, at denne bro vil være en slags symbol for en sådan linje, og det håber vi at andre vil overveje, skønt vi ikke har særlig meget håb derom.

Vi har så under udenrigsministeriet et ændringsforslag om at nedsætte kontoen »internationalt humanitært hjælpearbejde« med 10 mill. kr. Dette står ikke i modsætning til, hvad jeg før har sagt om u-landshjælpen. Det er kun denne ene, specielle konto, hvor pengene overvejende går til såkaldte frihedsbevægelser i forskellige lande. Det er bevægelser, vi ikke altid kan forstå og forsvare ud fra vor geografiske position og ud fra vor mulighed for indsigt i disse ting, og vi ønsker altså ikke at deltage i disse udbetalinger.

Hædersgaverne til besættelsestidens ofre foreslår vi forhøjet med 4 mill. kr. Det mindste, man vel kan gøre, er at pristalsregulere disse hædersgaver. Vi ved, at vi i øjeblikket

har en inflation her i landet på 17 pct. på årsbasis, og det vil altså sige, at den hæder, som folkettinget var med til at yde besættelsestidens ofre igen for et år siden, nu er 17 pct. mindre hæder, end den var, da vi vedtog den. Jeg synes, at det simpelt hen er utilstedeligt. Det er små penge, det drejer sig om, men det er en vigtig sag af principiel betydning.

Vi vil gerne yde Danmarks Turistråd et større bidrag, ikke af velgørenhed, men udelukkende fordi vi tror, at de penge, der ofres her, er de mest sikkert valutaskabende penge, vi overhovedet kan give ud, og det er jo netop valuta, vi skal skabe.

Vi vil gerne forøge erstatningen til ofre for forbrydelser med 1 mill. kr., også et lille beløb. Jeg har hørt, at den million, der allerede er afsat, ikke bliver brugt i fuldt omfang. Hvorfor forøger vi så? Det er, fordi vi føler, at de erstatninger, der gives til ofre for forbrydelser, er for små.

Politivæsenet og anklagemyndigheden vil vi styrke såvel på driften som på anlægs- og udlånsbevillingerne, og her er vore forslag i temmelig god overensstemmelse med forslag herom, som jeg ved foreligger fra regeringen, fra venstre og fra de konservative.

Vi vil gerne under undervisningsministeriet gennem vore ændringsforslag om små forhøjelser vise velvilje over for friskoler, private skoler, efterskoler, højskoler og private gymnasier.

Så kommer vore ændringsforslag under forsvarsministeriet. Jeg har allerede omtalt forsvaret og de 100 mill. kr. og behøver ikke her gøre mere ud af dette.

Jeg vil gerne rette en tak til hr. Albertsen som formand for finansudvalget. I den korte tid, jeg har været der, har han altid haft overseende med de fejl, jeg måtte have gjort eller sikkert har gjort. Jeg vil også sige tak for det gode arbejde, sekretariatet udfører. Jeg fik et chok, da jeg kom derind første gang og så, at der kun var 3 mennesker. Med al den papirgang, der er hver eneste dag og så at sige natten med, kan jeg ikke begribe, at de kan klare det, så det skal de sandelig have anerkendelse for.

Jeg vil endelig rette en tak til hr. Bertel Haarder og til hr. Palle Simonsen for den saglige støtte, som de har ydet mig i disse måneder, uden hvilken jeg ville have været endnu mere ilde faren.

[Arne Melchior]

Jeg vil så benytte et par minutter af den resterende taletid til at beskæftige mig med fremskridtspartiets bog, som vi har trykt for statens regning, nemlig disse ændringsforslag, som vi fik i hænde i går aftes.

Jeg har i og for sig givet et forsvar for fremskridtspartiets metode, men jeg kan sandelig ikke komme med noget forsvar for indholdet af denne bog. Meget tid har vi jo ikke haft, men jeg synes ikke, at dette hæfte fortjener at gå helt upåtalte hen. Det vil nok have en i papirkurven ret hurtigt hos de fleste, men jeg synes, at vi i Folketingstidende skulle have nogle enkelte eksempler på, hvad der egentlig står i bemærkningerne. Det er kun ganske sporadiske eksempler, jeg kan komme med, efter den blanding, jeg har foretaget her i formiddag.

Man ser f. eks. i bemærkningerne til ændringsforslag nr. 1014 følgende sætning:

»Med den levestandardsfremgang, som opnås i 1980, vil ølforbruget stige. Dette skønnes at ville indbringe et merprovenu på 150 mill. kr.«

Det er jo en dejlig optimisme, at i 1980 skal altså skatteprovenuet af øl stige med 150 mill. kr., men også vin, tobak, chokolade og parfume kan notere tilsvarende stigninger – til lykke med den optimisme!

Bemærkningerne til nr. 1096 beskylder faktisk staten for skyldnersvig, fordi man udlåner penge og giver u-landsbistand, men samtidig låner andetsteds. Bortset fra at det formodentlig er en injurie, der skal have lov at passere fra et parti, der bruger mange injurier, så er det bare noget sludder, for selvfølgelig har jeg lov at skyldte banken penge og alligevel give et beløb til det velgørende formål, som jeg måtte ønske, så længe jeg ikke er insolvent. Bemærkningen må siges at være ikke bare utilstedelig, men samtidig forvovlet.

I bemærkningerne til ændringsforslag nr. 1185 og en del andre forslag kan man læse følgende: »Selvfølgelig kan dette institut spare 10 pct. af sine udgifter, uden at den reelle aktivitet forringes.«

Punktum. Ikke andet. Sådan står der i bemærkningerne til konti vedrørende en hel række videnskabelige institutter, som det her drejer sig om, nemlig at selvfølgelig kan de spare 10 pct., naturligvis kan de spare 10 pct. Der er ikke nogen begrundelse for, hvordan eller hvorfor eller hvor de bruger for meget,

man siger bare: selvfølgelig kan de spare. Ja, det er minsandten en nem måde at stille ændringsforslag til finanslovsforslaget på, det må jeg have lov at sige.

I bemærkningerne til nr. 1379 tillader man sig den frihed – jeg vil faktisk kalde det en uartighed – at kalde Grønland »et fremmed land«. Jeg synes, at den slags æselsspark kunne man udmærket have sparet grønlænderne for.

I bemærkningen til ændringsforslag nr. 1533 står der minsandten følgende:

»Der spares på udstyr på søfartsskolen. Skolen forsøges snarest solgt til søfartserhvervet.«

Det svarer til bemærkningen til ændringsforslag nr. 1515, hvor der simpelt hen står, at styrmandsuddannelsens betaling skal overtages af rederierhvervet. Det svarer til, at man skulle sælge handelsskolerne i dette land til handelsstanden eller til erhvervslivet, eller at man skulle sælge juridisk fakultet ved universiteterne til Advokatrådet og polyteknisk læreanstalt til Ingeniørforeningen. Igen en besynderlig, men sjov betragtning, det må jeg indrømme.

I bemærkningen til ændringsforslag nr. 1603 læser man bl. a.:

»Hvis danske præster ønsker at deltage i nordiske præstemøder, må det selvsagt ske for egen regning.«

Det kunne se godt ud, hvis al deltagelse i videnskabelige kongresser eller kongresser for embedsmænd skulle betales af de pågældende selv. Så ville Danmark snart blive en eremitstat, en ø i verden uden nogen forbindelse med de omgivende lande.

Endelig skal jeg nævne bemærkningen til ændringsforslag nr. 1647, hvor der står:

»Færingerne må selv betale deres skolevæsen.«

Bortset fra, at dette formodentlig kræver en grundlovændring, så kan man nok have lov at spørge: hvad med det bornholmske skolevæsen, skal det også have lov at hvile i sig selv?

Bemærkningen til ændringsforslag nr. 1623 vil jeg omtale af en anden grund. Der læser jeg, at tilskuddet til Flensborg Avis ifølge fremskridtspartiets ønsker skal bortfalde pr. 1. april 1980. Det giver mig anledning til at sige, at vi i CD mener det modsatte. Vi mener, at vi skylder det dansk mindretal syd for grænsen at styrke tilskuddene, og især

[Arne Melchior]

har jeg tanke for Flensborg Avis, som er et helt nødvendigt led i det danske arbejde syd for grænsen. For at Flensborg Avis skal kunne opretholde et oplag, som gør det muligt at sælge avisen og bevare dette bindeled mellem de dansksindede syd for grænsen, så må Flensborg Avis have et nyt trykkeri inden for få år, ellers bliver den tekniske kvalitet af så lav en standard, at avisens oplag vil gå ned under det nødvendige oplag, og det vil være til ubodelig skade for det danske arbejde.

Jeg skal senere i samlingen tillade mig at røre ved denne sag over for statsministeren og høre, om vi skal fremsætte forslag, eller om regeringen er til at bevæge til at gøre det.

Fremskridtspartiets ændringsforslag går altså stort set ud på at afskaffe, at nedlægge og at ødelægge, og så dårligt er Danmark ikke faren, at det skulle være rimeligt, endsi-ge nødvendigt. Lad mig slutte mit indlæg med at udtrykke det håb, at der, når finanslovsforslaget for det næste år, 1981, skal behandles og vedtages her i tinget, så vil være et betydelig bedre klima, ikke mindst med hensyn til den tid og opmærksomhed, det vil blive muligt at vie finanslovsforslaget om et års tid.

Formanden:

Jeg kan se nu, at vi ikke med rimelighed kan komme igennem hele debatten før frokost. Derfor giver jeg nu ordet til hr. Waldorff og derefter til hr. Chr. Christensen, og så holdes der frokostpause.

Waldorff (VS):

Jeg kan forstå, at det anses for god tone, at man her under tredjebehandlingen takker Gud og hvermand, herunder finansudvalgets formand, for alt muligt. Derfor vil vi benytte lejligheden til at takke retsforbundet, fordi de tog pladsen i finansudvalget, den er vi gerne fri for.

I VS vil vi ellers gerne sige noget pænt til socialdemokratiet og regeringen. Det eneste positive, desværre, vi kan sige om finanslovsforslaget og om de ændringsforslag, man kommer med her til tredje behandling, er, at risikoen for, at finansministeren stikker af med kassen, praktisk talt er forsvindende, og det er selvfølgelig godt. Men bortset fra det er der ikke noget opmuntrende, hverken ved

finanslovsforslaget eller ved de ændringsforslag, man har lagt frem.

Regeringen har ikke lagt ændringsforslag frem, som fjerner de milliardbeløb, som erhvervslivet får i tilskud. Man har ikke lagt ændringsforslag frem, som indeholder en sanering af tilskuddene til landbruget. Regeringen har ikke fjernet udgifterne til NATOs atomoprustning eller til Danmarks egne militærudgifter. Der er ikke tale om forhøjede indtægter på grund af, at man har grebet ind over for kapitalgevinster, hverken ved private fonds, skatteyderbetalte pensionsordninger, jord og fast ejendom eller på Nordsøolien.

Den socialdemokratiske regerings ændringsforslag ikke så meget som antyder, at socialdemokratiet er et arbejderparti, at her har vi et parti, som mener, at den krise, som er skabt af kapitalen, bare en lille bitte smule skal betales af kapitalen. Ændringsforslagene lyser langt væk af forbenet socialdemokratisk perspektivløshed og fantasiløshed. Man tager finansloven fra sidste år, som indeholdt SV-regeringens besparelser på 2,3 mia kr. i forhold til finansloven fra forrige år, som igen indeholdt besparelser på 5 mia kr. fra de to foregående år osv. osv., og den finanslov, som man altså tager, barberer man så yderligere med 2,5 mia kr. Endnu en gang besparelser med det samme asociale sigte, med den samme perspektivløshed, med den samme mangel på håb om, at lønarbejderne kan skimte bedre udsigter til at komme i offensiven over for det borgerskab, der som hylende ulve bliver mere og mere glubsk for hver af de lunser, som socialdemokratiet tilkaster borgerskabet.

Der er helt åbenbart kun én i regeringen, som har fantasi, og det er den fremadstræbende arbejdsminister. Det er endnu en gang lykkedes arbejdsministeren at forringe forholdene for de arbejdsløse. Det var ikke nok, at man sidste år sparede 250 mill. kr. ved at stramme ledighedsbegrebet. Det var heller ikke nok, at man allerede i dette finanslovsforslag har skåret 50 mill. kr. yderligere på dagpengene. I løbet af november måned fandt arbejdsministeren ud af, at der skete fejludbetalinger, som det kaldes, af arbejdsløshedsdagpenge. Hvis man forbedrer kontrollen med grundlaget for udbetalinger, så kan man spare yderligere 200 mill. kr., siger arbejdsministeren. Hvis man skal tage dette alvorligt, så må vi konstatere, at så er de

[Waldorff]

endnu mere uduelige på arbejdsformidlingen, end vi hidtil har været klar over at de var. Så er de faktisk uduelige i en størrelsesorden, så der er grundlag for at starte en folkebevægelse til afskaffelse af arbejdsformidlingen.

Det ville i og for sig være udmærket, men det er bare ikke det, der er tale om. Der er tale om en meget bevidst politisk stramning over for de arbejdsløse. Der skal mere system i tvangsansvningen af uacceptabelt, uværdigt og underbetalt arbejde inden for eller uden for faggrænserne, det er lige meget. Typisk for socialdemokratiet tør man ikke tage en sådan forringelse i en åben konfrontation. Man tvinger sine forringelser igennem ved kontrol, bureaukrati, systematisk mistænkeliggørelse og asocialt almindeligt benspænd over for den samfundsgruppe, der i forvejen er dårligt stillet. Det er sådanne manøvrer, som får folk til at stemme på fremskridtspartiet, men socialdemokratiet vil ikke forstå det.

Af de 2,5 mia kr., som regeringen vil spare, er det kun de 108 mill. kr., som er indarbejdet i finanslovsforslaget, nemlig de omtalte 50 mill. kr. på arbejdsløshedsunderstøttelsen, 20 mill. kr. på civilforsvaret, som vi skal græde tørre tårer over, og så 38 mill. kr. på undervisningsministeriet. Det har ikke for os været umiddelbart let at gennemskue, hvori de besparelser består.

Resten, de 2,4 mia kr., findes i den brokkasse, som kaldes budgetregulering. Før den 27. november var der ikke nogen, der vidste, hvad denne brokkasse egentlig indeholdt, og det ved vi for øvrigt stadig ikke særlig præcist, bortset fra at man nu har fået samlet sig sammen til at stille ændringsforslag om yderligere 431 mill. kr. Det drejer sig om de omtalte stramninger på 200 mill. kr. over for de arbejdsløse, om 175 mill. kr. på lovreserve og på tillægsbevillingsreserve, og det er vi selvfølgelig også imod. Og så drejer det sig om én af de få ting, som vi kan støtte regeringen i, nemlig at man har fjernet industrialiseringsfonden, som alle dage har været en form for direkte erhvervsstøtte, som man så smagløst har camoufleret under navn af u-landsstøtte. Resten af nedskæringerne, de godt 1,9 mia kr., ligger stadig i kassen. Vi har fået en oversigt fra finansministeriet over, hvordan man har tænkt sig at fordele disse nedskæringer, og det er bl. a. det, som har

rejst den store diskussion her ved behandlingen af ændringsforslagene.

Stadig væk må man sige, at en meget stor del af de nedskæringer, der bliver tale om, ikke er mulige at gennemskue i dag. Eksempelvis skal ud af den rammebesparelse på 700 mill. kr., som er planlagt, de 517 mill. kr. spares ved, at man lægger et loft over den prisregulering, som de enkelte ministerier må lave af deres udgifter. Man må nok sige, at det er nogenlunde den mest bevidstløse måde, man overhovedet kan spare på. Det betyder, at man laver et cirkulære, der siger: så højt kan I gå, og så kan I ellers sidde og rode med, hvor de penge skal hentes. Der er ingen som helst tvivl om, at det for størstedelens vedkommende vil ramme områder, som i forvejen er dårligt stillede, som i forvejen har svært ved at hale bevillinger og støtte ud af de forskellige ministerier.

Men heller ikke på det område, på trods af en sådan generel spareopfordring eller sparebesked, skjuler man, hvordan man lægger sine prioriteringer. Her går militæret nemlig fri. Der skal ikke laves noget prisreguleringsloft på F-16 flyene og de øvrige militærmaskiner, man indkøber. Derimod skal kulturpolitikken have en skalle på dette område, og det skal navnlig undervisningsministeriet. Det er sådan noget, der er fremtid i.

Af de 1,8 mia kr. på de lovbundne udgifter har man, som jeg allerede har nævnt, pillet lovreserverne og de 200 mill. kr. på arbejdsløshedsunderstøttelsen ud. Det forstår jo ikke så meget, så her er vanetænkningen endnu en gang blevet mobiliseret: 10 mill. kr. i nedskæringer på bibliotekerne. Så gør det ikke så meget, at hr. Lasse Budtz for under et år siden stillede i udsigt, at man gerne ville give mere til bibliotekerne. Flere nedskæringer på boligministeriet, yderligere små 50 mill. kr. nedskæringer på undervisningsområdet. I det hele taget må man sige, at det er fantastisk, at undervisningsministeriet er et af de områder, som er ramt hårdest af disse besparelser, nemlig med over 200 mill. kr., i betragtning af at det er et af de mest besparede, et af de mest udsultede områder overhovedet.

Det, der især har rejst diskussion, er desværre ikke alle de arbejderfjendtlige nedskæringer, som jeg har opregnet nogle af her. Det er to ting: nedskæringerne på militæret

[Waldorff]

og indtægtsreguleringen af folkepensionens grundbeløb.

Først det såkaldte forsvar. Der er ikke noget som helst overraskende i, at man oplever hidsige protester imod den lovede nedskæring på 100 mill. kr. Protesterne er som sædvanlig kommet fra de fortrinsvis mandlige personer, som i et ønske om at kompensere for følelsen af egen utilstrækkelighed og uformåenhed brænder efter at føre krig imod andre mennesker. Da disse personer og deres krigs- og oprustningsliderlige partier samtidig har klare klasse-mæssige interesser at varetage, så vil det simpelt hen være toppen af lyksalighed, om man kan få rettet våbnene imod alverdens arbejdere.

Der er ikke nogen grund til at bruge flere ord på disse kræfter, men der er grund til at gøre opmærksom på, at finanslovsforslaget ikke samlet betyder en nedskæring på militæret. Man skærer ganske vist de 100 mill. kr., hvis ellers socialdemokratiet kridter støvlerne og står fast på det. Men efter at bevillingerne er forhøjet med 600 mill. kr., må man sige hurra for socialdemokratiets venstrefløj. Tilbage er der altså en foræring til generalerne på det dobbelte af, hvad arbejdsministeren har tænkt sig at spare på arbejdsløshedsunderstøttelsen.

Og så er der den famøse indtægtsregulering af folkepensionen. Det vil vi sige to ting om. Vi er fundamentalt uenige med de borgerlige partier, i de borgerliges opfattelse af, at den ulighed, der har været igennem hele livet, skal man for enhver pris opretholde, også når folk kommer i pensionsalderen. De, der har haft råd til kapitalpension og livrente, kapitalforsikring og alle de andre fupopsparringsordninger, som lønarbejderne har betalt hovedparten af, og alle de, som gennem arv eller almindelig udbytning af andre mennesker har skrabet en formue til sig, de skal ud over denne formue have en pension, som lønarbejderne betaler over skatterne.

Det mener VS ikke. VS mener, at bortset fra mindre indkomster ved siden af skal vi sige imod en god, ensartet indtægt til pensionisterne. Vi mener ikke – og her er vi også i modsætning til mange socialdemokrater – at folkepensionens grundbeløb skal være ens, uanset hvad man måtte have af goder ved siden af.

På den anden side mener vi, at en sådan ændring i pensionssystemet ikke skal ske,

som regeringen foreslår, ved en besparelse på 500 mill. kr. Vi mener, at de penge, hvis der er tale om 500 mill. kr., jeg ved det ikke, men de penge, man kan opnå, skal bruges til at forhøje pensionen for de pensionister, som ikke har noget ved siden af deres folkepension. Hvis det er det, man vil, så vil vi gerne støtte det, men vi vil ikke støtte, at man bruger denne omlægning til en besparelse. Konsekvensen af vores holdning er, at vi vil stemme for ændringsforslaget fra venstre m. fl. om, at man afviser denne besparelse på 500 mill. kr. på pensionerne.

Efter at finansministeriet har klunset rundt med alle disse besparelsesmuligheder, så står man stadig væk og mangler 380 mill. kr., og hvad gør man så? Jo, da man jo har én fantasifuld person i regeringen, så sætter man arbejdsministeren til endnu en gang at bebude nedskæringer over for de arbejdsløse, nemlig i form af en lovændring omkring arbejdsløshedsforsikringen. Vi ved endnu ikke, hvad den går ud på.

Det, som karakteriserer sigtet i regeringens finanslovsforslag og ændringsforslag til finanslovsforslaget – det karakteriserer også regeringen i forhold til al den snak om social afbalancering i krisepolitikken – er, at de 50 mill. kr. ud over de tidligere stramninger over for de arbejdsløse ikke var nok. Ekstra 200 mill. kr. i stramning over for de arbejdsløse var heller ikke nok. Derfor bebuder man nu yderligere stramninger. Og så har vi overhovedet ikke omtalt, at indgrebet i dyrtidsreguleringen kommer til at koste de arbejdsløse 625 mill. kr. i forringelser. Det er socialdemokratiets socialt afbalancerede julegave til danske lønarbejdere. Stem på socialdemokratiet på valgdagen – slip slanterne i hverdagen!

Det sidste af regeringens ændringsforslag, som jeg vil sige noget om, er nedskæringerne på u-landsstøtten. Det er langtfra al u-landsstøtte, vi bryder os om. Vi vil meget gerne være med til at skære ned på den erhvervsstøtte, som er camoufleret under navnet u-landsstøtte. Men vi ved endnu ikke, hvad regeringens besparelse på 100 mill. kr. går ud på. Der er al mulig grund til at tro, at det, man ønsker, ikke er at ramme erhvervsstøtteordningen, camoufleret som u-landsstøtte, men at det er andre ting, måske forholdsvis rimelige ting, man ønsker at ramme. Det kan vi ikke vide noget om. Under alle omstæn-

[Waldorff]

digheder er vores holdning den, at samlet skal der ske ikke en nedskæring, men en om-lægning af u-landsstøtten, og det ønske har vi udtrykt i et ændringsforslag om at bevilge 100 mill. kr. til befrielsesbevægelser.

I øvrigt kan jeg sige, at i konsekvens af den holdning, vi har, kan vi støtte regeringens nedskæringer på de konvertible lån til u-landene, og at man i stedet giver pengene til flygtninge.

Det sidste, jeg skal foretage mig her – hr. Steen Folke vil senere kommentere de andre partiers ændringsforslag – er at kommentere vores egne ændringsforslag, og det er som sædvanlig de eneste ændringsforslag, der er noget ved.

Af en eller anden årsag har SF ønsket at opretholde tilskuddet til NATO under udenrigsministeriet, på trods af at de har fjernet det under forsvarsministeriet. Det har vi rådet bod på. Vi mener, at skal man spare, så skal der være orden i tingene. Da der heller ikke er nogen, der har tænkt på at fjerne dronningen og udradere det kongelige hus, så har vi også taget dem med. Så kan vi jo få lejlighed til at konstatere, om vi skulle være de eneste republikanere her i forsamlingen.

Det er stadig væk ikke lykkedes at få regeringen til at øge det almennyttige boligbyggeri på trods af det fuldstændig indlysende behov for boliger, som i øvrigt bliver større og større, og på trods af den store arbejdsløshed. Vi har stillet et ændringsforslag, som går ud på at sikre et almennyttigt boligbyggeri på 13.000 almennyttige boliger om året og herudover 3.000 ungdomsboliger.

Vi havde en forespørgsel om indvandrerens situation, og det var en god forespørgsel på den måde, at den tvang en række partier til at komme frem med de pæne ord og de gode hensigter med hensyn til at gøre noget ved indvandrerens situation. Vi har lavet et ændringsforslag, som går ud på, at man sikrer en ordentlig radio for indvandrerne, og det kan blive en prøve på, om de forskellige partier vil lade deres pæne ord og hensigter komme til udtryk i handling.

Det samme gælder for så vidt narkobekæmpelsen. Der er ikke nogen som helst tvivl om, at den bedste, den mest effektive og den rigtigste måde at sætte ind over for narkoproblemerne på, det er den måde, som christianitterne har praktiseret. Den bevilling på 500.000 kr., som vi foreslår, vil sikre efter-

behandling af en del nedtrappede narkomaner, og det vil være oplagt uforsvarligt ikke at give den støtte til Christianias kamp mod narkotikaen.

Arbejdsretten er en klassedomstol. Forligsinstitutionen er også et redskab for borgerskabet, og begge dele skal selvfølgelig væk. Det samme gælder i øvrigt miljøankenævnet, som systematisk modarbejder de mange forsøg på at begrænse forureningen og miljøødelæggelserne.

Med hensyn til de sidste af VS' ændringsforslag: konsekvenserne af miljøminister Ivar Nørgaards store kærlighed til de røde pølser, konsekvenserne af, at det økonomiske råd nu er besat af en sådan rådvildhed, at man udsender rapporter, som skiftevis anbefaler og skiftevis konstaterer nytteløsheden i indkomspolitik og som toppen på det hele sender Bent Rold Andersen i fjernsynet i går for at forplumre alting, er, at vi mener, at det økonomiske råd faktisk er bedst tjent med at blive nedlagt.

Med hensyn til ensomheden på A. P. Møllers boreplatform ude i Nordsøen og med hensyn til Risøs afdeling til kontrol med Risø, også kaldet tilsynet med nukleare anlæg, vil vi overlade det til folketingsmedlemmernes egen fornøjelseslæsning.

(Kort bemærkning).

Glensgård (FP):

Under debatten her i dag er vi blevet opmærksomme på et par tekniske problemer i forbindelse med det ændringsforslag, som er stillet af venstre, konservative, kristeligt folkeparti og CD, vedrørende reguleringer på budgetreguleringskontoen. Jeg går efter de ordførertaler, der er holdt, ud fra, at de fire partier er interesseret i, at der foretages besparelser, og derfor skal jeg tillade mig at stille et underændringsforslag til regeringens ændringsforslag nr. 612 vedrørende budgetdepartementet, 01.10. Reserver m.v., underkonto 99.04. Budgetregulering. Teksten ændres til:

»Kontoen opføres *uændret*, men med ændrede forudsætninger, jfr. anmærkningerne.«

I bemærkningerne står der følgende:

»På budgetreguleringskontoen må ikke foretages nedskæring af folkepensionen og reguleringer, der er i strid med forsvarsordningen.«

Formanden:

Som forslagsstilleren allerede har gjort mig opmærksom på, er man klar over, at ændringsforslaget kun kan behandles med tingets samtykke, men det vender vi tilbage til i forbindelse med afstemningerne.

Chr. Christensen (KrF):

Jeg skal ved denne forhandling om de stillede ændringsforslag til finanslovsforslaget undlade at gå i detaljer om de enkelte forslag. I stedet for vil jeg koncentrere mig om nogle områder, der har principiel betydning for kristeligt folkeparti.

Her kommer folkepensionen naturligt i søgelyset. Vi opfatter folkepensionen som en pension, enhver borger i dette samfund har ret til at få, når man når en bestemt alder. Det skal ikke være en hjælp, man skal stå med hatten i hånden og bede om at få og kun have chance for at få, hvis man er tilstrækkelig dårligt stillet økonomisk.

Jeg forstår vel den tanke, at de, der økonomisk kan magte lidt mere end andre, eller de, der har arbejde ud over pensionsalderen, må klare sig uden væsentlig støtte fra det offentlige, men derved kommer man jo til at bryde med det gode princip, at alle ældre medborgere skal behandles ens, når det drejer sig om retten til at få folkepension. Pensionen må opfattes som den yngre generations naturlige tak til de ældre for den indsats, de har ydet ved opbygningen af det samfund, vi har i dag. Ønsker den ældre efter opnået pensionsalder helt eller delvis fortsat at yde en indsats i samfundet, så må der skabes mulighed herfor, og den indkomst, man herved får, må beskattes som almindelig indkomst, uafhængig af folkepensionen.

På den baggrund må vi vende os stærkt imod den tanke, der fra regeringens side er rejst, om at gøre folkepensionen indtægtsbestemt. Det er årsagen til, at vi sammen med venstre, det konservative folkeparti og centrum-demokraterne har stillet ændringsforslag nr. 728, hvorefter de 500 mill. kr., regeringen havde tænkt sig at reducere folkepensionen med, ikke bliver fjernet fra finanslovsforslaget.

Sammen med de samme partier har vi stillet ændringsforslag nr. 729, hvorefter budgetreguleringskontoen forhøjes med en mindre besparelse på 100 mill. kr., svarende til

det beløb, regeringen har tænkt sig at reducere forsvarsbudgettet med. Baggrunden for dette forslag er, dels at vi på grund af forsvarrets særlige opgaver ikke finder det naturligt at sammenligne besparelser inden for forsvarret med besparelser inden for andre ministeriers områder, dels at vi agter at overholde det forsvarsforlig, vi indgik for år tilbage med de øvrige forslagsstillere og regeringspartiet, et forlig, der ikke gav mulighed for, at et enkelt forligsparti kan gennemføre nedskæringer uden om de øvrige forligspartier.

Men jeg vil gerne sige, at der ikke skal herske tvivl om, at kristeligt folkeparti har vilje til ihærdigt at arbejde nationalt og internationalt for en forståelse nationerne imellem, så det bliver overflødigt at opretholde et forsvar af den størrelsesorden, vi i dag af sikkerhedsmæssige grunde er tvunget til at opretholde.

Nu vi er ved det internationale, vil jeg gerne nævne forslagene om nedsættelse af hjælpen til u-landene. For kristeligt folkeparti at se har vi som velstående nation en klar forpligtelse til at hjælpe dem, der har det dårligt og lider nød, uanset om de findes inden for eller uden for vort lands grænser, specielt da hvis de findes i den tredje verden, fordi behovet for hjælp her er så stort.

Jeg ved godt, at vi har store problemer med vor egen økonomi. Derfor kunne man spørge: var det så ikke rimeligt, at vi fejede for egen dør, før vi gik ud til andre? Dette spørgsmål vil nok en del stille, men når vi gør vor situation op, må vi erkende, at vort problem i sammenligning med u-landenes er et overflodsproblem, og det kan ikke være rimeligt, at børn, unge og ældre i hundredtusindvis skal dø af sult, fordi vi ikke har magtet at administrere vor rigdom fornuftigt. Vi må leve op til FNs målsætning for vor u-landshjælp, og derfor må kristeligt folkeparti stemme imod ethvert forslag, der vil skære ned på u-landsstøtten.

Skal vi få hold på vor økonomi, undgår vi ikke at tage sparekniven frem. Den kniv, regeringen har anvendt på dette finanslovsforslag, forekommer os at være i lommeformat. Kristeligt folkeparti vil derfor stemme for en del af de ændringsforslag, der på en rimelig og velafbalanceret måde søger at gennemføre nødvendige besparelser inden for de forskellige ministerielle områder. Dermed kan hr. Bertel Haarder godt spare sig sine bekymrin-

[Chr. Christensen]

ger angående kristeligt folkepartis vilje til at gennemføre besparelser.

Dette gælder ikke mindst på områder, hvor man kan udskyde planlagte anlægsarbejder, der er forholdsvis lidt arbejdskrævende, og her kommer naturligt visse vej- og broarbejder ind i billedet. Vi er principielt ikke tilhængere af at udskyde anlæg af motorveje, idet vi anser dem for mere trafiksikre end almindelige veje, men der kan være projekter, hvor behovet har udviklet sig mindre eksplosivt end forudset. Dette er tilsyneladende tilfældet med vej- og broprojektet over Farø, og selv om der allerede er investeret store beløb her, taler meget for det fornuftige i at udskyde en del af investeringerne på dette område i det foreliggende finanslovsforslag. Vi vil derfor stemme for det ændringsforslag, der har dette sigte.

Der skal jo grundige overvejelser til, før man kan prioritere besparelserne rigtigt. Der er for os ingen tvivl om, at den tilbageholdenhed, man igennem flere år har vist over for de nødvendige bevillinger til politiet, har været med til at skabe den utryghed, mange, ikke mindst ældre medborgere, føler, når de færdes på gader og veje. En forøget tilgang igennem uddannelse til politistyrken og flere patruljer på gader og veje vil kunne være med til at modvirke den stigende vold og dermed være med til at genskabe trygheden for den enkelte borger, når man færdes ude. De ændringsforslag, der har dette sigte, vil vi derfor stemme for.

Hvis ændringsforslag nr. 469 vedtages, ophører læreruddannelsesforsøget i Tvind med dette skoleårs udløb. Kristeligt folkeparti var i sin tid med til at gennemføre dette forsøg, der nu med det andet hold er inde i sit fjerde og afsluttende år. Under dette læreruddannelsesforsøg på Tvind har man forsøgt at kæde praktisk arbejde sammen med den teoretiske uddannelse, og der kan herfra nok være noget til overvejelse for den almindelige seminarieuddannelse.

Når kristeligt folkeparti gik med til endnu et forsøgshold i 1976, var det bl.a., fordi resultatet af det første forsøgshold var af en sådan art, at det i høj grad var ønskeligt at få det efterprøvet med et nyt forsøgshold. Derefter måtte det være slut med forsøget i Tvind, og derfor skrev vi også i undervisningsudvalgets betænkning desangående i 1976 sådan:

»Kristeligt folkepartis medlem af udvalget er af den opfattelse, at når forsøgsperioden er udløbet, det vil sige i 1980, må forsøgsmaterialet for de to forsøgshold tilstilles direktoratet og folketingets undervisningsudvalg. Herefter må Det Nødvendige Seminarium nedlægges.«

Udviklingen på Tvind i de to forsøgsperioder har ikke røkket os fra den konklusion, vi drog i 1976. Den har efter vor opfattelse gjort Tvinds såkaldte nødvendige seminarium til et for samfundet ganske unødvendigt og meningsløst læreruddannelsesforsøg, og derfor kan vi helhjertet stemme for det af det konservative folkeparti og centrum-demokraterne stillede ændringsforslag, der fjerner den økonomiske baggrund for forsøget. Så må der findes udveje, så de nuværende elever kan gøre deres uddannelse færdig til foråret.

Og så til et område, hvis principielle indhold er større end de økonomiske konsekvenser. Kristeligt folkeparti har gang på gang her i salen stærkt fremhævet nødvendigheden af, at ansvaret for de midler, der stilles til rådighed for kulturelle aktiviteter, må placeres hos den over for folketinget ansvarlige minister. Til forståelse heraf behøver jeg blot at nævne støtten til den efterhånden historiske og aldrig producerede Jesusfilm af Jens Jørgen Thorsen, Solvognens aktiviteter og Bent Hallers bøger. For at være mere aktuel kan jeg nævne støtten til visse opsøgende børneteatre, der ofte uden forældrenes vidende og godkendelse igennem teaterforestillinger, der ofte er båret af et forrående og forsimplet sprog, nedbryder forældrenes påvirkning af børnene og bibringer dem holdninger, der ofte strider mod forældrenes. Dertil kommer, at en del af disse teatergruppers repertoire er båret af en klar politisk målsætning.

En sådan politiserende kunst bør efter vor opfattelse ikke støttes af det offentlige, men henvises til støtte fra interesserede politiske partier, hvis ærinde de i virkeligheden ofte kommer til at gå. Ændringsforslag, der går imod støtte til disse teatergruppers virksomhed, vil vi stemme for.

Vi har ikke noget imod, at der i nævn, udvalg og bestyrelser sidder kunstnere og kunstkyndige folk, der kan være rådgivende for de bevilgende myndigheder, men ansvaret for forvaltningen af midlerne må ligge hos ministeren. Det er ikke tilfældet i dag.

[Chr. Christensen]

Da regeringen endnu ikke har fremsat forslag til lov om ministeransvarlighed, som vi har efterlyst mange gange, er en af forudsætningerne for os for at opretholde Statens Kunstfond i den nuværende form dermed bortfaldet. Vi vil derfor stemme for det af Danmarks retsforbund stillede ændringsforslag, der fjerner kontoen for Statens Kunstfond.

Kristeligt folkeparti er af den opfattelse, at de holdningsbestemte frie skoler er et meget stort aktiv for hele uddannelsesmønsteret i Danmark. Megen nytænkning og inspiration fra disse skoler har været frugtbringende for hele det danske skolevæsen. Vi lægger derfor stor vægt på, at disse holdningsbestemte frie skoler fortsat sikres deres ret og plads i uddannelsessystemet.

Skolepengene må følge barnet både under undervisningspligten og efter dens ophør, så forældrene og de unge har reelle valgmuligheder. Den elevstøtte, der er fastsat i dette skoleår, må være en undtagelse, idet den efter vor mening har betydet, at visse hjem og unge har måttet afstå fra at benytte de omtalte skoler på grund af økonomien. På den baggrund vil vi støtte de ændringsforslag, der bedre end tilfældet er nu sikrer de unge muligheden for at få et ophold på de frie efterskoler, ungdomsskoler og højskoler.

I forlængelse af vor positive holdning til de frie skoler vil vi stemme for ændringsforslag nr. 519, stillet af centrum-demokraterne og Danmarks retsforbund, hvorefter lånebeløbet til private gymnasier og studentkurser forøges med 4 mill. kr.

Endelig vil jeg bringe en tak til hr. Palle Simonsen, hr. Bertel Haarder og hr. Arne Melchior for værdifuld assistance ved gennemgangen af de mange ændringsforslag. For os, der ikke er medlemmer af finansudvalget, har denne hjælp været ganske betydningsfuld.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen om ændringsforslagene og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 14, hvor første taler efter pausen er hr. Flygaard.

Mødet udsat kl. 12.52

Mødet genoptaget kl. 14.00

Forhandlingen om ændringsforslagene genoptoges.

Flygaard (DR):

Til indledning vil jeg gerne gøre den bemærkning, at retsforbundet tror ikke, man kan spare sig igennem de økonomiske problemer, der er for øjeblikket, men selvfølgelig skal der gennemføres besparelser. Disse besparelser skal efter vores opfattelse imidlertid for det første være socialt ansvarlige; for det andet skal det dreje sig om udgifter, der under den ene eller anden form har overlevet sig selv, og så vil vi også gerne være med til i et mere langsigtet arbejde at se på statens udgifter ud fra det synspunkt, om staten får et rimeligt udbytte for alle de udgifter, den afholder.

Retsforbundet har stillet en række ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1980. Retsforbundet vil selvfølgelig ikke med disse ændringsforslag påstå at have givet en udtømmende opregning af vor stilling til finansloven, men vi mener alligevel på en række centrale områder at have givet udtryk for vor holdning.

Retsforbundet er udmærket klar over, at en række af vore ændringsforslag forudsætter – hvad i øvrigt også gælder for andre parti-ændringsforslag – en ændring af den bestående lovgivning. Vi har imidlertid ikke ment det rimeligt at bebyrde administrationen med at udarbejde de nødvendige lovforslag til en ændring af den bestående lovgivning på nuværende tidspunkt.

Af oversigten over stillede ændringsforslag kan man se de ændringsforslag, hvor retsforbundet er forslagsstiller eller medforslagsstiller. Det betyder ikke, at vi ikke i en række tilfælde kan stemme for en række andre ændringsforslag. Dels kan der være ændringsforslag, hvor vi ikke ønsker at være medforslagsstiller, men vel vil stemme for forslaget, dels er der en række ændringsforslag, som vi af tekniske grunde ikke kan støtte, men bliver vore egne ændringsforslag forkastet, vil det være naturligt at stemme for andre ændringsforslag, der går i samme retning.

Jeg skal her gøre et par bemærkninger til fremskridtspartiet, ikke så meget om de ændringsforslag, som fremskridtspartiet har stillet, da de er stillet på et sådant tidspunkt, at

[Flygaard]

intet andet parti har haft mulighed for at danne sig blot skyggen af et rimeligt indtryk af, hvad det drejer sig om, med henblik på en realistisk diskussion. Jeg vil derimod her benytte lejligheden til at takke hr. Glensgård for de bemærkninger, han gjorde til retsforbundet i almindelighed og til undertegnede i særdeleshed. Men jeg tror nok, jeg bliver nødt til at korrigere hr. Glensgård og rette et par misforståelser.

Med hensyn til de bevillinger, der skal gives til statsbanerne, skal jeg gerne bekræfte, at jeg ikke er helt enig med mit parti – og i øvrigt heller ikke enig med så forfærdelig mange andre her i denne sal, som det er kommet til udtryk ved finanslovsforslaget og ved de ændringsforslag, der er stillet. Det er min ganske bestemte opfattelse, at vi i løbet af året vil komme til at opleve en række bevillinger på tillægsbevillingsloven for at få statsbanerne til at fungere blot nogenlunde tilfredsstillende. Det skulle også gerne være således, at vi her i vinter kunne komme til at køre i rimeligt omfang med tog, således at man ikke manglede materiel, og således at man ikke manglede det nødvendige mandskab.

Jeg vil dernæst gerne sige til fremskridtspartiet og hr. Glensgård, at retsforbundet har ikke ændret sine erhvervspolitiske synspunkter. De er fortsat de samme. De er kommet til udtryk her i folketinget, og de er også kommet til udtryk i de ændringsforslag, vi har stillet. Det er der ikke spor nyt i.

Med hensyn til uddannelsen vil jeg sige, at det er retsforbundets uddannelsespolitik, jeg står som talsmand for, ikke min private, som hr. Glensgård lagde op til. Når han bragte så mange oplysninger om mig, var det egentlig meget, at han ikke yderligere fik med, at jeg også havde været landsformand for en lærerforening, men det får vi måske nærmere uddybet i en senere omgang. Jeg vil gerne sige til hr. Glensgård, at vi også på andre områder end det uddannelsesmæssige har stillet ændringsforslag, der betyder en forøgelse af udgifterne.

Endelig vil jeg gerne gøre opmærksom på, at hr. Glensgård helt må have misforstået det, hvis han mener, at vi nu er tilhængere af en blokpolitik. Retsforbundet vil ikke stemme for regeringens indkomspolitik, men der er væsentlige dele i regeringens skattepolitik, som vi vil stemme for. Det er ganske rigtigt,

at vi på en række områder har sammenfaldende synspunkter med socialistisk folkeparti, men det er ikke udtryk for nogen blokpolitik. Det har det ikke været, det er det ikke, og det vil det heller ikke fremover blive.

Retsforbundets ændringsforslag grupperer sig om en række områder.

For det første vil jeg gerne pege på, at vi gennem en række ændringsforslag har ønsket at markere vor holdning til det europæiske fællesmarked. Samtidig vil der så være lejlighed til for EF-modstandere i en række andre partier at markere deres holdning til EF-spørgsmålet, således at vi kan få konstateret, hvor stærkt ønsket er om at markere en kritisk holdning eller modstand over for det europæiske fællesmarked, og hvad dertil hører. Det tror jeg nok på mange måder kunne være meget nyttigt ved denne lejlighed.

Dernæst vil jeg gerne pege på, at vi for nogle statsvirksomheders vedkommende har tilkendegivet et ønske om at gøre disse mere selvstændige, ud fra den betragtning at man med en sådan større selvstændighed kunne opnå mere for færre penge, idet det skal tilføjes, at regeringen med sine spareforslag agter at spare ganske betydelige beløb under ministeriet for offentlige arbejder. Vi tror ikke, det er muligt for regeringen, fordi en række presserende behov for nyt materiel presser sig på. Man får håbe, at ministeren for offentlige arbejder nøje vil følge udviklingen også her i vintertiden, således at vi ikke kommer til at opleve en gentagelse af sidste vinters besværligheder – så meget mere som vi har fået en betydelig tilgang til den kollektive trafik.

Jeg vil gerne her komme med en bemærkning, som også kan gælde for andre dele af den offentlige sektor: skal den nødvendige tilgang af arbejdskraft sikres, skal man være opmærksom på, at den skæve lønudvikling mellem det private erhvervsliv og den offentlige sektor, statsbanerne inklusive, ikke må fortsætte – med det til følge, at det offentlige ikke på lige fod kan konkurrere om den arbejdskraft, der er kvalificeret til at bestride en række job i den offentlige sektor, det være sig statsbanerne, postvæsenet, hæren og erhvervsskolerne, for nu blot at nævne nogle eksempler i flæng.

Retsforbundet ønsker, at Grønland selv skal administrere, og stiller derfor ændringsforslag om, at der indrømmes Grønland et

[Flygaard]

bloktilskud til landskassen, således at man i Grønland kan bestemme, hvad disse penge skal bruges til. Men vi vil da gerne gøre den bemærkning, at vi ser hen til den dag, hvor Grønland er i stand til at klare sig selv, selv om der nok vil gå adskillige år, inden dette er tilfældet.

Under udenrigsministeriet stiller vi forslag, om, at en række foreninger ikke skal have penge af det offentlige, ikke fordi vi har noget imod disse foreninger, men fordi vi ikke synes, at det er en offentlig opgave. Vi har dog gjort én undtagelse for så vidt angår FN-forbundet, fordi vi synes, at der her foreligger ganske særlige forhold, som betinger et tilskud. Med ønsket om én verden bør FN, og hvad dertil hører, støttes igennem en bevilling.

Under landbrugsministeriet og fiskeriministeriet og industriministeriet stiller vi en række ændringsforslag, som fjerner en række erhvervstilskud. Vi vil gerne henlede opmærksomheden på, at vi ved ændringsforslag vil forhøje det beløb, der stilles til rådighed for en udbygning af dansk energiforskning og energiudvikling, med 10 mill. kr., således at beløbet går op fra 48,5 mill. kr. til 58,5 mill. kr.

Retsforbundet ønsker også, for så vidt angår monopoltilsynet, at man kommer igennem med en forøget bevilling, således at vi kan få en mere effektiv monopolkontrol på relevante områder, og vi ser gerne, at også andre midler fra nærværende konto bliver anvendt til dette formål, således at de omprioriteres fra indsats på de mange områder, hvor konkurrencesituationen styrer udviklingen tilfredsstillende, til indsats mod de egentlige monopolars stillingsmisbrug, der er til skade for forbrugerne og andre erhverv.

Retsforbundet foreslår en forhøjelse af bevillingerne til politiet for at sikre en større retssikkerhed på gaderne og en tilbagevenden til den gamle, velkendte landpolitibetjentordning, hvor kendskab til lokale forhold viste sig at være af overmåde stor betydning, samt en større dækning i sommerhusområderne i turistsæsonen. Endvidere ønsker vi, at der anvendes flere midler til en bedre og mere omfattende uddannelse af politiet efter nærmere forhandlinger med politiets organisationer, der bedst ved, hvor behovene findes.

Jeg vil også gerne knytte nogle bemærkninger til vore ændringsforslag for så vidt angår undervisningsområdet. Selv i en tid, hvor nedskæringer er et fremtrædende træk, kan der være områder, som ikke kan tåle nedskæringer, og som har behov for forøgede bevillinger. Det er retsforbundets opfattelse, at især de gamle universiteter, Københavns og Århus, er meget stærkt trængte. Det kan ikke være rimeligt, at der lægges hindringer i vejen for et påbegyndt studium. Vi føler, at de to gamle universiteter har behov for beskedne øgede bevillinger, hvis ikke for meget skal slås i stykker. Ud fra ønsket om at trække flere over til en kortere og mere erhvervsorienteret uddannelse foreslår retsforbundet også forøgede bevillinger til handelshøjskolen i København og i Århus. Vi vil dog gerne tilføje, at også de to handelshøjskoler i dag er meget trængte. Vi har alle i dagspressen læst om de betydelige vanskeligheder, man er ude for både i København og i Århus.

Dernæst foreslår vi også forøgede bevillinger til de erhvervsfaglige grunduddannelser. Vi gør det af flere grunde. Vi gør det dels for at give den mere erhvervsorienterede undervisning og uddannelse bedre arbejdsvilkår, således at den erhvervsundervisning, der fører lige ud i erhvervslivet, får et bedre grundlag. Vi gør det tillige for at medvirke til at løse restgruppeproblemet, som vi vel er kommet i gang med at løse, men hvor vi gerne skulle komme videre.

Jeg føler her trang til at pege på et andet forhold, nemlig det forhold, at der ofte i en begejstringens rus vedtages love, hvis økonomiske konsekvenser man ikke helt har gjort sig klart – måske fordi man har haft svært ved det. Man må imidlertid gøre sig klart, at man sætter de mennesker, som i det daglige skal føre lovene ud i livet og arbejde efter disse, i en til tider meget vanskelig situation, fordi der ikke bevilges de nødvendige ressourcer til lovenes effektivering. Der vil måske nok være behov for, at man i højere grad, end tilfældet har været, lever op til den gode gamle regel, at man kæder en udgiftslov sammen med en dækningslov.

Jeg skal i det følgende knytte nogle bemærkninger til enkelte af ændringsforslagene.

Der er stillet et ændringsforslag nr. 469 vedrørende Tvind. Jeg skal oplyse, at det

[Flygaard]

stemmer retsforbundets folketingsgruppe imod.

SF har stillet et ændringsforslag om Farø, ændringsforslag nr. 319. Det vil retsforbundet stemme for.

Vi vil gerne principielt vedrørende u-landshjælpen give udtryk for, at vi ikke vil være med til nedskæringer på u-landshjælpen område. Vi synes ikke, at et så trods alt rigt land som Danmark kan være bekendt at skære ned på dette område, blot fordi vi ikke er i stand til at løse vore økonomiske problemer, når vi trods alt har den levestandard, vi har, og som vi også ville have, selv om der blev gennemført lidt større nedskæringer end dem, der her er lagt op til.

Retsforbundet kan også støtte ændringsforslag nr. 274 stillet af centrum-demokraterne om besættelsestidens ofre. Det er vel ikke noget stort beløb, men vi deler principielt den opfattelse, der her er kommet til udtryk fra centrum-demokraternes side.

Underændringsforslag nr. 728 skal jeg meddele at retsforbundet ikke kan tiltræde. Af lovgivningsmæssige grunde finder vi det i høj grad uheldigt, at man på det foreliggende tidspunkt træffer en sådan afgørelse, og alene af den grund vil retsforbundet ikke stemme for underændringsforslag nr. 728. Jeg kan supplerende oplyse, at vi heller ikke vil stemme for underændringsforslag nr. 729.

Jeg kan endvidere oplyse, at vi heller ikke vil stemme for ændringsforslag nr. 730.

Til slut skal jeg blot gøre nogle generelle bemærkninger om de ændringsforslag, som vi vil støtte, fra forskellige partier. Det fremgår af oversigten, hvilke ændringsforslag retsforbundet er forslagsstillere eller medforslagsstillere til. Vi vil stemme for langt de fleste af regeringens ændringsforslag. Vi stiller sammen med SF en række ændringsforslag. Vi kan tiltræde 3 af de radikale ændringsforslag. Vi kan tiltræde enkelte ændringsforslag fra det konservative folkeparti og fra partiet venstre.

Brixtofte (V):

Jeg vil på venstres vegne knytte et par kommentarer til underændringsforslag nr. 728, hvor 4 partier opfordrer regeringen til en mindrebesparelse på folkepensionsområdet på 500 mill. kr.

Allerførst vil jeg sige, at det har været aldeles uklart i debatten, hvor man skulle skaffe de 500 mill. kr. fra. Det er ikke, fordi vi ikke har gjort os ihærdige anstrengelser for at finde ud af, hvordan regeringen havde tænkt sig at spare disse penge. Vi har haft socialministeren i samråd i socialudvalget og i finansudvalget, uden at vi derved er blevet spor klogere. Tilbage står det klart, at der skal spares 500 mill. kr. ved indtægtsregulering, og ifølge de beregninger, man kan foretage selv, betyder det, at folkepensionen helt eller delvis skal tages fra folkepensionister med blot små indtægter.

Jeg er sikker på, at mens vi ikke tidligere kunne få oplysningerne, har finansministeren i dag forberedt et indlæg, hvor han klart for folketingsrådet vil fortælle, hvorledes han får skaffet de 500 mill. kr. Det er helt rimeligt, at finansministeren vil fortælle det i dag, hvor folketingsrådets medlemmer skal tage stilling til, om det er rimeligt at spare 500 mill. kr., og det er også rimeligt, at befolkningen ved, hvilke regler der skal gælde på dette område. Det gælder ikke mindst de folkepensionister, der fra den 1. oktober skal miste en del af deres folkepension.

Hvis finansministeren mod forventning ikke havde tænkt sig selv at tage initiativ til at forklare, hvorledes besparelserne skal udmontes, vil jeg sikre mig, at det sker, ved at stille finansministeren 3 konkrete spørgsmål.

For det første: hvilke indtægtstyper vil føre til nedslag i folkepensionen? For det andet – idet jeg henviser til Berlingske Tidende fra den 9. december side 3, hvor formanden for Danmarks Lærerforening, Jørgen Jensen, udtaler, at indtægter fra pensionsordninger ikke skal medregnes – vil jeg spørge finansministeren, om han kan bekræfte, at regeringen har lovet organisationerne, at indtægter fra pensionsordninger ikke skal medregnes og dermed ikke føre til nedslag i folkepensionen. For det tredje vil jeg spørge finansministeren: hvor meget skal man tjene, for at nedslaget begynder, og med hvilken nedslagsprocent skal det gennemføres?

Jeg er sikker på, at finansministeren er glad for, at jeg har stillet disse spørgsmål, så finansministeren får lejlighed til at fortælle folketingsrådets medlemmer, hvad de skal stemme om om lidt.

Askjær Jørgensen (FP):

[Askjær Jørgensen]

En del af ordførerne i dag har fortalt noget forkert om fremskridtspartiet, og det nødvendiggør, at jeg nu forlænger debatten, så vi kan få afklaret, hvordan arbejdsforholdene er i finansudvalget.

Må jeg først notere mig, at vi har en formand, der på god og retfærdig vis giver alle partier i finansudvalget rimelige og gode arbejdsforhold. Må jeg næstefter sige, at vi har et meget, meget, meget fint virkende sekretariat, der bliver fantastisk dygtigt ledet af vores protokolsekretær Vecht. Det vil altså sige, at alle vi, der er medlemmer af finansudvalget, har meget fine betingelser at fungere under.

Hr. Camre og hr. Bertel Haarder og hr. Palle Simonsen siger alle sammen: nå ja, fremskridtspartiets ændringsforslag blev omdelt her i aftes kl. 19.30, hvor det var på tide at man skulle hjem, og sove. Det er ikke en fair måde at lægge det frem på. De tre herrer er så stærkt engageret i arbejdet i finansudvalget, at de ved, at vore ændringsforslag beroede i sekretariatet hos hr. Vecht for en uge siden. Hvis man var interesseret i at læse dem, kunne man så let som fod i hose have henvendt sig til de flinke mennesker, vi har oppe i finansudvalgets sekretariat, og have sagt: stik mig lige et sæt fotokopier af det, der er afleveret. Så behøvede man ikke her at lægge op til, at det var fremskridtspartiet, der først afleverede i aftes. At det har taget nogle dage at få trykt det alternative finanslovsforslag, vi har fremlagt, er der ikke noget forkert i. At hr. Camre og hr. Bertel Haarder og hr. Palle Simonsen forsøger at drage det ind i debatten på den måde, at fremskridtspartiets ændringsforslag først blev omdelt i aftes – og dermed giver offentligheden et indtryk af, at vi først har afleveret dem da – betragter jeg sådan, at de herrer føler sig i defensiven, at man føler mindreværdskomplekser, fordi man ikke har været i stand til at udarbejde et alternativt finanslovsforslag.

Hr. Camre sagde, at det var værdiløst. Jeg kan i hvert fald sige, at det er langt bedre end det, socialdemokratiet har afleveret, og det, regeringen har afleveret, for det er direkte skadeligt for mange, mange milliarder kroner for kommende generationer. Hvis vi stiller det op med plus og minus ved, i henholdsvis debet og kredit, så er vores adskillige milliarder kroner bedre end det, socialdemokratiet har afleveret.

Jeg ville gerne, om vores udmærkede formand for finansudvalget ville komme herop og bekræfte, at det er således, at vi, der er medlemmer af finansudvalget, har en meget fin service fra vores udmærkede sekretær. Hvis et eneste af medlemmerne henvender sig der – pr. telefon eller personlig – og siger: »Der er nogle ting, jeg gerne lige vil have et sæt kopier af«, eller hvis der er nogle ting, der skal skaffes frem, så er man meget imødekommende. Man kunne altså have fået vore ændringsforslag for en uge siden. Det vil jeg gerne have bekræftet. Når formanden har gjort det, så synes jeg, de andre partier skulle give en undskyldning for, at de her forsøger over for offentligheden at pådutte os noget, som ikke har de mindste relationer til virkeligheden.

Hr. Bilgrav-Nielsen synes, det er umuligt at overse; han synes, det ser kaotisk ud. Hr. Arne Melchior synes også, det er svært at se igennem. Det kan jeg godt forstå, når man kommer ind som ny, men jeg må notere mig, at vi fra fremskridtspartiets side har lært meget. Vi ved hundrede procent, hvad der foregår i finansudvalget, vi har været igennem hver eneste underkonto. Vi ved, der er mange tusinde konti, vi skal igennem. Vi har været igennem dem, og for os ser det ikke kaotisk ud. Vi kan se, det er en kæmpe stor sag, som det blev udtrykt af hr. Arne Melchior, men vi ved, hvad det drejer sig om. Derfor skal man ikke fortsætte med at lave grin med os. Det er ikke fair, og det synes jeg man skulle gå bort fra.

Jeg skal lade det ligge, at der har været personlige samtaler mellem fremskridtsfolk og andre folk i finansudvalget for et års tid siden om, om man havde lyst til at gå ind i det dér. Hvad der er sagt personligt, skal jeg slet ikke gå ind på. Men jeg synes egentlig, det er en fornærmelse over for finansudvalgets sekretær med den måde, man har trukket debatten frem på. Det synes jeg ikke vores udmærkede folk tilkommer.

(Kort bemærkning).

Flygaard (DR):

Det kan ikke være rimeligt, at man skal gå køkkenvejen for at hitte nogle ændringsforslag til finanslovsforslaget. Det kan heller ikke være rimeligt, at kun en del af folketingets medlemmer har lejlighed til – i givet

[Flygaard]

fald ad køkkenvejen – at se, hvad det er, fremskridtspartiet foreslår. Det skal være således, at samtlige folketingets medlemmer i god tid inden ændringsforslagenes behandling her i tinget i hvert fald har mulighed for at sætte sig ind i, hvad det er, der skal tages stilling til.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Fremskridtspartiets ændringsforslag, som ligger i denne lille fine bog – som jeg formoder kan bruges til julegave til venner og bekendte med samme partiopfattelse – omfatter 387 sider. Jeg ville da være et slemt skarn, hvis jeg brugte af dette hus' knappe ressourcer til at få taget fotokopier i det omfang, og hvis mine kolleger, der er ordførere i denne sag, skulle gøre det samme. Hvis der var bare gnist af realitet i et eneste af disse ændringsforslag, ville det nok være fotokopieringsomkostningerne værd, men det er der ikke.

Både hr. Askjær Jørgensen og hr. Glensgård er flittige folk i finansudvalget, og jeg må sige som min opfattelse, at hvis hr. Askjær Jørgensen og hr. Glensgård ville, så var det overhovedet ikke noget problem for dem at fremskynde udarbejdelsen af disse ændringsforslag med en uge eller 10 dage. Det var jo bare at begynde den uge eller de 10 dage før. Nu har man jo erfaringerne fra nogle år. Det har man ikke ønsket, og vi må opfatte det på den måde, at man ikke synes, det er væsentligt, at der bliver en rimelig debat om disse ændringsforslag. Og ganske ærligt: det er mit indtryk, at de heller ikke kan holde til det.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg synes, hr. Askjær Jørgensen og hr. Glensgård prøver at blive martyrer på et grundlag, som der overhovedet ikke er noget belæg for at de kan blive martyrer på. Vi andre har afleveret vores ændringsforslag til finanslovsforlaget den 4. december. Fremskridtspartiet har sammen med os gennemgået vores ændringsforslag, diskuteret dem og sandsynligvis fundet en hel masse krudt til deres egen ordførertale. Fremskridtspartiet har ikke afleveret ændringsforslagene, sådan at vi andre har haft mulighed for at stille

spørgsmål til fremskridtspartiet i finansudvalget og komme med vores overvejelser om fremskridtspartiets ændringsforslag.

Jeg har i finansudvalget taget principiel afstand fra den måde, fremskridtspartiet opfører sig på med hensyn til ændringsforslag, og jeg vil meget gerne her også tage principiel afstand fra den måde.

(Kort bemærkning).

Palle Simonsen (KF):

Jeg vil godt slå fast, at det ikke er spørgsmål om, hvorvidt nogen af os kunne have hentet fotokopier i finansudvalgets sekretariat. Det er et spørgsmål om, hvorvidt disse ændringsforslag har været fremme så betids, at de kunne blive drøftet i finansudvalget på samme måde som alle andre ændringsforslag.

Den kritiske analyse, som fremskridtspartiet har søgt at foretage af alle andre partiers ændringsforslag – og det er de naturligvis i deres fulde ret til – har man ikke ønsket foretaget over for egne ændringsforslag. Det forstår vi faktisk udmærket godt.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg skal bare notere, at der er ingen, der behøver gå nogen køkkenvej, for alle politikere i dette hus, også medlemmerne af finansudvalget, har vidst i over et halvt år, at vi i år ville følge nøjagtig den samme linje som hidtil. Hvis man havde haft lyst til at gå ind i en drøftelse af den udformning, vi foreslår af finansloven, så havde man haft rig mulighed til det både i udvalget og partierne indbyrdes.

Hr. Flygaard har også personlig af mig fået at vide – det er nok for 7–8 måneder siden – at hvis man lystede, så var man hjertelig velkommen til debatten i fremskridtspartiet.

Jeg må notere, at udvalgets næstformand fra denne talerstol i dag har sagt, at regeringens ændringsforslag var forsinket en hel del. Det kunne jo være, at vores ændringsforslag skulle udarbejdes i henhold til, hvad regeringen endelig til syvende og sidst kom med.

(Kort bemærkning).

Glensgård (FP):

Fru Ingerlise Koefoed og de øvrige medlemmer af finansudvalget skal ikke være særlig forskrækkede over det, der sker. Vi er klar til at tage en debat omkring disse ændringsforslag, og vi har oven i købet anmeldt – det blev ikke godkendt i finansudvalget – at vi fandt det rimeligt, at vi fik en debat om dem.

Jeg kan kun sige til fru Ingerlise Koefoed og også til andre, at det var nok ikke til nogen skade, at vi fik hjulpet fru Ingerlise Koefoed til at udarbejde sine ændringsforslag til finanslovsforslaget. Det var heller ikke nogen skade til for venstres vedkommende, at fremskridtspartiet gav nogle bemærkninger med på vejen. Det gav begge partier anledning til at ændre deres ændringsforslag.

Med hensyn til selve arbejdet, som hr. Camre var inde på, tror jeg, hr. Bilgrav-Nielsen vil give mig ret. Han kom op og sagde: Det er helt forfærdeligt, det her, det er næsten ikke til at klare, dette arbejde. Nu har jeg endelig fået udarbejdet 4 ændringsforslag, men det var meget vanskeligt. Det var bemærkningerne fra det radikale venstre i anledning af 4 ændringsforslag! Vi har imervæk et sted mellem 1150 og 1200 ændringsforslag, og det tager rent fysisk sin tid.

Formanden:

Vi plejer ikke at referere private samtaler – hvad nogle medlemmer nok er glade for.

(Kort bemærkning).

Albertsen (S):

Jeg finder det egentlig ikke særlig hensigtsmæssigt som formand for finansudvalget at skulle indblandes i debatten om disse ting. Men jeg vil gerne have lov til at gøre to bemærkninger.

Den ene er, at når det her under drøftelserne er fremført, at regeringens ændringsforslag er fremkommet for sent, så er denne fremstilling ikke korrekt. Den arbejdsplan og den procedure, som udvalget har tiltrådt – alle partier – er efterlevet fra alle instanser. Der er i den forbindelse kun anført – det skal jeg gerne sige til fremskridtspartiets ordfører – at i forbindelse med procedurens vedtagelse gjorde ordføreren fra fremskridtspartiet opmærksom på, at det nok ville være

vanskeligt for fremskridtspartiet at overholde den aftalte procedure. Det er korrekt. Men proceduren er vedtaget af udvalget.

Jeg vil gerne takke for de venlige ord, der er sagt med hensyn til arbejdsgangen, og skal kun sige, at hvis alle partier overholdt de frister, som var aftalt, så ville det også give sikkerhed for, at alle partiers ændringsforslag undergik den samme form for behandling som den, der karakteriserer de fleste af partiernes ændringsforslag, nemlig at vi får lejlighed til at drøfte dem dels internt, dels med den respektive fagminister, foruden at vi får lejlighed til at stille spørgsmål m. v. Denne mulighed har et enkelt parti ikke ønsket efterlevet. Det er selvfølgelig dette partis totale eneafgørelse. Det må blot give det indtryk, at man ikke ønskede det. Det skal jeg ikke dømme om.

Hvad de øvrige ting angår, forudsætter det et samarbejde og respekt for indgåede aftaler, og det tror jeg fortsat må være målet. Jeg forstod også, dengang vi drøftede det, at det i og for sig var med beklagelse, man havde svært ved at overholde den indgåede aftale.

Andet og mere har jeg ikke bemærkninger til.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Det, der gør det hele mistænkeligt, er, at vi efter de oprindelige planer skulle have stået her for en uge siden, og i så fald måtte fremskridtspartiet jo med den sædvanlige brydning af fristerne være kommet lige i sidste øjeblik. Nu blev det hele skudt en uge, men det lykkedes alligevel at komme lige i sidste øjeblik, så man ikke kan nå at komme med i nummerrækkefølgen. Derved har man sikret sig sin selvstændige partibog med særlige spareforslag. Det er det, der gør det hele mistænkeligt.

Hr. Askjær Jørgensen og hr. Glensgård vil måske sige: ja men det er, fordi vi skulle vente på regeringens spareforslag. Nej, den er for langt ude. Troede fremskridtspartiet virkelig, der ville komme så vældige spareforslag fra regeringen, at det ville vende op og ned på dets eget sparekatalog? Det er der ikke meget der tyder på, eftersom hr. Glensgård har bebudet, at næste år vil man fremsætte sin egen finanslov, fuldstændig uaf-

[Bertel Haarder]

hængigt af, hvad alle andre laver. Den forklaring er ikke troværdig.

(Kort bemærkning).

Flygaard (DR):

Jeg vil gerne sige til hr. Glensgård og hr. Askjær Jørgensen, at meget tyder på, at fremskridtspartiet ikke er blevet klogere, når de fortsat kommer for sent og faktisk antyder, at det vil de fortsætte med at gøre.

Jeg skal gerne bekræfte, at hr. Askjær Jørgensen for 7-8 måneder siden drøftede finanslovsforslaget for 1980 med undertegnede. Men det kan vel ikke være en forudsætning for en rettidig aflevering fra fremskridtspartiets side, at andre partier på forhånd lover at indgå en aftale med fremskridtspartiet om, at man skal udarbejde ændringsforslag eller alternative finanslove i fællesskab. Man kan godt drøfte problemerne og så hver for sig møde frem med nogle ændringsforslag.

(Kort bemærkning).

Glensgård (FP):

Der er to ting, der kalder mig herop. Den ene er, at finansudvalgets formand, som ellers er en god ven af mig, igen fremturer med bemærkninger, som er direkte usandfærdige. Fremskridtspartiet har på intet tidspunkt tiltrådt en procedure gående på, at vi skulle overholde nogle frister. Et flertal i udvalget besluttede sig til en procedure, hvortil jeg sagde: vi skal forsøge at efterleve det pågældende, men det vil være meget vanskeligt for os. Vi ville altså forsøge at indordne os under det flertal, men vi har overholdt de afleveringsfrister, som er gældende for folketinget.

Det næste, jeg skal sige, er til hr. Bertel Haarder. Jeg er udmærket klar over, at når fremskridtspartiet næste gang kommer med sit forslag til finanslov på 2.000 sider, så vil hr. Bertel Haarder stille sig op igen og sige: nu kommer fremskridtspartiet og vil have trykt deres partiprogram. Derfor kan vi lige så godt tage den kritik nu også. Vi vil altså allerede i det kommende finansår fremsætte forslag om en alternativ finanslov. Det vil vi gøre, fordi vi arbejder sagligt og reelt med tingene. Det skal jeg senere vende tilbage til i forbindelse med hr. Brixtoftes bemærkninger. Jeg skal senere vende tilbage og vise, hvorle-

des venstre ikke arbejder sagligt med de pågældende ting.

(Kort bemærkning).

Albertsen (S):

Arbejdsgangen i finansudvalget må nødvendigvis forudsætte et arbejdsgrundlag og en aftalt procedure. Denne procedure indeholder 15 datoer med henblik på drøftelser, med henblik på aflevering af ændringsforslag, med henblik på samråd m. v. Hvis man ikke kan tiltræde det udspil, der i dette tilfælde er udarbejdet i et samarbejde mellem sekretariatet og undertegnede, må man selvfølgelig komme med et andet udspil i så henseende. Det er ubestrideligt, og jeg kan da glæde mig over, at samtlige ordførere fra øvrige partier har erkendt denne sammenhæng og har efterlevet den, bortset fra at fremskridtspartiet meddelte – og det refererede jeg udtrykkeligt for et øjeblik siden, hr. Glensgård – at man erkendte, at nu lå der en aftalt procedure, men den kunne man sandsynligvis ikke efterleve for sit eget vedkommende. Det er det, der er tale om, og intet andet. At man ikke ønsker det, skal jeg ikke stå her og dømme om. Jeg skal bare udtale mig om, hvad der er aftalt, og hvad der er efterlevet af de øvrige instanser. Jeg tror ikke, der kan herske nogen som helst tvivl om, at den fremstilling, jeg her har givet, er korrekt. Det er en fremstilling, der også er givet på et tidligere stadium, og man har fra øvrige ordføreres side erkendt, at sådan er det.

Formanden:

Hr. Glensgård får ordet for en kort bemærkning, og så må vi snart tilbage til talerlisten.

(Kort bemærkning).

Glensgård (FP):

Jeg skal helt overlade det til historieforskerne at undersøge og vurdere, om fremskridtspartiet skulle være så tåbelige, at de først tiltræder en aftale for derefter at sige, at de har svært ved at overholde den. Jeg er helt sikker på, at historieforskerne vil komme til den konklusion – selv om de måske vil anse fremskridtspartiet for et højst mærkværdigt parti – at fremskridtspartiet ikke på forhånd ville indgå en aftale, som de på samme

[Glensgård]

tidspunkt erkender at de formentlig ikke kan overholde.

Formanden:

Vi går så over til en meget lang talerliste. Jeg gør bare opmærksom på, at afstemningerne vil blive foretaget, inden dette møde slutter, uden hensyn til, hvornår det måtte slutte.

Hanne Engberg (SF):

Jeg skal på socialistisk folkepartis vegne henlede opmærksomheden på de besparelser på u-landshjælpen, der i finanslovsforslaget er foreslået fra regeringens side og fra de borgerlige partiers side.

Regeringen vil i det foreliggende finanslovsforslag spare 1,6 mill. kr. på det bilaterale faglige samarbejde med udviklingslandene og 39 mill. kr. i lån. Vi støtter, hvad de 39 mill. kr. skal bruges til, nemlig støtte til flygtningene og til kvindekongressen, der skal afholdes til sommer, men vi ville have foretrukket, at de kunne være taget et andet sted.

Fra de borgerlige partiers side er der et spareprogram, der for venstres vedkommende går ud på at spare i alt ca. 113 mill. kr. og fra det konservative folkepartis side går ud på at spare i alt ca. 267 mill. kr. Disse meget store tal synes jeg taler for sig selv.

Men dertil kommer, at regeringen har bebudet, at der i de næste 5 år skal spares 100 mill. kr. hvert år på hjælpen til udviklingslandene, oplyst som nedsættelse af bidraget til UNDP, FN's udviklingsprogram. Det betyder, at vi ikke kommer op på 0,79 pct. af bruttonationalproduktet i 1983 som lovet, men allerede i 1980 må se stigningen falde fra de beregnede 0,74 pct. til 0,71 pct. eller 0,67 pct. efter de nye udregningsmetoder. Det er desuden blevet sagt, at vi efter 5 års langsomme stigning må belave os på, at procenten fastfryses.

Disse besparelser kan vi ganske simpelt ikke være bekendt. Vi er trods vore egne økonomiske problemer stadig et af verdens rigeste lande. At vi vil løse vore overflods- og fordelingsproblemer ved at sætte u-landene endnu et stykke bagud, er skandaløst. Jeg ved godt, at minister Lise Østergaard har udtalt, at hun beklager denne politik for de næste 5 år, men u-landene kan nu engang ikke leve af de besiddendes beklagelser.

Under valgkampen lovede socialdemokratiet, at der ikke skulle skæres i u-landshjælpen. 2 måneder efter er nedskæringerne en realitet. Hvis det er sandt, at nedskæringerne er et resultat af aftaler i den daværende SV-regering i sommeren 1979, burde et af de lykkelige resultater af denne regerings afvikling være, at socialdemokratiet tog sin u-landspolitik op til selvstændig overvejelse igen og levede op til sin egen politik på dette område.

Hidtil har Danmark med Norge, Sverige og Holland hørt til de ligesindede lande, der har ligget nærmest opfyldelsen af FN's målsætning med hensyn til udviklingshjælp. Med den nu påbegyndte politik nærmer vi os en harmonisering med de store fællesmarkedslande, der slet ikke har opfyldt FN-målsætningen. Dette rimer godt med, at Danmark i stigende grad, og med rette, er blevet beskyldt for at harmonisere sin holdning med EF's på de store internationale konferencer, f. eks. UNCTAD 5, således at det er blevet helt umuligt at få øje på en selvstændig og positiv dansk profil over for u-landene.

De bebudede besparelser til FN's bistandshjælp bryder med en hovedlinje i dansk udenrigspolitik, som går ud på at støtte FN. FN's u-landshjælp er vigtig til koordinering af de samlede udviklingsbestræbelser i de enkelte lande, og støtten hertil er i overensstemmelse med principperne om de elementære behovs strategi i den danske u-landshjælp. Desuden foretrækkes FN-hjælpen af u-landene selv, fordi de har stor indflydelse på den og ikke bliver overladt til et enkelt giverlands indflydelse.

Regeringen siger, at dens politik skal være afbalanceret, at de stærkeste skuldre skal bære de tungeste byrder, og at de svageste skal friholdes for nedskæringer. Men dette gælder altså ikke verdens fattigste lande, hvis fattigdom har dimensioner, vi slet ikke kan sammenlignes med.

Af de bebudede forslag til tillægsbevillingsloven ses, at regeringen søger 100 mill. kr. i besparelser på u-landshjælpen og 100 mill. kr. i besparelse på forsvaret. Så har hver retfærdigvis fået sit, kan man sige, men 100 mill. kr. på u-landshjælpen er lig med 4,5 pct. i besparelse, 100 mill. kr. på forsvaret er lig med 1,4 pct. Det er værd at sammenligne de to beløb, så sandt som krigstruslen i verden først og fremmest kommer fra de rige

[Hanne Engberg]

landes totale tilsidesættelse af de fattige landes elementære behov. De rige lande poster milliarder i at slå hinanden ihjel, og de rige lande skærer samtidig ned i de fattigstes muligheder for at overleve.

Formanden for u-landsstyrelsen, hr. Kelm-Hansen, der også er medlem af dette folketing, sagde i sit indlæg på u-landsrådets møde i forrige uge, at vi må vende os mod perspektiverne i den u-landspolitik for de nærmeste 5 år, der nu er lagt frem. Han sagde også, at velbegrundede protester altid nytter, og at det folkelige tilløb må vælte den spærrebom, der om 5 år er sat for yderligere stigning i u-landshjælpen.

Mit tilskud til en velbegrundet protest og til at vælte den spærrebom, der venter forude, skal være at opfordre dette ting til at vende sig imod de besparelser, der bebudes i dette finanslovsforslag, og som venter os i tillægsbevillingsloven i 1980, der indeholder den første femtedel af de 500 mill. kr. i besparelser. Vi kan simpelt hen ikke være bekendt at sige ja til disse besparelser.

I dag opfordrer jeg kraftigt til at støtte socialistisk folkepartis og Danmarks retsforbunds ændringsforslag nr. 152, der går ud på at forhøje støtten til De Forenede Nationers udviklingsprogram med 80 mill. kr.

Steen Folke (VS):

Mit partis ordfører, hr. Waldorff, kommenterede regeringens og VS' egne ændringsforslag til finanslovsforslaget. Jeg skal sige noget om de øvrige partiers ændringsforslag.

SFs ændringsforslag har vi stor sympati for. Det gælder besparelserne vedrørende EF og militæret, det gælder ændringsforslagene om forøgelse af bevillingerne til en række sociale, kulturelle og uddannelsesmæssige formål og til bekæmpelse af arbejdsløshed.

Vi stemmer med særlig glæde for ændringsforslaget om at stryge bevillingen til Farøbroen, selv om nogle af de allerede iværksatte ødelæggelser af den smukke natur vil blive tilbage som et varigt minde om politikernes tåbelighed og den forhenværende finansudvalgsformands, hr. Lysholt Hansens, indsats i særdeleshed.

Jeg undrer mig lidt over, at den foreslåede forhøjelse af beløbet til daginstitutioner kun er på 8 mill. kr., dvs. 4 promille. Mon ikke

SFs særlige statsfinansielle ansvarlighed er løbet af med partiet i dette tilfælde?

Jeg undrer mig også over, at partiet vil bevare orlogsværftet. Når nu militæret skal nedlægges, hvad skal værftet så egentlig give sig af med? Restaurering af fregatten »Jylland« kan nok ikke alene udfylde ordrebogen.

VS kan stemme for samtlige SFs ændringsforslag med undtagelse af et enkelt. Vi vil undlade at stemme vedrørende ændringsforslaget om en forhøjelse af bidraget til UNDP med 80 mill. kr. Vi mener, de penge kunne gøre større nytte andre steder i u-landshjælpen, f.eks. til støtte for befrielsesbevægelser.

Også retsforbundet foreslår alle bevillinger vedrørende EF strøget, og det er vi enige i.

Retsforbundet foreslår endvidere en lang række erhvervsstøtteordninger afskaffet. Det kan vi også støtte – om end ud fra en anden filosofi end den, der er retsforbundets.

Derimod går vi ikke ind for at stryge bevillinger til kunstfond og kunstnerstøtte, til folkeoplysende virksomhed, til Forbrugerrådet, statens husholdningsråd m.m.

Vi kan heller ikke støtte den nedskæring af Grønlandsbevillingen på 68 mill. kr., som retsforbundet har smuglet ind i forbindelse med en overgang til bloktilskud, som vi i øvrigt er tilhængere af.

Men alt i alt kan vi gå ind for langt de fleste af retsforbundets ændringsforslag, og vi glæder os over, at de asociale nedskæringer på de almennyttige boliger, som var så fremtrædende i retsforbundets ændringsforslag for et par år siden, er ganske forsvundet.

Vi kan støtte 3 af det radikale venstres 4 ændringsforslag: mere til vedvarende energi, uddannelsesstøtte og fredning. Derimod vil vi ikke være med til at bevilge mere til de radikales særlige venner: de små mestre.

Firkløverpartierne har fået en kortvarig genoplivning med deres to fælles ændringsforslag til budgetreguleringskontoen. Det siger sig selv, at vi vil gå imod de 100 mill. kr. ekstra til militæret. Derimod vil vi gerne støtte ændringsforslaget om at stryge den planlagte besparelse på 500 mill. kr. på folkepen-sionen, selv om vort mål hermed er et andet end firkløverpartiernes, men det har hr. Waldorff argumenteret omkring.

Centrum-demokraterne har heller ikke denne gang skuffet os. Mere militær, mere politi, flere fængselsbetjente. Råbet på lov og

[Steen Folke]

orden er en central del af partiets brovtende profil. Hr. Erhard Jakobsen nikker. Samtidig vil man nedskære bevillingen til befrielsesbevægelser, dog, som det hedder, under hensyn til de politiske konsekvenser i modtagerlandet. Det er noget kryptisk. Det kunne egentlig være interessant at høre, hvad der ligger i de bemærkninger. Endelig klamrer CD sig stadig til Storebæltsbroen, selv om den for længst er sunket i havet.

På alle disse områder er VS' standpunkt diametralt modsat CDs, og det vil også blive demonstreret ved afstemningerne. Men der er skam et par af CDs ændringsforslag, vi kan stemme for. Det er forhøjelsen af beløbet til besættelsestidens ofre og til ofre for forbrydelser.

Venstre har de sidste år givet den som ansvarligt parti og modereret sin nedskæringslyst. Men i år har partiet ikke kunnet stå for fristelsen til at gå ind i et kapløb med de andre højrepartier og specielt de konservative. Når de konservative nu komplet uansvarligt foreslår samlede besparelser på 5½ mia kr., så må venstre naturligvis præstere noget tilsvarende, og det lykkes ved at stable den ene sociale nedskæring oven på den anden. Jeg nævner i flæng: 770 mill. kr. på arbejdsløshedsdagpengene, 410 mill. kr. ved at pålægge alle lægekontakter en afgift på 15 kr., 400 mill. kr. ved at indføre en karensdag for alle lønarbejdere, 250 mill. kr. på plejehjem, 220 mill. kr. på daginstitutionerne. Læg hertil et righoldigt udsnit af Amtsrådsforeningens og Kommunernes Landsforenings sparekatalog med bemærkninger om begrænsninger i gratisprincipet, som det hedder, og større smidighed, som man foretrækker at kalde forringelserne.

»Oplysning være skal vor lyst«, skrev gamle Grundtvig, men venstre foreslår u-landsoplysningen kraftigt beskåret og en 20 mill. kr.s besparelse på aftenskoler og aftenhøjskoler, studiekredse og voksenoplysning. Hvis nogen ellers skulle være i tvivl, er det nu dokumenteret, at venstre er et parti af mørkemænd.

Til slut vil jeg blot nævne, at venstre med hensyn til nedskæring af bstanden til undertrykte folkegrupper overgår både CD og de konservative med besparelsernes omfang og gør det med følgende mindeværdige bemærkninger til ændringsforslag nr. 144:

»Især i dele af det sydlige Afrika er begrebet »undertrykte« blevet vanskeligt at definere og udsondre.«

Ak ja.

De konservative vil skære ned over hele linjen – bortset fra militæret naturligvis. Besparelserne minder meget om venstres, og jeg skal ikke foretage nogen lang opremsning. Det konservative parti er og bliver det mest rendyrkede klasseparti, om end i år hårdt trængt af venstre. Nedskæringerne placeres målrettet dér, hvor der er tale om ydelser til arbejderklassen. 775 mill. kr. alene på arbejdsløshedsdagpengene. De konservative ved godt, at de ikke har mange stemmer at hente hos de arbejdsløse. Lad mig blot tilføje: 36 mill. kr. mere til politi og 12 mill. kr. mindre til børn og unge. Så er den konservative profil vist trukket op.

Endelig er der fremskridtspartiet, hvis 1.147 ændringsforslag jeg på de givne betingelser ikke skal spilde mange ord på. Hele bogen med ændringsforslag er og bliver et gigantisk illusionsnummer. Af de 16 ændringsforslag, som kommer til afstemning, er der 2, vi kan gå ind for, nemlig den drastiske nedskæring af motorvejsbyggeriet og sløjfning af kontoen Storebæltsbroen. Begge dele hænger sammen med vores ønsker om i stedet at bruge ressourcer på den kollektive trafik. Der er to andre forslag, som vi hverken vil stemme for eller imod. Vi ønsker også en kraftig forhøjelse af folkepensionen, men ikke efter fremskridtspartiets principper, og vi ønsker arbejdsformidlingen tilbage til fagbevægelsen, men kan heller ikke her følge de anvisninger, fremskridtspartiet giver i bemærkningerne.

Alle de øvrige ændringsforslag fra fremskridtspartiet vil vi stemme imod. Jeg har i øvrigt den største medlidenhed med de fremskridtsfolk, der skal spises af med fremskridtspartiets finanslovsbog i stedet for en lødige julegave.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Her har vi et stærkt eksempel på, at krisetider er nedskæringstider. Det gælder på næsten alle områder. Dog er militæret det, der lempeligst gennemlever krisen. Men i krisetider er det nødvendigt, at man opbygger indatil for at stå klar, hvis krisen skulle blive mindre.

[Marianne Bentsen-Pedersen]

En af de muligheder, vi i vores land har for at ruste os, er at udbygge vores uddannelser, da disse indeholder det eneste råstof, vi har. Derfor er det meget besynderligt, at vi netop nu, hvor vi har overskud af arbejdskraft, ikke benytter os af lejligheden til at forbedre denne arbejdskraft, men tværtimod også på det område laver drastiske nedskæringer. Vi giver alle uddannelsessøgende usandsynligt dårlige vilkår for at gennemføre deres uddannelse, bl. a. fordi vi rent økonomisk byder dem meget ringe vilkår.

Nogle af dem, krisen og dermed uddannelseskrisen rammer hårdest, er de 16-19-årige. De kommer ud fra skolen til arbejdsløshed, og de er ude af stand til at påbegynde en uddannelse, dels fordi man har fjernet lønnen fra EFG-basisåret, dels fordi udbuddet er alt for ringe. Disse unge kan komme i en situation, hvor de aldrig får arbejde og aldrig får uddannelse, hvilket så igen gør det svære for dem at få arbejde på lang sigt. Mange af disse unge er dømt til at gå under i vores samfund.

Men også på andre områder udnytter vi råstofferne uhyre dårligt, fordi vi giver folk for ringe vilkår for arbejdet. Her tænker jeg på universiteterne, der gennem snart mange år har været udsat for kraftige nedskæringer. Disse nedskæringer er dels gået ud over byggerierne, hvilket man har forsøgt at løse ad den tvivlsomme vej, at man har taget af lønningerne til deltidslærerne og har anvendt pengene til bygninger. Et andet problem er apparaturet, der er forældet i en sådan grad, at forskning har meget ringe muligheder for at foregå på forsvarlig og rimelig måde. Lærerne på universiteterne er steget i anciennitet, uden at man i bevillingerne har taget højde herfor, og dette gør, at alt i alt er arbejdsvilkårene forringet fra år til år. Derfor foreslår SF bevillingerne specielt til de gamle universiteter forhøjet, da det især er dem, besparelserne går ud over. De nye universiteter, hvor der procentuelt er færre humaniora, har ikke været udsat for helt så grelle nedskæringer. Dette kunne tyde på, at man sætter tekniske og mere erhvervsrettede uddannelser i højsædet. Det kan få uheldige konsekvenser for vort samfund som helhed.

Jeg skal gøre opmærksom på, at de tre forhold, jeg har omtalt under universiteterne, alene for Københavns universitet betyder, at man står og mangler mellem 30 og 40 mill.

kr. Derfor skal jeg meget appellere til, at man stemmer for SFs ændringsforslag om at forhøje tilskuddene til universiteterne.

Steenholdt (GrønL.):

Til trods for de økonomiske vanskeligheder, Danmark har i disse år, har jeg endnu en gang bemærket en stor velvilje over for Grønland fra stort set alle partier her i folketinget. Mange og betydningsfulde love for Grønland har folketinget vedtaget i dette år. Grønlands hjemmestyre har nu snart virket sit første år – over alle forventninger. Det giver os selvtillid og kræfter til at køre videre. Vi har planlagt at overtage flere store opgaver fra det nye år. Dette ville være umuligt, hvis den danske regering og folketinget havde en negativ indstilling.

Jeg skal ikke bruge mange ord ved denne sidste behandling af finanslovsforslaget. Grønland er et af de få områder inden for denne lovs rammer, som i den grad har haft samtlige partiers – når et enkelt parti undtages – forståelse for sine særlige problemer og vanskeligheder, hvilket har kunnet ses derigennem, at partierne har kunnet godkende de økonomiske konsekvenser af finanslovens forslag. Det ønsker jeg at takke disse partier og dermed også regeringen for.

Som man ved, har mit parti og jeg den principielle indstilling, at vi ønsker at dele vilkår med andre danske, også når de rammes af nedskæringer og andre økonomiske stramminger; dér skal vores solidaritet jo gerne lige. Men det er ekstra rart for os, når vores problemer bliver forstået på den måde, som det er sket i denne situation.

Tak til regeringen og de partier, som støtter Grønland på denne måde.

Margrete Auken (SF):

Socialistisk folkeparti har foreslået en besparelse på 102 mill. kr. vedrørende Farøbroen. Det er en tilfældighed, at det blev os, der kom til det. Ved at samtale herinde i dette hus er jeg blevet klar over, at ønsket kunne være fremkommet i næsten et hvilket som helst parti, men det er jo ikke det samme som, at ændringsforslaget kunne det, da bevægeligheden og smidigheden tydeligvis er større nogle steder end andre.

Da i sin tid dette projekt blev vedtaget, var det omtrent sådan, at alle steder uden for

[Margrete Auken]

dette hus argumenterede man overbevisende imod dette projekt. Der var ganske få, der gjorde noget andet, men det altovervejende indtryk er, at man frarådede det. Herinde blev det vedtaget med klar majoritet, hvis ikke ligefrem enstemmigt, hvad jeg tror det blev. Og siden da er det blevet vedtaget – jeg tror, det er 7 gange. Det tyder i sig selv på, at der er noget galt, siden det har kunnet bringes frem så mange gange, hvor folk har været anfægtet af dette mærkværdige projekt.

Hvis man går begrundelserne efter i forbindelse med de utallige vedtagelser, viser det sig, at der kun er én begrundelse: det er for sent. Det er det, der vender tilbage hele tiden: det er sket, man har sagt det, og nu kan man ikke lave det om. Det er klart, at for hver vedtagelse bliver det mere og mere for sent. Man spørger sig i første omgang: for sent i forhold til hvad? Det viser sig så, at det er for sent i forhold til folketingets ære, idet man herinde har den mærkelige forestilling om ære, at det skulle være noget særligt krænkende for æren at komme på bedre tanker.

Dette projekt er et rigtigt 1960er-projekt. Man forudså dengang – fordi man ikke var særlig god til at forudse – at trafikudviklingen på privatområdet ville blive helt kolossal. Vi var mange, der allerede på det tidspunkt vidste, at det kunne gå anderledes, men vi fik at vide, at vi var nogle underlige dommedagsprofeter, fordi vi mente, at det kunne blive lidt smådyrt med benzin og olie. Det har vist sig nu, at privatbilismen virkelig er for nedadgående – en tendens, der ser ud til at være holdbar, og som vi kun kan få vendt, hvis vi bærer os tilstrækkelig ufikst ad inden for DSB, sådan at vi jager folk væk fra de kollektive transportmidler, som de nu i øjeblikket foretrækker.

Et andet argument var dengang, at bekymringen for natur og miljø hos disse fredningsfolk osv. var noget kortsynet. Jeg erindrer, fordi jeg har læst det, at den konservative ordfører dengang sagde, at det netop var konservativ politik altid at føre motorveje gennem særlig naturskønne områder. En sådan holdning bør stå for sig selv.

De grunde, der i sin tid blev anført, holder stadig. Det er miljømæssigt og ressourcemæssigt en katastrofe, at man har vedtaget dette projekt. Fredningsmæssigt gælder naturligvis det samme.

Hvordan vil det komme til at gå? Hvilken vej vil bilerne køre, når vi nu får bygget den bro, fordi det nok skal vise sig, at de æresbegreber, jeg talte om før, viser sig at være holdbare? Det var engang sådan i en kommune, at man anlagde en park, men man anlagde ikke stier, for man ville først se, hvilken vej folk gik, og da alle stierne var trådt, anlagde man stierne bagefter, fordi man vidste, at dér ville de alligevel gå. Jeg kan forsikre jer for, at folk vil køre ad Storstrømsbroen, så meget som det overhovedet kan lade sig gøre, og at de kun, når de hører i bilradioen, at der nu er propper dér, vil tage den ret store omvej ad den anden vej. Det vil komme til at ligge som et spøgelse, et spøgelsesmanifest over dårlig planlægning og mærkelige forestillinger om ære.

Så er det anført som lokalt argument fra Lolland-Falster, at det vil gavne beskæftigelsen, men så vidt man kan se på de fremtidsplaner, der foreligger, er det ikke i særlig høj grad lokale, der vil blive beskæftiget, og jeg er lige ved at sige, at den oprydning, som man bliver nødt til, hvis man beslutter at standse det, nok vil give mere beskæftigelse.

Endvidere er det med rette anført, at der allerede er brugt mange penge, nemlig 180 mill. kr., og det er heller ikke til at komme uden om, at noget af det, der er ødelagt, er næsten uopretteligt ødelagt; det gælder først og fremmest de menneskelige tragedier, der altid opstår i forbindelse med hårdhændede eksproprieringer. Men der er også meget af det, der endnu kan oprettes: der ligger ikke asfalt på vejene; de broer, der står der, kan stå som monumenter, indtil man bliver flov over at se på sine skamstøtter; så kan man pille dem ned.

Det er en god regel, at man ikke skal sende gode penge efter dårlige. Der er mindst 1 mia kr. at spare, og det er i hvert fald mindst 1 mia kr., for vi får at vide, at det billigste af de tilbud, der er kommet, er på lige under 1 mia kr., og vi har ingen garantier for, at det beløb vil blive holdt; alt tyder på, at det er betydelig mere end 1 mia kr.

SF anbefaler meget, at dette ting udviser så megen ansvarlighed og ærekærlighed, at man stryger de 120 mill. kr. nu. Det er en af de besparelser, som vil blive ved med at kaste af sig i årene, der kommer.

Maisted (FP):

[Maisted]

De ændringsforslag, der er stillet af andre partier end fremskridtspartiet til finansloven, viser, at dette folketing bevæger sig i illusionernes verden. For nylig hørte og så vi i TV, at hvis vi skulle have betalingsbalancen i orden i 1983, krævede det på nuværende tidspunkt en forhøjelse af moms på 17 pct., en sænkning af reallønnen på 25 pct. og en besparelse på de offentlige budgetter på 28 pct. Det tør nok antydes, at man er noget langt fra en målsætning ved blot at lave en tilstrækkelig besparelse på de offentlige budgetter for at få overført tilstrækkelig kapital til den private sektor.

Jeg vil især henvende mig til det konservative folkeparti, som jo har prøvet på at bilde befolkningen ind, at de skulle have en økonomisk plan, der kunne løse landets problemer. De har stillet nogle ændringsforslag, som de siger betyder besparelser på godt 5 mia kr., men hvordan ser det ud i virkeligheden? Det ser sådan ud, at de reelle besparelser, altså besparelser på nøjagtige konti, er 2 mia kr., og så har de lavet en besparelse på 3,4 mia kr. på budgetreguleringskontoen. Men det er selvfølgelig som at række tungen ud ad vinduet; thi for at det skal kunne lade sig gøre, skal man gennemføre en række lovændringer.

Lad mig sige det meget kontant: det oplæg, det konservative folkeparti har lavet til budgetreguleringskontoen, viser, at dette parti er fantastisk reaktionært. De opfatter ikke erhvervslivet som lønmodtagere og arbejdsgivere; de opfatter det udelukkende, som om det var lønmodtagerne, der skulle holde for. Det er meget skuffende, at man ikke er klar over, at en plan som den, de konservative mener kunne løse landets problemer med – hvilket den ikke gør alligevel – i den grad vil vende sig mod lønmodtagerne, så de aldrig ville have en chance for at få gennemført noget af det.

Dertil kommer, at de konservative ved hr. Palle Simonsen hver gang gør sig til talsmand for tjenestemændene og de offentligt ansatte. Det illustreres bedst ved, at man ikke vil være med til at stemme for et forslag fra venstre, der vil indføre én karensdag under sygdom, for så træder man tjenestemændene over tærne.

Det vil sige, at det konservative folkepartis ændring af finansloven ikke er på mere end omkring 1½ pct., og alligevel fremtræder

man i offentligheden, som om man havde en økonomisk plan, der var i stand til at rette landets økonomi op. Dette er forkert, og det bør slås fast, at det konservative folkeparti er det mest reaktionære parti, vi har i dette folketing, og at det dertil varetager tjenestemændenes interesser og privilegier i en uhørt grad.

Arne Christiansen (V):

Der er flere ordførere her i dag, der har beskæftiget sig med forsvarsbudgettet. Hverken de radikales synspunkt eller forslagene fra partierne til venstre for socialdemokratiet kan overraske, og jeg skal derfor også lade dem ligge, da det næppe er blandt disse partier, at afgørelsen om den fremtidige forsvars- og sikkerhedspolitik skal træffes.

Derimod kan der være grund til endnu en gang at dvæle ved regeringens enegang blandt det nuværende forsvarsforligs deltagere. Vi må desværre konstatere, at den uskrevne vetoret er tilsidesat, og der kan med føje tales – hvad der også er blevet – om et brud på forsvarsforliget. Men da der jo næppe er noget at gøre ved denne særlige kendsgerning for nærværende, skal jeg ikke yderligere klandre socialdemokratiet. Vigtigere er det, at vi retter blikket mod fremtiden og de problemer, som den indebærer også for forsvarret og for en bred opbakning bag en kommende forsvarsordning.

Venstre er af den opfattelse, at statsministeren handlede rigtigt, da han i sin tid gav NATO tilsagn om en 3 pct.s forhøjelse af forsvarsbudgettet. Men med den seneste udvikling herhjemme med socialdemokratiets beslutning om nedskæring er det i dag væsentligt at fastholde, at udgangspunktet må være den oprindelige ramme og ikke den med 100 mill. kr. reducerede. For med et forsvarsbudget på omkring 7 mia kr. ville dette betyde, at forøgelsen på forhånd var halveret, idet 3 pct. jo så rundt regnet ville være 200 mill. kr.

Jeg vil derfor sætte pris på, om forsvarsministeren, som er til stede her under debatten, kunne give tilsagn om, at udgangspunktet for de kommende forsvarsforhandlinger bliver den gældende økonomiske ramme og ikke den reducerede.

Svend Erik Hovmand (V):

[Svend Erik Hovmand]

Jeg føler trang til at gøre et par bemærkninger om ændringsforslag nr. 319 fra SF og specielt fra fru Margrete Auken.

Det siger sig selv, at det i høj grad er relevant at diskutere linjeføringen i forbindelse med en ny bro over Storstrømmen, men jeg bliver nødt til at sige til det nyvalgte folketingsmedlem fru Margrete Auken, at vi rent faktisk har været igennem den diskussion ikke én, ikke to, men hele fire gange inden for de sidste fem år – syv gange i alt i dette høje ting – og hver eneste gang er det endt med, at der har vist sig et stort, et klart og et bredt flertal for fastholdelse af Farølinjen. Men som sagt finder jeg det helt i orden, at vi har haft en diskussion om linjeføringen.

Det, man imidlertid efter min mening overhovedet ikke kan diskutere, er, om der er behov for en aflastning af den allerede gennem flere år stærkt nedslidte Storstrømsbro. Den nærmer sig nu sin 50 års fødselsdag, og for os, der kender de lokale forhold, er det helt åbenbart, at det simpelt hen vil være en katastrofe trafikalt, menneskeligt, erhvervs-mæssigt og beskæftigelsesmæssigt, hvis man nu ikke meget hurtigt finder en aflastning. Alle, der har fulgt denne sag, ved nemlig, at det er uomtvisteligt, at den gamle Storstrømsbro, trods de reparationer der allerede er udført, skal have en meget grundig hovedreparation, der tager flere år, at reparationen skal gennemføres meget snart – om relativt kort tid – og at den vil indebære langvarige lukninger af broen.

For at overbevise fru Margrete Auken herom og for i øvrigt at give fru Auken fra det velstående Nordsjælland, som viser så stor interesse for Storstrømsamtet, mulighed for at sætte sig lidt mere ind i, hvad det er, hun foreslår, og hvilke konsekvenser for amtets erhvervsliv og beskæftigelse hendes forslag vil indebære, vil jeg gerne hermed invitere hende ned for at se, hvad det i virkeligheden er for en sag, hun beskæftiger sig med, hvad det i virkeligheden er, sagen drejer sig om. Jeg kunne have forstået, hvis fru Auken, der åbenbart er tilhænger af nulvækst, stagnation og tilbagegang, samtidig havde foreslået, at egnsudviklingsloven ikke skulle gælde for Storstrømsamtet. Det ville have været klar tale, og det ville i alt fald ikke have sløret hensigten med hendes forslag.

Når jeg gerne vil invitere fru Auken ned på åstedet, er det for at give hende lejlighed til

at se, hvor langt arbejdet allerede er fremskredet, at Farø ikke længere er nogen ø, at motorvejsstrækningerne for længst er etableret – der mangler i realiteten kun asfalten – at der inde på land står flere færdigbyggede broer og viadukter, og at de nødvendige arealer for længst er opkøbt. Jeg synes samtidig, at fru Auken skulle have lejlighed til . . .

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Undskyld; fru Auken med tilføjelse af navnet er den sædvanlige tiltaleform.

Svend Erik Hovmand (V):

. . . men jeg synes samtidig, at fru Margrete Auken skulle have lejlighed til at tale med nogle af de mere end hundrede husejere og landmænd, som har fået deres jordarealer eksproprieret, og som for deres vedkommende helt har måttet opgive deres tidligere tilværelse på stedet, lejlighed til at iagttage deres forundring over, at alle disse menneskelige gener på grund af forslaget skulle være gennemgået omsonst, og deres forundring over en statslig planlægning, som – hvis forslaget vedtages – måske ville føre med sig, at staten nu på tilsvarende vis skulle til at ekspropriere et helt andet sted.

Sidst, men ikke mindst, synes jeg, at fru Margrete Auken skulle have lejlighed til at tale med repræsentanter for det erhvervsliv og de arbejdspladser, for hvem en sikring af denne trafikale livsnerve er af helt afgørende og vital betydning.

Lad mig sluttelig sige, at lige så vel som jeg finder det vigtigt både ud fra erhvervs-mæssige og trafikikkerhedsmæssige hensyn at få færdiggjort motorvejsstrækningerne over Fyn, i Jylland og de resterende strækninger på Sjælland, lige så vigtigt finder jeg det, at vi får færdiggjort strækningen fra Bårse til Sakskøbing så hurtigt som muligt. Jeg tror, det vil være vigtigt også for andre medlemmer af dette ting, som har læst læserbrevene og indlæggene specielt fra mennesker uden for det lokale område, og som har ladet sig påvirke af disse synspunkter, at aflægge et besøg på stedet og tale med nogle af de mennesker, det drejer sig om her; jeg tror, man ville ændre sin opfattelse ganske radikalt.

Finansministeren (Svend Jakobsen):

[Finansministeren]

Jeg vil gerne først sige tak for det meget betydelige arbejde, der er udført i finansudvalget såvel af medlemmerne af udvalget som af udvalgets medarbejdere.

Hr. Arne Melchior berørte i sit indlæg de meget vanskelige vilkår, der har været for færdiggørelsen af finanslovsforslaget i år på grund af valg, regeringsændring osv., og jeg kan meget langt følge de bemærkninger, som hr. Arne Melchior gjorde på dette punkt. Derimod har vi ikke mulighed for at løse det andet problem, som hr. Arne Melchior var inde på, nemlig at der er medlemmer af tinget, der ved et valg ikke bliver genvalgt. Den eneste måde, vi kan bøde lidt på det på, er ved at undgå, at der afholdes så mange valg.

Jeg tror, der er noget vigtigt i det, hr. Bilgrav-Nielsen var inde på, nemlig at vi ved at nå tilbage til en situation med en større grad af politisk stabilitet også vil bringe os i en situation, der giver helt anderledes muligheder for at udføre et langsigtet arbejde med finanslovens enkelte elementer såvel i finansudvalget som i folketinget; også det kan det måske være nyttigt at have i erindring i disse dage.

Hr. Bertel Haarder beskæftigede sig med regeringens medvirken, og jeg kan dertil sige, at vi overholdt fristen for aflevering af ændringsforslag, den 19. november, idet vi i år har afleveret vores afsluttende ændringsforslag næsten 3 uger før finanslovens færdiggørelse. Det er helt usædvanligt, og det er også derfor, vi i år i modsætning til tidligere er i den situation, at vi har regeringens afsluttede ændringsforslag med i tillægsbetænkningen. Jeg må tro, at det, der ligger bag hr. Bertel Haarders bemærkninger, har været regeringens specifikationer til budgetreguleringsskontoen, og dertil er jeg nødt til at sige, at det er finansudvalgets egen beslutning, at man har villet afvente sine egne ændringsforslag, indtil den forelå.

Venstre stiller ændringsforslag, der betyder besparelser, som er ca. 2 mia kr. højere end den spareramme på 2½ mia kr., som blev aftalt under den tidligere SV-regering, og ud over dette foreslår venstre, at der gennemføres besparelser på det kommunale område på omkring 2 mia kr., således at den samlede udgiftsbegrænsning når op på 6½ mia kr. på årsbasis.

Jeg kan med det samme sige, at regeringen ikke mener, det er muligt at nå denne spare-

ramme for 1980; vi mener ikke, der fra venstres side er givet anvisning på besparelser, der ville være acceptable.

Jeg vil herefter knytte et par bemærkninger til det område, hvor der er enighed mellem socialdemokratiet og venstre, nemlig om udmøntningen af besparelsen på de rammebelagte områder på 700 mill. kr., hvoraf de 108 mill. kr. var udmøntet i forbindelse med udarbejdelsen af finanslovsforslaget, og hvor vi har foretaget ændringer, som der også er enighed om. Jeg tænker her på tillægsbevillingen, hvor vi foreslår 75 mill. kr., og hvor venstre herudover har en forhøjelse, der knytter sig til overførelse af et reservebeløb til politiet på 50 mill. kr.

Når jeg gør bemærkninger til denne del, er det, fordi man fra venstres side jo hermed giver tilslutning til besparelsen på 517 mill. kr., der skal komme til udmøntning ved, at der sker en mindre opregulering af de rammebelagte udgifter.

Når jeg hæfter mig ved det, er det ikke mindst, fordi hr. Bertel Haarder her talte om »fuldstændig fantasiløse, lineære besparelser« – jeg tror, det er et direkte citat. Hertil vil jeg gerne sige, at den eneste lineære besparelse, regeringen har foreslået, er den, vi er enige med venstre om, men det er muligt, bemærkningen mere var rettet til det konservative folkeparti.

Derudover kan jeg sige, at vi er enige i, at de forslag, vi har fået fra Kommunernes Landsforening og fra Amtrådsforeningen i det, vi kalder de kommunale sparekataloger, er forslag, vi skal beskæftige os seriøst med. Jeg tror til gengæld også, det er nyttigt, at der sker en meget grundig og koordineret gennemgang af disse forslag. Jeg tror ikke, det er nyttigt, at man griber et enkelt eller to og siger: lad os gøre det her og nu. Det er vigtigt, at vi tager hele forslagsbuketten op til vurdering også for at sikre, at vi ikke ved at lave en besparelse ét sted måske får et udslag et andet sted, der måske var utilsigtet.

Jeg kan sige, at regeringen har sat et sådant arbejde i gang, hvor vi fra finansministeriets side sammen med de særlig berørte ministerier systematisk vil gennemgå hvert enkelt af de forslag, der er fremsendt til os.

Det er muligt, at vi, som hr. Bertel Haarder var inde på, vil nå til det samme resultat efter denne gennemgang, men det er regeringens bestemte bestræbelse, at vi her skal fin-

[Finansministeren]

de midler til at nå det mål, vi har sat os om en begrænsning af udgiftsstigningerne i kommunerne også i de kommende år. Det er en opgave, vi fra regeringens side går til med megen alvor.

Jeg skal ikke gøre bemærkninger til mange af de enkelte forslag, der er stillet, men hr. Bertel Haarder spurgte konkret, om det ikke var en forkert argumentation, der var givet i forbindelse med ændringsforslaget om støtte på 3,4 mill. kr. til elever på folkehøjskoler, landbrugsskoler, efterskoler m. fl. Nej, det er det ikke. Med de 3,4 mill. kr. vil vi med det samme kunne gennemføre den forhøjelse, der ellers først skulle være trådt i kraft til det nye skoleår, men vi kan gennemføre den for alle, der starter en uddannelse efter 1. januar 1980. Da det store flertal starter i efterårsmånederne, er det årsagen til denne forskel i beløbsstørrelserne.

Her vil jeg i øvrigt gerne sige til hr. Bilgrav-Nielsen, at dette forslag ikke kommer som udtryk for en dårlig samvittighed eller som en undskyldning – jeg tror, det var det udtryk, hr. Bilgrav-Nielsen brugte. Vi stiller forslaget for at imødekomme en argumentation, som ikke mindst hr. Bilgrav-Nielsen, men også andre medlemmer af finansudvalget, har ført, og jeg håber meget, at ændringsforslaget også modtages i den ånd.

Jeg skal i øvrigt sige, at det er en konto, hvor der skete en ikke ringe overskridelse sidste år, og hvor vi har imødekommet ønsket om ikke fuldt ud at få denne besparelse kompenseret i indeværende år. Det er et beløb på ikke mindre end 8 mill. kr., som vi har tilgodeset området med.

Jeg skal herefter vende tilbage til hr. Bertel Haarder, som også beskæftigede sig med budgetreguleringskontoen med ikke særlig venlige ord. Jeg vil gerne sige til hr. Bertel Haarder, at denne budgetreguleringskonto er kommet til verden i en regering, hvor hr. Bertel Haarders parti var med. Jeg skal ikke kunne sige, om beløbet, hvis vi fortsat havde siddet i regering sammen, ville have været 1.961 mill. kr., når finansloven er vedtaget, men jeg tør roligt sige, at det ville have været et beløb, der rakte ganske stærkt heropimod, og i den situation havde vi nok været enige om det.

Jeg skal helt holde mig fra den polemiske debat i dag og skal derfor heller ikke tage det spørgsmål op, som man kunne få lyst til

efter hr. Bertel Haarders bemærkninger om regeringen som, jeg tror, udtrykket var slave af organisationer på arbejdsmarkedet. Det rimer meget dårligt med en række af meddelelserne i dagens aviser, men jeg tror, det er nyttigt for os, at vi gemmer denne debat til på torsdag; dér kan vi næppe helt undgå at komme ind i polemikken.

Jeg skal vende mig til det konservative folkepartis ændringsforslag. Her møder vi forslag om besparelser på 5,5 mia kr. eller 3 mia kr. mere end regeringens sparemål. Efter regeringens vurdering har det konservative folkepartis spareplan social slagside. Det gælder udpræget forslagene om besparelser på arbejdsløsheds- og sygedagpenge med 1 mia kr., og det gælder de 425 mill. kr. ved begrænsning af bistandslovens støttemuligheder. Jeg har heller ikke nogen sympati for forslaget om, at vi i den nuværende situation skulle gennemføre besparelser på 650 mill. kr. i de beløb, der er afsat til beskæftigelsesplan II; det er jo folketingets finansudvalg bekendt, hvorledes det er regeringens hensigt at anvende disse midler.

En række af de spareforslag, som er stillet af det konservative folkeparti – det gælder det rammebelagte område, og det gælder lov om TB-reserven – rammes også af regeringens spareforslag, men de konservative forudsætter en efter min opfattelse urealistisk stor besparelse på disse områder.

Så havde hr. Palle Simonsen en meget interessant betragtning i sin afvisning af regeringens overvejelser om indtægtsregulering af folkepensionen. Det er ikke en besparelse, siger hr. Palle Simonsen. Det synes jeg er interessant; vil det sige, at det konservative folkeparti har det synspunkt, at ændringer i overførselsindkomster ikke er udtryk for besparelser på offentlige udgifter? Jeg har lidt svært ved at se, om dette synspunkt i givet fald kan rime med det konservative folkepartis forslag om milliardbesparelse på arbejdsløsheds- og sygedagpenge. Jeg er forundret over argumentationen, men kan muligvis få en forklaring på det, der efter min vurdering er helt modstridende.

Jeg vil ikke her afvise, at der kan være områder inden for gratisprincippet, som vi kan foretage en vurdering af og måske også skal foretage en ændring af, men jeg vil gerne understrege, at det er meget afgørende for regeringen, at ændringer på de områder, vi

[Finansministeren]

taler om her, sker på et helt realistisk grundlag.

Et af de udgangspunkter, som vi må have på plads, før vi virkelig for alvor kan diskutere ændringer af en række af de offentlige ydelser, er, at vi får et andet grundlag for tildelingen. Der har været brugt forskellige udtryk: socialindkomstbegreb, bruttoindkomstbegreb osv. Jeg kan sige, at vi i regeringen arbejder stærkt med at få fastlagt et bedre grundlag for tildelingen af offentlige ydelser end det, vi i øjeblikket bruger, nemlig den skattepligtige indkomst. Det er regeringens mål at fremsætte lovforslag herom i begyndelsen af 1980. Jeg tror, at dette ændrede princip kan være grundlag for en række ændringer i forbindelse med afholdelsen af meget betydelige offentlige ydelser, og jeg håber meget, at de partier, der i dag er parat til at skære dybt på disse områder, også vil indtage en helt realistisk holdning, når vi skal tage stilling til forslag om et bedre grundlag for tildeling af offentlige ydelser end det, vi har i dag.

Jeg skal ikke knytte bemærkninger til fremskridtspartiets ændringsforslag, for, som der allerede har været en debat om, de er jo kommet her umiddelbart før afstemningen, og jeg må gå ud fra, som også flere ordførere har været inde på, at valget af dette tidspunkt også for fremskridtspartiet har haft til formål, at vi ikke skulle ind i en drøftelse af indholdet.

Jeg har af hr. Askjær Jørgensen fået overbragt et eksemplar af partiets blad, og heri har jeg set, at fremskridtspartiet om ca. en måneds tid har lagt tallene sammen og derefter ved, hvor mange udgifter og hvor mange indtægter der kommer af disse ændringsforslag. Til den tid kan der måske føres en debat med fremskridtspartiet herom.

Jeg skal heller ikke gøre mange bemærkninger til socialistisk folkeparti. De har stillet et betydeligt antal ændringsforslag, men en stor part af dem knytter sig jo til partiets stillingtagen til EF og til NATO, og det tror jeg ikke det tjener noget fornuftigt formål at vi giver os til at diskutere, for dér har vi et helt forskelligt udgangspunkt.

Der er så mange ændringsforslag med så store udgiftsforhøjelser til et samlet beløb af omkring 4,5 mia kr., som er helt uantagelige, hvis man ikke angiver, hvorledes sådanne udgiftsforhøjelser skal finansieres. Hvis det

skal lykkes for os at løse de opgaver, vi gerne vil løse – og jeg vil gerne både tage dem med, vi skal løse inden for landets grænser, og dem, som mange har været inde på vi skal løse i form af vores bistand til udviklingslandene – er det nu engang nødvendigt, at vi sikrer sådanne forhold, at vi får et produktionsresultat, der giver mulighed for at løse problemerne. Det gælder alle de mange ting, vi gerne vil løse indenlandsk, og det gælder også de ting, vi gerne vil løse på lang sigt i forhold til udviklingsbistand.

Jeg tror, det var fru Hanne Engberg, der var inde på en eller anden spærrebom, der er sat op for fortsat stigning i den danske udviklingsbistand. Hertil vil jeg gerne sige, at regeringen ikke har givet udtryk for, at vi nærmer os det tidspunkt, hvor vi skal standse stigningen i den danske udviklingsbistand.

Jeg skal til det radikale venstre sige, at vi har sympati for den intention, der ligger bag ved ændringsforslaget om større bevillinger til vedvarende energikilder, men vi har jo også netop af de midler, jeg talte om tidligere – omdisponeringen af beskæftigelsesplanen – taget dette område med og afsat 20 mill. kr. til løsningen af denne sag.

Jeg har allerede gjort bemærkninger, som knytter an til et andet forslag, som hr. Bilgrav-Nielsen var inde på, nemlig spørgsmålet om støtten til eleverne på efterskoler, landbrugsskoler og folkehøjskoler. Jeg håber meget, at vi kan samles om gennemførelsen af regeringens ændringsforslag.

Jeg vil gerne her gøre den bemærkning, at ministeriet for offentlige arbejder får brug for at finde betydelige besparelser. Når jeg tager det op her, er det, fordi hr. Bilgrav-Nielsen vist var den første, der mere detaljeret beskæftigede sig med det med udgangspunkt i Farøprojektet.

Af det beløb på 517 mill. kr., som skal udmøntes gennem en begrænsning i stigningen på de rammebelagte udgifter, skal ministeriet for offentlige arbejder bære de 241 mill. kr. Jeg beder folketingets medlemmer om at se en række af de ændringsforslag, der er stillet til budgettet for ministeriet for offentlige arbejder, i det lys, at der alene i rammebesparelserne ligger et behov for besparelser af denne størrelsesorden. Derfor tror jeg, at ministeren for offentlige arbejder får brug for al sin fantasi for at sikre opfyldelsen af denne spareramme.

[Finansministeren]

Jeg skal ikke gøre andre bemærkninger til ændringsforslaget om besparelser på Farøbroen, end at de bemærkninger, der indgik i nogle af ordførernes taler her, gav det indtryk, at det, der var til afgørelse, var spørgsmålet om bygningen af Farøbroen. Det, vi har til behandling i dag, er forslaget til finanslov for 1980. Det er nu engang sådan, at vi ikke lovgiver over finansloven, og det beder jeg medlemmerne have i erindring.

Hr. Arne Melchior redegjorde for centrum-demokraternes indstilling og forslag, og dertil kan jeg sige, at vi har noteret os synspunkterne vedrørende ændringsforslaget til justitsministeriets bevillinger. Regeringen har stillet et ændringsforslag, som vi tror dækker det, det er realistisk at gennemføre i finansåret 1980, og vi håber, at centrum-demokraterne kan bidrage til dets vedtagelse.

Der er ikke nogen af venstresocialisternes ændringsforslag, vi kan gå ind for, ej heller retsforbundets. Her møder vi igen dette partis særlige holdning til EF-medlemskabet, og derudover har retsforbundet et helt andet syn på samfundets medvirken i erhvervspolitikken end det, regeringen og flertallet i folketinget har. Jeg tror, det er afgørende vigtigt for opfyldelsen af det mål, vi alle bør have, nemlig at vore bestræbelser må tage sigte på at skabe en produktion, der gør det muligt for os at løse opgaverne, at vi gør os klart, at folketinget har et medansvar for, at denne opgave kan lykkes i det danske samfund.

Så skal jeg til hr. Brixtofte sige, at det tilsgn, som den tidligere finansminister på den tidligere regerings vegne gav til tjenestemændene, var, at der ikke i indeværende overenskomstperiode ville blive fremsat forslag om eller foretaget ændringer i tjenestemandspensionssystemet.

Derudover må jeg sige til hr. Brixtofte, at han må styre sin helt usædvanlige nysgerrighed med hensyn til indholdet i et kommende forslag om ændringer i folkepensionen, indtil der lægges et lovforslag på folketingets bord. Denne umættelige nysgerrighed kan unægtelig overraske, når hr. Brixtoftes parti sammen med andre partier samtidig søger at få tilslutning til, at der i dag skulle vedtages et ændringsforslag med de bemærkninger, at et flertal her i tinget ikke ønsker, at der overhovedet fremsættes et lovforslag.

Jeg skal ikke ud over disse bemærkninger gå ind i detaljer om de ting, der har været

rejst. Jeg vil gerne sige til hr. Steenholdt, at jeg på regeringens vegne helt kan bekræfte, at det er rigtigt opfattet, at der er en klart positiv indstilling til, at det grønlandske selvstyre overtager flere opgaver, så hurtigt som det grønlandske hjemmestyre er i stand til at forvalte disse ting. Det er en holdning, som jeg har indtryk af deles af et meget stort flertal her i tinget.

Jeg skal endnu en gang takke for det arbejde, der er foretaget i finansudvalget, og jeg skal til sidst anbefale tingets medlemmer at stemme for de af regeringen stillede ændringsforslag og forkaste andre ændringsforslag.

Forsvarsministeren (Sogaard):

Hr. Arne Christiansen spurgte om udgangspunktet for den kommende forsvarsordning, men ønskede i øvrigt ikke at gå ind på en drøftelse af besparelsen på de 100 mill. kr. Det skal jeg heller ikke gøre, ihvorvel situationen tidligere har set ud næsten på samme måde, nemlig at en anden regering tidligere har stillet forslag om besparelse på 125 mill. kr., en besparelse, hvortil der var forskellige årsager på det tidspunkt. Det skal jeg ikke gå ind i, men kun bekræfte den opfattelse, hr. Arne Christiansen har fået, nemlig at denne besparelse alene drejer sig om finansåret 1980, og at udgangspunktet for en kommende forsvarsordning vil være budgettet for 1979.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg vil gerne spørge forsvarsministeren, om det skal forstås sådan, at man først vil reducere budgettet med 100 mill. kr. for derefter at føre det tilbage og gennemføre en forhøjelse i forbindelse med en ny forsvarsordning.

Forsvarsministeren (Sogaard):

Det, der skal tages stilling til nu under denne finanslovdebat, er alene ændringsforslaget om en besparelse for 1980.

Formanden:

Vi begynder nu på ordførernes anden runde. Man har ret, men ikke pligt, til at bruge 10 minutter.

Bertel Haarder (V):

[Bertel Haarder]

Efter de bemærkninger, der er kommet fra de radikale, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti, er der sådan set grund til at spørge finansministeren, hvordan næste års finanslov skal se ud. Vil finansministeren bruge den mulighed, han har for i januar og februar måned at give direktiver til sine kollegaministre, og fortælle dem lidt om, inden for hvilke rammer bidraget til næste års finanslovsforslag skal lægges? Det ville jeg gerne høre lidt om, for alt tyder jo på, at regeringen, selv om den altså ikke har kunnet spare i år, bliver nødt til at gøre det til næste år. Jeg spørger, fordi jeg tror, der er et flertal her i folketinget, som erkender behovet for at spare meget mere, end vi har gjort det i år. Er ministeren også klar over dette behov for at spare noget mere?

Vi venter med spænding på trafikministerens og socialministerens nærmere forklaringer vedrørende deres besparelser. Vi har ikke fået dem endnu. Jeg ved ikke, om det lykkes her i dag.

Jeg vil gerne sige lidt om karensdagen, som flere har nævnt, og som venstre jo står ret alene med. Det er ikke noget nyt, som hr. Glensgård påstod, at venstre går ind for en karensdag. Vi stemte imod sygedagpengeloven i sin tid og har derfor aldrig nogen sinde sagt, at vi syntes, det var en god idé at stryge de karensdage, og jeg vil gerne som en forbundsfælle nævne socialdemokraten – desværre afdød, men dog socialdemokrat, så længe han levede – Jørgen Dich, som ganske klart i sin bog »Den herskende klasse« gik ind for karensdage med den begrundelse, at der intet socialt er i at lave ordninger, som muliggør en glidning i retning af, at mennesker, som egentlig ikke har behov for det, tiltager sig offentlige ydelser. Så kan man spørge, hvor jeg ved fra, at der er nogen, der ikke har behov for det, som tiltager sig offentlige ydelser. Jo, vi har fået visse statistikker i finansudvalget, som kan begrunde, at vi passer på i de kommende år, og som kan begrunde det, Jørgen Dich så stærkt fremhævede, nemlig at vi sandsynligvis senere vil komme til at revidere den lovgivning og genindføre en vis form for karenstid, om ikke tre dage, så måske én dag. Han foreslog én dag samt to halve. Vi foreslår én dag, for det er det enkleste, og senere kunne man måske tage ideen op på andre områder. Selvfølgelig skulle det også gælde offentligt ansatte. Det

kan der altså anføres meget gode og saglige sociale argumenter for: det var en professor i social politik, som gjorde meget ud af det i en meget omdiskuteret bog, der kom for nogle år siden.

Så vil jeg sige til fru Ingerlise Koefoed, at jeg synes ikke, hun skal starte med at kalde debatten for ukvalificeret. Jeg synes, vi har hjulpet hinanden – også fru Ingerlise Koefoed – i finansudvalget. Jeg ser ikke, hvorfor vi pludselig skal have denne karakter, næsten inden debatten er startet.

Hr. Bilgrav-Nielsen og hr. Arne Melchior var stærkt kritiske over for finansudvalgets arbejdsgang, som de fandt kaotisk og umulig. Nej, så slemt er det nu heller ikke. Jeg husker godt, da Poul Dam i 1968 for første gang var ordfører under en finanslovdebat, hvor han holdt en stor tale, som er blevet vidt og bredt citeret, om, hvor umuligt det var at skønne om, hvad der lå bag ved tallene, og hvilke ønsker der måske var afvist, og som derfor ikke var kommet med i finansudvalget, og at skønne, om ikke en bevilling var komplet overflødig: »Jeg sidder og kan ikke gennemskue det«, indrømmede Poul Dam dengang. Jeg synes nu egentlig, at når man prøver virkelig at sætte et par uger af til det arbejde og udtager sig de konti, hvor man så at sige politisk har noget på hjerte, og hvor man mener det er muligt at finde besparelser, dykker ned i dem og læser anmærkningerne, ja, så er det faktisk muligt for en enkeltperson at sætte sig ind i tilstrækkelig store områder af finansloven. Så bedre held næste år!

Til hr. Steen Folke vil jeg bare sige, at når jeg hævder, det i det sydlige Afrika kan være lidt vanskeligt at skelne mellem begrebet undertrykte og undertrykkere, er det bl. a. udviklingen i Namibia, jeg tænker på, hvor der er flere frihedsbevægelser. Nu er der nogle, der har fået magten, og så er der nogle andre, som kæmper mod de nye magthavere. Hvem er egentlig undertrykte og hvem er undertrykkere i denne strid? Vi ved heller ikke, hvordan det går i Rhodesia: hvem er undertrykkere og undertrykte i Rhodesia? Jeg mener godt, vi kan stå ved det, vi har skrevet som vores bemærkning til dette spæreforslag.

Så vil jeg gerne bekræfte over for finansministeren, at det var regeringens forsinkede spareplan, som gjorde, at finansudvalget selv

[Bertel Haarder]

udsatte sparefristen; så er vi vist enige om, hvordan det forløb. Finansministeren krævede ikke, at vi skulle udsætte fristerne, men da finansministeren udsatte sin personlige frist for aflevering af sparebidrag, udsatte vi derefter vor frist, hvilket gav fremskridtspartiet en oplagt lejlighed til for en gangs skyld at overholde fristen, men det lykkedes dem at ankomme med præcis den sædvanlige forsinkelse også i forhold til den nye frist.

Jeg kan ikke forstå og har spurgt finansministeren om det, at finansministeren tør afvise vores spareramme. Mener finansministeren virkelig ikke, at den spareramme egentlig var meget fornuftig, hvis vi nu flytter den frem til 1981? Er det ikke noget i retning af de ret moderate sparerammer, venstre har opstillet, som finansministeren selv bliver nødt til at komme ind på i 1981? Det vil jeg gerne have hans reaktion på.

Det er rigtigt, at jeg kaldte det fantasiløst med de lineære besparelser. Jeg indrømmer, at det også kommer til at ramme de 517 mill. kr., som SV-regeringen lagde frem. Men hvad skulle vi gøre? Det var jo simpelt hen det eneste, man kunne, jeg havde nær sagt sparke den regerings forskellige medlemmer til; så tog vi det, der var at få, for ellers fik vi jo heller ikke den besparelse. Det er ikke med nogen stor glæde, vi går ind i en ny lineær besparelse, specielt ikke sådan en som denne her, der kun rammer prisstigningerne og derfor yderligere forværrer udviklingen i retning af, at man har offentligt ansatte, der ikke har noget at arbejde med, fordi alt andet er sparet væk.

Jeg nævner det udtrykkeligt, for vi kan ikke blive ved med det, og dette må være sidste gang. Næste gang må man gå ind i de enkelte konti og finde ud af nogle områder, hvor man simpelt hen kan undvære lidt personale. Der sker ikke så meget ved det, hr. finansminister, for den finanslov, vi her vedtager, rummer 847 nye stillinger, så selv om det altså skulle gå sådan, at der var nogle, der skulle afskediges et eller andet sted, er der allerede med denne finanslov oprettet 847 nye stillinger til dem; værre er det ikke. Derfor ser jeg frem til finansministerens svar på mit spørgsmål om den spareramme, han selv finder passende for 1981.

Palle Simonsen (KF):

Jeg vil naturligvis meget nødig have, at der skal opstå nogen misforståelser i forhold til finansministeren om, hvordan besparelser skal opfattes. Når jeg gav udtryk for, at jeg ikke fandt, at de 500 mill. kr.s nedskæring af folkepensionen var en reel besparelse, skal det ses på den baggrund, at det, som vi opfatter som reelle besparelser, er et forsøg på at begrænse væksten i personaleforbruget og de deraf affødte driftsudgifter. Det er klart, at finansministeren kan regne de 500 mill. kr. med i sit tal, lige så vel som vi har gjort det for de områder, hvor vi har sparet på indkomstoverførslerne. Men det er hverken beskæring af f. eks. investeringerne, som medfører, at vi over en længere periode får den begrænsning, som der er behov for i anvendelsen af de offentlige ressourcer.

Når vi f. eks. kan læse efter de seneste skøn, at der bliver ansat formentlig et godt stykke over 30.000 ekstra i den offentlige sektor i det kommende år, er det jo netop et udtryk for, hvor disse ting accelererer. Det er ikke blot et spørgsmål om betydelig mere end 30.000 nye ansættelser, det er også et spørgsmål om, hvad det fører med sig af øgede driftsudgifter, så når vi taler om reelle besparelser, er det på disse områder, men de andre hører naturligvis bogholderimæssigt med i det beløb, som vi når frem til.

Jeg har i øvrigt ikke mange kommentarer til de enkelte ordførere. Jeg kan sige til hr. Glensgård, at jeg har svært ved at se visdommen i det nye underændringsforslag, der er kommet til budgetreguleringskontoen, for her slås jo nu forsvar og folkepension sammen, og de to ting har måske ikke slet så meget med hinanden at gøre. Så bliver det nok lidt svært at få markeret, hvordan den politiske holdning er til de to respektive områder. Jeg synes, baggrunden for dette ændringsforslag er noget teknisk meget kompliceret, som der ikke er grund til at hænge sig alt for meget i. Det, der har været ønsket med de to underændringsforslag, der er stillet af de fire partier venstre, CD, kristeligt folkeparti og det konservative folkeparti, er en politisk markering af, hvordan man vil forholde sig i folketinget på disse to vigtige områder.

Så kan hr. Glensgård føje til: nå ja, men så bliver budgetreguleringskontoen mindre, hvis man ikke gør det på den måde, hr. Glensgård gør det. Det er naturligvis rigtigt,

[Palle Simonsen]

men vi har jo foreslået andre betydelige besparelser, som ophæver dette, så det er for mig at se i første række et bogholderiteknisk spørgsmål.

Så vil jeg godt også komme med en bemærkning til fru Ingerlise Koefoed, ligesom hr. Bertel Haarder gjorde det. Fru Ingerlise Koefoed gav en, synes jeg, meget speciel karakteristik af denne debat. Jeg skal kun returnere med én enkelt bemærkning, og det er, at jeg til gengæld synes, fru Ingerlise Koefoed overspiller: når hun giver udtryk for, at en betaling for at låne bøger på biblioteket skulle være en beskæring af ytringsfriheden, synes jeg nu nok, man er kommet langt ud i diskussionen. Det vil faktisk sige, at det abonnement, vi betaler på et eller flere dagblade, eller TV-licensen til Danmarks Radio også skulle være en beskæring af ytringsfriheden. Der synes jeg nok man kommer meget langt ud i argumentationen.

Men hr. Maisted skal have et par bemærkninger med på vejen, for jeg kunne forstå, at hr. Maisted var sendt i byen for på fremskridtspartiets vegne at give indtryk af, at de besparelser, som det konservative folkeparti foreslog, faktisk var, som det blev udtrykt, som at række tungen ud ad vinduet. Jeg mener nok, det var en lidt krampagtig argumentation, hr. Maisted fandt frem til. Jeg har svært ved at se, hvor han egentlig søgte at bore igennem, men jeg forstod det i hvert fald bl. a. således, at det var lønmodtagerfjendtlige besparelser, som ikke kunne forventes at blive accepteret af et flertal i folketinget.

Jeg har svært ved at acceptere påstanden, men lad os prøve at se på fremskridtspartiets ændringsforslag. Deriblandt er der f. eks. et ændringsforslag om, at man skal beskære bruttolønnen for tjenestemænd med 10 pct., at man skal fjerne tjenestemændenes pension. Jeg går ud fra, at vi kan være enige om, at tjenestemænd også er en slags lønmodtagere og en slags mennesker, som man godt kan tage med ind i denne debat. Er der noget, der er lønmodtagerfjendtligt, er det da i hvert fald de forslag, der her stilles fra fremskridtspartiets side. Jeg synes egentlig, fremskridtspartiet skulle gå meget stille med dørene.

Hvis vi nu får tid – og det gør vi jo nok, når debatten er overstået – til at læse fremskridtspartiets ændringsforslag grundigere

igennem, vil det nok lykkes at finde ud af, at der er masser af eksempler på, at de i virkeligheden drejer sig om at række tungen ud ad vinduet. Jeg skal bare nævne ét eksempel, som jeg i farten har set: forsvarsområdet. Jeg har hæftet mig ved, at fremskridtspartiet vil nedsætte forsvarsudgifterne med 365 mill. kr. – også på andre områder, men specielt med 365 mill. kr. – alene begrundet i, at prisforringelsen gennem fremskridtspartiets ændringsforslag bliver 3 pct. mindre i 1980; det motiverer altså en nedskæring på 365 mill. kr. Jeg tror, fremskridtspartiet skal gå meget stille med dørene, når det gælder om at se på, hvad andre ændringsforslag består af.

Glensgård (FP):

Det er nok sidste gang, sagde hr. Bertel Haarder, at vi kan acceptere at arbejde med finansloven på denne måde; næste år må vi nok gå ind i de enkelte konti. Det er nogenlunde ordret det, hr. Bertel Haarder sagde, og det er jeg enig med ham i. Det er nødvendigt for os at gå ind og se på driftsudgifter på de enkelte konti. Det er nemlig således, at det er vi faktisk kun et enkelt parti i folketinget der har gjort. Hr. Bertel Haarder har ikke sparet så meget som 5 øre på en gennemgående konto på finansloven, som løber op i et lille nettobeløb af 485 mill. kr. – hr. Bertel Haarder kan godt få det korrekte tal, så kan finansministeren muligvis bekræfte det – nemlig den tværgående konto nr. 07, der løber op i 485.970.800 kr. Det er tjenesterejser og befordring. Ikke så meget som 5 øre har hr. Bertel Haarder på venstres vegne villet spare på en sådan tværgående konto.

Men der er jo heller ikke gået ind på andre områder. Jeg tænker her på, at et socialdemokrati accepterer, at finansloven arbejder med overarbejdsbetaling på 402.299.300 kr. 402 mill. kr. i overarbejdsbetaling – det er socialdemokratiet. Der kunne man også trænge til at komme ned og se på de enkelte konti. Oven i denne overarbejdsbetaling til de almindelige lønslaver kommer det, der med et fint udtryk hedder merarbejdsbetaling. Det er jo også overarbejdsbetaling, men det er bare overarbejdsbetaling til tjenestemænd, og det er på 50.440.600 kr. Heller ikke her har venstre været ude med et ændringsforslag, og heller ikke det konservative

[Glensgård]

folkeparti har her været ude med et ændringsforslag.

Mener hr. Bertel Haarder, at man kan spare noget på køb af materialer, er der altså en konto på 1.653.543.700 kr. Har hr. Bertel Haarder været nede på et enkelt punkt og slået ned og sagt: dér kunne vi nok undgå at købe materialer i det kommende finansår?

Har man været nede og kigge på reparationer og vedligeholdelse? Det er en konto på 1.522.698.500 kr. Også her mangler hr. Bertel Haarder. Så meget som bare ét ændringsforslag kan hr. Bertel Haarder ikke præstere. Hvorfor? For det har man ikke evnet. Derfor er det selvfølgelig rart, at hr. Bertel Haarder nu er klar over, at man i fremtiden skal ned og kigge på de enkelte konti.

Hr. Arne Melchior erklærede, at fremskridtspartiet sprang meget nemt igennem finansloven. Hr. Arne Melchior nævnte nogle eksempler som, at det var meget nemt at sige, at der i det samfund, vi ville have, ikke længere skulle betales til Flensborg Avis, og det var helt forfærdeligt. Han nævnte også, at der skulle en grundlovsændring til, hvis Færøerne skulle betale deres eget skolevæsen. Nu er hr. Arne Melchior jo efterhånden ved at være et medlem, der har nogen anciennitet i folketinget, og jeg går ud fra, at hr. Arne Melchior er klar over, at man naturligvis kan overdrage skolevæsenet til det færøske samfund; der er ikke noget problem heri. Det er klart, at man kan få nogle populære ting ud, når man sådan griber ned i 1.150 ændringsforslag.

I den forbindelse vil jeg gerne sige til hr. Palle Simonsen, at når han nu har fået læst de 1.150 ændringsforslag – jeg tvivler på, at han gør det, men lad os nu forudsætte, at han gør det, og det er ikke sikkert, at han kan lide politikken – vil han erkende, at de er udtryk for en helt anden grundholdning til, hvorledes samfundet skal opbygges. Så kan jeg sige til hr. Palle Simonsen, at der skal eksempelvis også laves besparelser ud over dem, hr. Palle Simonsen nævnte på militærområdet, for også militærets personale skal gå ned i løn – det sker bare over pris- og lønreserven – når vi får en samtidig gennemført forhøjelse af den skattefri bundgrænse. Og hr. Palle Simonsen ved jo udmærket godt, at de ændringsforslag, fremskridtspartiet stiller her, stilles under forudsætning af, at alle ændringsforslag vedtages,

og det er klart, at vi ikke kan skære forsvarrets udgifter ned med et beløb af størrelsesordenen 300 mill. kr., hvis det er regeringens pakkedønsning, der skal gennemføres. Den får ikke den effekt på prisudviklingen, som fremskridtspartiets ændringsforslag ville få.

Så vil jeg godt sige til hr. Brixtofte – hr. Bertel Haarder var også inde på det og til sidst også hr. Palle Simonsen i øvrigt – at jeg forstår, at firkløveret er genopstået for en kort tid, men når de gamle firkløverpartier nu stiller ændringsforslag til regeringens budgetreguleringskonto, så må jeg give finansministeren ret: regeringens budgetreguleringskonto er et tal og intet andet. Der er intet i den pågældende bemærkning, som binder folketinget på nogen måde. Men hvis fremskridtspartiets ændringsforslag blev vedtaget, ville man naturligvis erkende i regeringen, at man ikke ville kunne gennemføre besparelser på de to områder under regeringens egen forudsætning om at ændre på budgetreguleringskontoen. Det ligger helt klart.

Men hvad er det så, de konservative vil? Ja, de vil skære regeringens sparebeholdninger ned med 600 mill. kr. Hvis der var et flertal i folketinget, som vedtog firkløverpartierne ændringsforslag, ville regeringens sparebeholdninger på forhånd være skåret ned med 600 mill. kr. Det er der nemlig et flertal der har givet udtryk for med de to ændringsforslags vedtagelse. Og som hr. Palle Simonsen så rigtigt sagde, er dette en politisk markering. Det kan godt ske, der er lidt hulter til bulter og lidt forkert i det, men vi vil have en politisk markering igennem. Om der så er noget med nogle konti, der er lidt forkert opført, betyder ikke noget. Det er holdningen, og det er jo klart, at man ikke kan drive politik og slet ikke finanslovs politik på at sige, at det er bare noget, vi ændrer senere i nogle regnskaber. Sådan handler vi nu ikke i folketinget, og jeg går ud fra, at finansministeren vil give mig ret i, at skal vi handle, er vi nødt til at handle ud fra et sagligt grundlag. Hvis det konservative folkeparti mener, at budgetreguleringskontoen skal sættes ned med 600 mill. kr., er det selvfølgelig en opfattelse, det konservative folkeparti har lov til at have, men så er det mærkeligt for os andre at se, at ifølge ændringsforslag 3 eller 4 efter de pågældende vil de konservative sandelig have budgetreguleringskontoen sat op

[Glensgård]

og have et større tal ført ind på budgetreguleringskontoen.

Der kommer altså et underændringsforslag, som er stillet af én eneste årsag, nemlig at man skulle redde CD ud af den vanskelighed, som de selv havde bragt sig i. CD havde stillet et ændringsforslag til forsvarsministeriets budget, hvorefter man skulle bruge 100 mill. kr. mere, og det måtte man erkende nok var forkert. Så skulle man redde CD på en eller anden måde, og så kommer man altså frem til, at man kan gøre det på denne måde, som var en politisk markering, som hr. Palle Simonsen sagde, men som bogholderiteknisk måske ikke var helt i orden.

Sådan handler fremskridtspartiet naturligvis ikke.

Så nævnte finansministeren, at han havde læst bladet Fremskridt, og det glæder mig da. Vi har også et dagblad, der hedder Sidste Nyt, som han kan tegne abonnement på, hvis han har interesse i det. Men jeg vil godt sige, at når han i bladet Fremskridt læser, at vi i løbet af en måned har de endelige tal klar, er det faktisk også skrevet ud fra en saglig betragtning, fordi det, der sker, er, at fremskridtspartiets ændringsforslag nu køres ind på vores EDB-maskine, og så kommer der nogle helt konkrete tal ud. De tal, jeg nu har stået og opgivet her for nogle tværgående konti på finansloven, ville hverken finansministeren eller jeg være i stand til at skaffe frem ved håndkraft. Det tror jeg finansministeren vil give mig ret i. Det er altså ikke så simpelt at sidde med 8.600 konti og så tro på, at ens finger fungerer, som den skal, på en regnemaskine. Det tror jeg de fleste vil erkende.

Derfor vil man se, at vores totale besparelser kommer ud i et, skal vi sige 100 pct. sikkert resultat. Vi ved naturligvis nok, hvad vores ændringsforslag får af finanspolitiske konsekvenser, men der er jo også konti på finansloven, som omhandler nogle få kroner, og jeg tror ikke, finansministeren mener, det har nogen særlig betydning for finanspolitikken, om der spares 287 kr. på en bestemt konto, men det er klart, vi vil ikke stille os op og sige, at vi gennemfører besparelser for 53 milliarder og så og så mange millioner kroner, og ende med 700 kr., og så kommer finansministeren og siger: ja men det var ikke 700 kr., det var 970 kr. Så billigt skal han ikke slippe om ved det.

Jeg vil godt slutte af med at sige, at vi er indstillet på at hjælpe regeringen omkring budgetreguleringskontoen, men samtidig vil jeg slå fast, at den hjælp består ikke i senere at gennemføre regeringens besparelser på folkepensionen og på militæret.

Formanden:

Der er flere, der har bedt om korte bemærkninger. Vi har fire timers afstemning foran os, hvis denne debat engang slutter, så nu tror jeg, vi må blive ved ordførerne.

Ingerlise Koefoed (SF):

Der er i debattens løb flere partier, der har angrebet vores ændringsforslag på forsvarsområdet ved at spørge, om vi mon forestiller os, at forsvaret kan nedlægges på 13 dage. Jeg vil tillade mig at opfatte det som et retorisk spørgsmål. Alle her i salen ved, at dette er et principielt forslag fra SFs side, og at det bliver stillet hvert år, men for nu at tage tingene rigtig alvorligt vil jeg da godt komme med et par mods spørgsmål.

Jeg vil spørge de konservative, om de forestiller sig, at Christiania kan nedlægges på 13 dage. Jeg vil spørge fremskridtspartiet, om de forestiller sig, at indkomstskatten kan ændres på 13 dage. Og jeg vil spørge venstre, om man mener, at man kan få 5 kr. for et biblioteksudlån om 13 dage.

Hr. Palle Simonsen var inde på overforbruget af de offentlige serviceydelser. Han talte om overforbruget af daginstitutioner, om overforbruget af den primære sundhedssektor, om overforbruget af bibliotekerne, og han følte sig foruroliget af, at behovet øjensynlig vokser med tilbuddet.

Nu er det jo sådan på daginstitutionsområdet, at man i en kommune i Nordsjælland kan komme til at betale 950 kr. for en vuggestueplads, at man i en anden kommune her i nærheden betaler 750 kr. og i en tredje 500 kr. Jeg vil godt spørge, om man mon synes, det er så billigt et tilbud, at behovet skulle være steget kolossalt af den grund. Har hr. Palle Simonsen mon ikke observeret, at der i de senere år er mange flere kvinder, der er gået ud i arbejdslivet, end der før har været, og at det måske kunne være derfor, behovet for daginstitutionspladser var vokset meget?

Med hensyn til bibliotekerne og det at holde en avis vil jeg sige, at der er ikke nogen

[Ingerlise Koefoed]

sammenligning. Mange mennesker holder én avis med ét synspunkt afspejlet, nemlig deres eget. Nogle mennesker har endda ikke råd til at holde en avis. Hvis man tager penge for benyttelse af bibliotekerne, forhindrer man mange voksne og børn i at få et indtryk af alsidigheden, et indtryk af, hvordan man kan finde frem til egen personlig meningsdannelse. Man hindrer uddannelse, man hindrer oplysning, og man hindrer kulturel aktivitet.

Hr. Camre og finansministeren var begge inde på, at en del af de ændringsforslag, som SF stiller, vil betyde, at det kommer til at koste flere penge for skatteborgerne at være her i Danmark. Det er rigtigt. Jeg skal ikke skjule, at vi på de sociale områder og på uddannelsesområdet har stillet nogle forslag, der ikke er så billige. Men jeg vil godt spørge, om man ikke skal være lidt langsigtet, og om det ikke var rigtigt at tænke på, at hvis vi skærer ned eller lader være med at udvide disse områder, vil vi i løbet af ganske få år få meget større sociale udgifter, end vi hidtil har haft, eller, hvis vi til den tid også skønner, at vi ikke har råd til at have sociale udgifter, en stor elendighed her i landet.

Jeg vil gerne takke VS for hjælpen til NATO-forslagene, og jeg vil gerne takke for hjælpen til forslaget om orlogsværftet. Vi stemmer naturligvis for VS' forslag om NATO, og vi ville have stemt for retsforbundets forslag om orlogsværftet, hvis det var blevet sat til afstemning.

Jeg vil også godt sige til VS, at VS får jo vores ændringsforslag samtidig med, at de afleveres til finansudvalget. Vi mødes nogle gange uden for salen, og det var i og for sig meget nemt dér at spørge SF om, hvorfor vi ikke har taget det eller det med, om vi måske har glemt det.

Hr. Glensgård talte meget gribende om de små børn, som kunne stå under hans højre eller venstre arm, eller hvad det nu var for en. Jeg vil bare sige, at jeg er glad for, at jeg ikke er et af de små børn, der skal stå dér – i hvert fald hvis det samfund, som hr. Glensgård lægger op til, engang skulle blive alvor.

Vi kan ikke stemme for de konservatives ændringsforslag til budgetreguleringen, for det første fordi det sammenknytter folkepension og forsvar, og for det andet fordi vi gerne vil se lovforslaget om folkepensionen, før vi siger, at det slet ikke må fremsættes.

Vi vil stemme for regeringens budgetreguleringsforslag, selv om det indeholder ting, som vi ikke er så begejstrede for. Men jeg vil bede finansministeren bekræfte, at folkepensionsforslaget, at forslaget om nedskæring i u-landshjælpen og de andre forslag, som skjuler sig i budgetreguleringskontoen, ikke vil blive gennemført, før de har været fremsat til drøftelse og vedtagelse her i salen.

Endelig vil jeg sige, at hvis SF skulle have lavet en budgetreguleringskonto, ville der være indgået andre ting på den, end der er på denne. Den ville have indeholdt en midlertidig importafgift, den ville have indeholdt en værdistigningsafgift, den ville have indeholdt et anslået beløb, som beløbene i regeringens budgetregulering er anslået, for inddragelse af olien i Nordsøen, og den ville have indeholdt overvejelser om en aktiv energipolitik, hvorved man i det første år kunne få 30.000 mennesker i beskæftigelse og dermed spare på understøttelsen.

Endelig til hr. Glensgård om sammenkoblingen af SF og retsforbundet. Jeg behøver ikke at sige, at den blokdannelse ikke eksisterer, men jeg vil da gerne her sige tak til hr. Flygaard for den hjælp, han har givet et nyt medlem med den tekniske udformning af ændringsforslagene.

Arne Melchior (CD):

Hr. Glensgård har fundet ud af, at venstre, konservative og kristeligt folkeparti har hjulpet med at redde CD. Det er et anbefalesværdigt mål at sætte sig og en god gerning. Det er nu en total misforståelse, at CD skulle være i nød med hensyn til 100 mill. kr. og forsvaret, for det er da helt klart vor opfattelse, at uanset at der ikke var stillet forslag om at spare 100 mill. kr. på forsvaret, så trænger forsvaret, som er sakket agterud med sine nyanskaffelser i prisudviklingen, til at få yderligere 100 mill. kr. Hvis det var det værste, der kunne ske, var det altså slet ikke imod vore synspunkter. Jeg tror derfor ikke, der var brug for nogen redningsaktion, men jeg har takket både venstre, konservative og kristeligt folkeparti for den saglige hjælp, der er givet, således at forslaget fik den rimeligst mulige udformning.

Fru Margrete Auken talte om folketingets ære, og det må være noget, hun har forstand på, hun giver sig i hvert fald af og til af med ærerørige beskyldninger mod andre. Hun

[Arne Melchior]

sagde, at folketingets ære forbyder, at man ændrer opfattelse, og det drejer sig her om et stort trafikprojekt. Jeg tror nok, at netop på dette område har folketinget gang på gang bidt hovedet af al skam og lavet beslutninger om, tabt dem på gulvet eller bare glemte dem. Når bare vi nævner Saltholm lufthavn, det københavnske bybanenet og altså Storebæltsbroen, er det tre store trafikprojekter, som har været vedtaget herinde, og som folketinget har givet afkald på at udføre, så det er i al fald forkert at beskyldte folketinget og dets partier og medlemmer for, at man ikke turde skifte standpunkt, når i øvrigt forholdene har ændret sig.

Bortset fra dette bestrider jeg fru Margrete Aukens såvel som de fleste andres muligheder for at stille prognoser 10 år frem i tiden med hensyn til trafikudviklingen. Fru Margrete Auker nævnte visse prognoser fra 1960'erne. Jeg vil anbefale hende også at kigge på trafikprognoserne fra 1950'erne, hvor alle, der stillede prognoser, helt klart undervurderede den vækst i trafikken, som vitterlig fandt sted i 1960'erne og i 1970'erne, så dette med at udtale sig sikkert på 10 års basis tror jeg ikke lader sig gøre. Dette være sagt om Farøbroen, som CD altså vil stemme for at få opført.

Hr. Bertel Haarder gik lidt ind på mit indlæg vedrørende folketingets arbejdsform i forbindelse med finansloven. Hr. Bertel Haarder har da ret i, at selvfølgelig kan man komme langt, når man, som han sagde, vil ofre 14 dage på det, og når man specielt vil gå ind på de ministerier og de områder, hvor ens parti har særlige politiske interesser at pleje. Heri er jeg helt enig. Men for det første er det ikke alle partier, der er så heldige som venstre at have en hr. Bertel Haarder, og det være ment lige så seriøst, som det er sagt. For det andet mener jeg ikke, det er nok, at man sætter ind dér, hvor man har en speciel interesse. Og det er det vigtigste. Men en velgennearbejdet finanslov kræver nu, at man går det meste af stoffet igennem.

Så vil jeg endelig sige, at det, der denne gang afgørende har hindret den seriøse behandling, er kriseforslagene, som i de sidste 3 uger fuldstændig har optaget netop de medlemmers tid, som også beskæftiger sig bl. a. med finansloven, og det, jeg pegede på, var, at derved var arbejdet næsten blevet umuliggjort. Jeg anmoder om, at hr. Bertel

Haarder forstår, at jeg er kommet med denne replik, fordi jeg netop sætter så stor pris på hans både alvorlige og dygtige arbejde med disse ting, som vi kender, fra før han kom i tinget, og har kunnet iagttage herinde.

En sidste bemærkning skal yderligere være en, som netop hr. Bertel Haarder gjorde mig opmærksom på, da jeg kom ned efter mit første ordførerindlæg, hvori jeg havde påpeget fremskridtspartiets stilling til det danske mindretal i Sydslesvig. Jeg nævnte fremskridtspartiets ændringsforslag nr. 1623 vedrørende Flensborg Avis. Hr. Bertel Haarder gjorde mig opmærksom på, at under nr. 1625 har man et endnu meget værre bevis på fremskridtspartiets negative indstilling til det danske arbejde syd for grænsen. Jeg citerer begyndelsen af bemærkningen til ændringsforslag nr. 1625 i fremskridtspartiets forslagshæfte. Der står:

»Det kan på længere sigt ikke være nogen statsopgave at yde tilskud til undervisning og teatervirksomhed for vesttyske borgere – heller ikke fordi de pågældende med eller uden økonomiske motiver måtte bekende sig til danskheden.«

Disse vesttyske borgere, der her hentydes til, er altså medlemmer af det danske mindretal i Sydslesvig. Det er de mennesker, som med betydelige personlige opofrelser, herunder udgifter, søger at lære deres børn dansk kultur og det danske sprog etc., som nu fra et dansk parti skal høre, at de med eller uden økonomiske motiver bekender sig til danskheden. Det minder slående – og her er det hr. Bertel Haarder, jeg citerer, men han kan ikke få ordet mere i dag – om betegnelsen Speckdänen, som blev anvendt af supernationalistiske tyskere især i mellemkrigs- og efterkrigstiden. Jeg vil anbefale hr. Glensgård og andre medlemmer af hans parti at læse bogen »Dansk Grænselære«. Jeg ved godt, at det desværre kun er få nord for Fredericia i dette land, som overhovedet vil vedkende sig grænselandsproblemer, da vi jo kun har disse ca. 70 km fastlandsgrænse – alt andet er jo kystgrænse, og dér har vi kun sild og torsk til naboer, og dem er der snart heller ikke flere af – men grænselandsproblemer og mindretalsproblemer er altså reelle problemer, og jeg synes, det er en skamlet – derfor følte jeg det nødvendigt at påtale det endnu en gang – at et parti i dette folketing, som belemrer os med hele dette hæfte, har

[Arne Melchior]

denne nedrakkende indstilling til de mennesker, som kæmper for danskhedens sag – ikke mod Tyskland på nogen måde, men fordi en grænselandskamp, en åndelig og kulturel grænselandskamp, altid er ikke bare af værdi, men af største nødvendighed for det land, det pågældende mindretal hører til.

Flygaard (DR):

Jeg vil gerne begynde dér, hvor hr. Arne Melchior nogenlunde slap, og sige, at det var sikkert meget nyttigt, om mange – hvis de ikke allerede har gjort det – læste Claus Eskildsens »Dansk Grænselære«. Den giver på mange måder en god og saglig beskrivelse af de problemer, der foreligger i et grænse-land.

Dernæst vil jeg til en række enkeltspørgsmål gøre et par bemærkninger.

For det første vil jeg gerne, nu jeg har haft lidt tid til rådighed, knytte et par enkelte supplerende bemærkninger til fremskridts-partiets ændringsforslag, så man kan se, hvad de faktisk går ud på, og så man også kan se, hvad de fører med sig.

Man kan måske med en vis omskrivning sige med udgangspunkt i nogle af fremskridtspartiets ændringsforslag, at mennesket lever ikke af ånd alene. Hvis man tager ændringsforslag nr. 1738 og 1741, synes de at være klare eksempler på dette. Driftsudgifterne på Københavns universitet skal nedsættes fra 705 mill. kr. med 230 mill. kr., og på Århus universitet skal udgifterne, der er 368 mill. kr., nedsættes med 190 mill. kr. Det kunne i øvrigt tyde på, at man vil bidrage mere til det skæve Danmark og dermed gøre det mere skævt, end det er i forvejen.

Og hvis man går over til ændringsforslagene nr. 1830, 1831, 1832 og 1833, kan man se en om muligt endnu klarere tendens. Anlægsudgifterne for Københavns universitet, der er angivet til 100 mill. kr., skal nedsættes med 88 mill. kr. For Århus universitet er de angivet med 14 mill. kr., og de skal nedsættes med 10 mill. kr. For Odense universitetscenter er beløbet på 49 mill. kr. foreslået nedsat med 32 mill. kr., og for Ålborg universitetscenter er beløbet 40 mill. kr. foreslået nedsat med 38 mill. kr. Den videregående uddannelse får i hvert fald meget strenge vilkår herhjemme, hvis fremskridtspartiets forslag bli-

ver gennemført. Men så kan man jo føje til: det gør de heller ikke.

Jeg vil gerne knytte en enkelt bemærkning til ændringsforslag nr. 627, det er spørgsmålet om landsskatteretten, hvor retsforbundet har stillet et ændringsforslag om at forøge bevillingerne med 3 mill. kr. ud fra den erkendelse, at man fortsat har en betydelig pukkel i landsskatteretten, og at det var ønskeligt, at man fik den bragt ned. Derfor dette ændringsforslag, som jeg egentlig ikke synes det gjorde så forfærdelig meget om regeringen kunne acceptere.

Jeg vil også gerne knytte nogle principielle bemærkninger til det at effektuere besparelser. Det er givet – som også fru Ingerlise Koefoed har været inde på – at man ikke kan effektuere alt fra den 1. januar 1980 at regne. Men alle ændringsforslag fra samtlige partiers side må jo være stillet under den forudsætning, at man vil realisere dem hurtigst muligt, hvis det er således, at der bliver et flertal for dem. Det må da forudsætningsvis formentlig ligge hos de fleste – det gør det i hvert fald for retsforbundets vedkommende – at man selvfølgelig skal overholde indgåede aftaler, og at afviklingen i givet fald ikke må bryde ind i et sådant forhold.

Så skal jeg endelig til slut knytte nogle bemærkninger til undervisningsministeriets område. Jeg var i mit første indlæg inde på nogle betragtninger omkring specielt statsbanerne, og jeg vil også gerne sige for undervisningsministeriets vedkommende, at det er min faste overbevisning, at det bliver meget svært for regeringen at overholde de tal, der er på finansloven, så det er mit tip, at når finansåret er omme og vi skal til at gøre op, vil en sådan opgørelse i højere grad være i overensstemmelse med den række af ændringsforslag, som SF og retsforbundet i vidt omfang har stillet i fællesskab.

Brixtofte (V):

Finansministeren sagde, at jeg havde været usædvanlig nysgerrig ved fortsat at spørge regeringen om, hvorledes den selv havde tænkt sig at spare de 500 mill. kr. på pensionsområdet. Nu kan man se forskelligt på, hvad det er at være usædvanlig nysgerrig. Jeg kan i hvert tilfælde oplyse over for finansministeren, at i venstre mener vi ikke, at det er at være usædvanlig nysgerrig, når man

[Brixtofte]

ønsker at vide, hvad det er, man skal stemme om. Det er ikke så meget for vores egen skyld, som det er af hensyn til de mennesker, som det vedrører, og af hensyn til alle de medlemmer, der om lidt skal stemme om forslaget.

Maisted (FP):

Hr. Palle Simonsen fandt min argumentation imod det konservative folkeparti noget krampagtig. For det første gælder der jo det, som hr. Glensgård fremførte, at når frem-skriftspartiet fremsætter sine spareforslag, er de modsvaret af skattelettelser, altså vi søger virkelig at få en balance. Og det, jeg angriber det konservative folkeparti for, er, at de stiller et ændringsforslag til budgetreguleringskontoen. Det er et tal, som vi selvfølgelig kan stemme for, men vi stemmer ikke for de bemærkninger, der følger efter. For hvis de konservative regnede med at få gennemført det, som står i deres bemærkninger, skulle de have fået vedtaget et lønstop, og som bekendt er der ikke flertal i denne sal for en asocial politik, der går ud på et lønstop.

Dernæst går de konservative ind for øgede offentlige udgifter. De støtter altså det merforbrug, vi har i den offentlige sektor, og modarbejder den plan, som de selv har lagt frem, og som skulle være en økonomisk frelse for Danmark. Det er ting, der ikke hænger sammen; det kan ikke lade sig gøre. Hele aksen for deres forslag er dette lønstop, og det ved hr. Palle Simonsen godt er ulandsig-gørligt, det er asocialt, og det er også helt urimeligt, fordi danske erhvervsvirksomheder selvfølgelig tjener for lidt. Vi ved, at virksomhederne har for ringe en indtjening, men vi skal jo samtidig tænke på den anden halvdel af virksomhederne, dem, der tjener deres penge dér, og vi skal forkæle begge parter. Det vil selvfølgelig sige, at vi skal gennemføre nogle skattelettelser, så holder vi automatisk lønningerne i ro, for så får disse mennesker, der er ansat i de produktive virksomheder, noget for deres indsats, og samtidig øger vi indtjeningen i de danske virksomheder. Det er den vej, man skal gå.

Men de konservative beskytter den offentlige sektor, de beskytter ved hr. Palle Simonsens hjælp tjenestemændene, de favoriserer deres privilegier, og de vil angribe lønmodtagerne, der virker ude i de produktive er-

hverv, og som er med til at skrabe pengene sammen til den politik. Det finder vi er meget forkasteligt.

(Kort bemærkning).

Palle Simonsen (KF):

Ja, de økonomiske aspekter, der lå i hr. Maisted's indlæg, tror jeg ikke kan klares i en kort bemærkning. Men den debat kan vi jo fortsætte på torsdag, da har vi rig lejlighed dertil. Jeg vil bare sige, at vi beskytter ikke den offentlige sektor, men vi ønsker en offentlig sektor af en vis udstrækning. Det har vi aldrig lagt skjul på. Når man har hørt de bemærkninger, der er kommet fra regeringen om vores ændringsforslag, har jeg ikke just indtryk af, at man deri har lagt, at der var en beskyttelsesforanstaltning fra konservativ side, snarere tværtimod.

Vi har heller ikke indregnet noget som helst lønstop i vore forslag. Vi har skrevet om forslaget om nedskæringen af reguleringen af arbejdsløshedsunderstøttelsen, at det er en konsekvens af et ønske om lønstop. Vi havde fået en større besparelse, hvis vi havde indregnet vores 4 punkts plan som en helhed. Men det har vi afstået fra, så det kan hr. Maisted for så vidt ikke tage med i denne diskussion.

Hvad angår budgetreguleringskontoen, må jeg sige, at her kan vi diskutere frem og tilbage. Situationen er den enkle, at regeringen har benyttet sig af budgetreguleringskontoteknikken, og derfor har vi naturligvis nøjagtigt den samme adgang.

Finansministeren (Svend Jakobsen):

Jeg skal gøre nogle få bemærkninger i denne omgang, og jeg kan sige til hr. Brixtofte, at når jeg om et øjeblik har svaret fru Ingerlise Koefoed, vil han være fuldstændig beroliget.

Jeg skal nemlig sige til fru Ingerlise Koefoed, at det er fuldstændig rigtigt forstået, at det, man stemmer om her, er rammen, besparelsesrammen, som står på budgetreguleringskontoen. Dermed har man ikke taget stilling til de enkelte elementer, der skal udfylde denne spareramme, og der vil for folketinget være mulighed for at markere sin holdning til denne udmøntning på forskellig vis. For visse deles vedkommende skal der fremsættes forslag her i folketinget. Det gælder eksem-

[Finansministeren]

pelvis eventuelle ændringer i lovgivningen om folkepension og den indtægtsbestemte folkepension. For andre tings vedkommende vil det være sket via aktstykker i finansudvalget, og endelig vil det for den tredje tings vedkommende ske ved det forslag til tillægsbevillingslov, som senere bliver fremsat i folketinget.

Så skal jeg til hr. Glensgård sige, at jeg noterede mig, at fremskridtspartiet vil hjælpe regeringen, og det var en helt ny situation for mig, men det mere interessante var, at hr. Glensgård også gav udtryk for den opfattelse, at hvis et forslag var nedstemt, kunne det ikke fremsættes senere. Det er i hvert fald ikke det, vi i folketinget tidligere har set fra fremskridtspartiet, der jo har været mester i at fremsætte forslag, der indtil flere gange har været nedstemt i det samme folketing. Jeg noterer kun denne nye holdning, og så noterer jeg bekræftelsen af, at fremskridtspartiet i dag ikke kender den samlede konsekvens på indtægts- og udgiftssiden af de forslag, der er stillet, og situationen er jo nu engang den, at det er på torsdag, vi skal foretage den endelige vedtagelse af finansloven for 1980.

Til hr. Palle Simonsen skal jeg sige, at han kom nu lidt let, måske også lidt elegant, om ved mine bemærkninger om holdningen til besparelser. Jeg forstod på hr. Palle Simonsen, at kriteriet for, om det kunne kaldes besparelser, var, om det var med til at reducere personaleforbruget i den offentlige sektor, og så vidt jeg ved en hurtig gennemgang kan se, er det mere end halvdelen af det konservative folkepartis ændringsforslag til finansloven, som ikke vil berøre antallet af ansatte i den offentlige sektor.

Til hr. Bertel Haarder skal jeg også gøre nogle ganske få bemærkninger. Det tilsagn, vi har givet folketinget om tidsrammen for en udmøntning af budgetreguleringskontoen, er, at en sådan specifikation ville foreligge inden den endelige vedtagelse af finansloven, og jeg tror, vi forelagde den for finansudvalget allerede den 27. november 1979.

Jeg skal derudover sige til hr. Bertel Haarder, at jeg et godt stykke vej er enig i betragtningerne om lineære besparelser, og det er da også det, der er baggrunden for, at regeringen har bestræbt sig på at finde konkrete områder, hvor besparelserne skal udmøntes. Jeg tror også, det skal være vores bestræ-

belse fremover, uden at jeg dermed vil udelukke, at vi på et eller andet tidspunkt også kommer til at operere med lineære besparelser.

Jeg vil desuden sige til hr. Bertel Haarder, at hvis man skal finde professorer, der har udtalt sig om bestemte områder, og tage dem til indtægt, kunne jeg jo også vælge at tage Thorkil Kristensen, som hr. Bertel Haarder jo kender godt, og som er enig med socialdemokratiet i det synspunkt, at vi bør gennemføre en indtægtsregulering af folkepensionen. Jeg tror, det ville være nyttigt for venstre virkelig at overveje deres holdning til dette spørgsmål, når vi i det kommende år skal finde mulighed for udvidelse af sparerammerne. Jeg kan bekræfte over for hr. Bertel Haarder, at vi på samme måde, som det er sædvane, vil udsende budgetteringsrammer til de enkelte ministerier forud for udarbejdelsen af finanslovsforslaget for 1981.

Det finanslovsforslag, vi har til behandling i disse dage, er jo et finanslovsforslag, hvis hovedelementer er kommet i kraft af de budgetteringsrammer, som i foråret 1979 blev udsendt af den daværende regering, og det var jo en regering, som hr. Bertel Haarder var bekendt med væsentlige dele af.

Jeg skal kun sige, at vi vil anvende den samme fremgangsmåde. Vi vil, som jeg har givet udtryk for tidligere, bestræbe os på, at udgiftsstigningerne i den offentlige sektor, både i den statslige sektor og i den kommunale sektor, bliver mindst mulige. Det har vi brug for, og dette arbejde har vi sat i gang såvel for den statslige som for den kommunale sektor.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Det er ganske rigtigt, at Thorkil Kristensen mener, at vi aldrig skulle have haft fuld folkepension til alle, men han har klart givet udtryk for, at da den nu er indført og folk har betalt ind til den, er det stærkt betænkeligt at snuppe den lige for næsen af mennesker, som måske har gået og glædet sig til den i lang tid. Der er forskel på at sige, at vi aldrig skulle have haft den, og at vi nu tager den i en fart. Men jeg vil da sige, at hvis finansministeren vil lytte til råd af økonomer som Thorkil Kristensen, Jørgen Dich, Anders Ølgaard, Bent Rold Andersen og andre øko-

[Bertel Haarder]

nomer, så var regeringen da meget bedre stedt, end den er nu, så fortsæt endelig sådan, hr. finansminister!

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Formanden:

Inden vi går til afstemning, holder vi en kort pause af hensyn til dem, der har været i aktion her under hele debatten. Mødet genoptages i dag kl. 16.50.

Vi kan nu se, at det bliver helt nødvendigt med aftenmøde. Spisepausen bliver nok fra 18.30 til 19.30, altså ca. midt i afstemningerne, knap midt i afstemningerne. Altså mødet genoptages 16.50, og så er der pause fra 18.30 til 19.30.

Mødet udsat kl. 16.40

Mødet genoptaget kl. 16.50

Man gik til afstemning om ændringsforslagene.

Formanden:

Foruden de ændringsforslag, der er anført på den trykte dagsorden, er der, som det fremgik af debatten, af hr. Glensgård (FP) på blad nr. 228 yderligere stillet 1 ændringsforslag, som er omdelt under mødet. Dette forslag kan kun med tingets samtykke behandles i dag, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg tingets samtykke som givet. (Op- hold). Det er givet.

Afstemning

Til § 1. Skatter og afgifter.

Ændringsforslag nr. 1001 af Glensgård (FP) og Askjær Jørgensen (FP) forkastedes, idet 20 stemte for, 145 imod.

Med undtagelse af ændringsforslag nr. 1076, 1312, 1373, 1460, 1493, 1563, 1843, 1862, 1873, 1951, 1978, 1979, 1980, 2066 og 2080 betragtedes de øvrige ændringsforslag stillet af Glensgård (FP) og Askjær Jørgensen (FP) som

forkastet uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1-26 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 27 forkastedes, idet 22 stemte for, 146 imod; 2 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 28 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 29 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 30 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 31 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 32 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 33 forkastedes uden afstemning.

Til § 2.01. Statsbanerne.

Ændringsforslag nr. 34 forkastedes, idet 36 stemte for, 135 imod.

Ændringsforslag nr. 35 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 36 og 37 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 38 og 40 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 39 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 41 og 42 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 43 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 44 var udgået.

Ændringsforslag nr. 45

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 46 og 47
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 48 og 50
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 49
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 51–56
vedtoges uden afstemning.

Til § 2.02. Post- og telegrafvæsenet.

Ændringsforslag nr. 57
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 58
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 59–61
forkastedes uden afstemning.

Til § 2.03. Statshavnene m. m.

Ændringsforslag nr. 62
vedtoges uden afstemning.

Til § 2.04. Københavns lufthavnsvæsen.

Ændringsforslag nr. 63 og 64
vedtoges uden afstemning.

Til § 2.06. Statsskovvæsenet.

Ændringsforslag nr. 65
vedtoges uden afstemning.

Til § 2.08. Den kgl. grønlandske handel.

Ændringsforslag nr. 66
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 67–76
vedtoges uden afstemning.

Til § 2.10. Bornholmstrafikken.

Ændringsforslag nr. 77
forkastedes uden afstemning.

Til § 2.11. Statsbroen Store Bælt.

Ændringsforslag nr. 1076 af Glensgård
(FP) og Askjær Jørgensen (FP)

forkastedes, idet 38 stemte for, 133 imod.

Ændringsforslag nr. 78
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 79
forkastedes, idet 34 stemte for, 139 imod.

Til § 5. Dronningen.

Ændringsforslag nr. 705 af Steen Folke
(VS)
forkastedes, idet 17 stemte for, 155 imod.

Til § 6. Medlemmer af det kgl. hus.

Ændringsforslag nr. 706 af Steen Folke
(VS)
forkastedes uden afstemning.

Til § 3. Rentekonto.

Ændringsforslag nr. 80–83
vedtoges uden afstemning.

Til § 4. Adskillige indtægter.

Ændringsforslag nr. 84
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 85
vedtoges uden afstemning.

Til § 8. Statsministeriet.

Ændringsforslag nr. 86
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 87 og 88
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 89
vedtoges uden afstemning.

Til § 9. Ministeriet for Grønland.

Ændringsforslag nr. 90
forkastedes, idet 5 stemte for, 167 imod.

Ændringsforslag nr. 91–119
vedtoges uden afstemning.

Til § 10. Udenrigsministeriet.

Ændringsforslag nr. 120 og 121
vedtoges uden afstemning.

- Ændringsforslag nr. 122 var udgået.
- Ændringsforslag nr. 123 og 124 forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 125 forkastedes, idet 31 stemte for, 141 imod.
- Ændringsforslag nr. 126–130 forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 131 var udgået.
- Ændringsforslag nr. 132 vedtoges uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 133 forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 134 vedtoges uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 135–140 forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 141 og 142 vedtoges uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 707 af Steen Folke (VS) og ændringsforslag nr. 143 forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 708 af Steen Folke (VS) forkastedes, idet 17 stemte for, 155 imod.
- Ændringsforslag nr. 144 forkastedes, idet 40 stemte for, 104 imod; 28 stemte hverken for eller imod.
- Ændringsforslag nr. 145 forkastedes, idet 62 stemte for, 104 imod; 6 stemte hverken for eller imod.
- Ændringsforslag nr. 146 forkastedes, idet 68 stemte for, 104 imod.
- Ændringsforslag nr. 147 og 148 vedtoges uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 149 forkastedes, idet 42 stemte for, 130 imod.
- Ændringsforslag nr. 150 forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 151 forkastedes, idet 62 stemte for, 110 imod.
- Ændringsforslag nr. 152 forkastedes, idet 16 stemte for, 150 imod; 6 stemte hverken for eller imod.
- Ændringsforslag nr. 153 forkastedes, idet 62 stemte for, 110 imod.
- Ændringsforslag nr. 154 forkastedes, idet 22 stemte for, 150 imod.
- Ændringsforslag nr. 155 vedtoges med 98 stemmer mod 63; 11 stemte hverken for eller imod.
- Ændringsforslag nr. 156 forkastedes uden afstemning.
- Til § 11. Landbrugsministeriet.*
- Ændringsforslag nr. 157–162 vedtoges uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 163 forkastedes, idet 22 stemte for, 148 imod; 2 stemte hverken for eller imod.
- Ændringsforslag nr. 164 vedtoges uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 165 og 166 forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 167 vedtoges uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 168 forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 169–179 vedtoges uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 180 forkastedes, idet 12 stemte for, 160 imod.

Ændringsforslag nr. 181
forkastedes, idet 43 stemte for, 123 imod; 6
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 182
forkastedes, idet 11 stemte for, 161 imod.

Ændringsforslag nr. 183
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 184–186
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 187
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 188 og 189
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 190 og 191
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 192–194
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 195
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 196–198
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 199–202
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 203
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 204
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 205
vedtoges uden afstemning.

Til § 12. Fiskeriministeriet.

Ændringsforslag nr. 206 og 207
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 208 og 209
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 210–212
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 213–216
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 217, 218, 722 og 219
vedtoges uden afstemning.

Til § 13. Indenrigsministeriet.

Ændringsforslag nr. 220 og 221
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 222
forkastedes, idet 22 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 223
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 224 og 225
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 226–229
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 230
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 231–233
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 234
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 235–239
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 240
forkastedes, idet 11 stemte for, 161 imod.

Ændringsforslag nr. 241 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 723
vedtoges uden afstemning.

Til § 14. Boligministeriet.

Ændringsforslag nr. 242
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 243

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 244 (og det enslydende ændringsforslag nr. 1312 af Glensgård (FP) og Askjær Jørgensen (FP)) forkastedes, idet 42 stemte for, 129 imod.

Ændringsforslag nr. 245 forkastedes, idet 62 stemte for, 110 imod.

Ændringsforslag nr. 246–250 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 251 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 252–255 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 709 af Steen Folke (VS) forkastedes, idet 17 stemte for, 155 imod.

Ændringsforslag nr. 256 og 257 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 258 forkastedes, idet 37 stemte for, 135 imod.

Ændringsforslag nr. 710 af Steen Folke (VS) og ændringsforslag nr. 259–261 forkastedes uden afstemning.

Til § 15. Socialministeriet.

Ændringsforslag nr. 262 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 263 forkastedes, idet 53 stemte for, 99 imod; 20 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 264 forkastedes, idet 73 stemte for, 99 imod.

Ændringsforslag nr. 265 og 266 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1373 af Glensgård (FP) og Askjær Jørgensen (FP) forkastedes, idet 20 stemte for, 146 imod; 6 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 267 forkastedes, idet 37 stemte for, 135 imod.

Ændringsforslag nr. 268–270 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 271 og 272 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 273 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 274 forkastedes, idet 22 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 275 og 276 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 277–282 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 283 forkastedes, idet 22 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 284–300 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 301 forkastedes, idet 62 stemte for, 110 imod.

Ændringsforslag nr. 302 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 303 forkastedes, idet 22 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 304 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 711 af Steen Folke (VS) forkastedes, idet 22 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 305 og 306 vedtoges uden afstemning.

Til § 16. Ministeriet for offentlige arbejder.

Ændringsforslag nr. 307–312 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 313
forkastedes, idet 83 stemte for, 89 imod.

Ændringsforslag nr. 314 og 315
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 316-318
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1460 af Glensgård
(FP) og Askjær Jørgensen (FP)
forkastedes, idet 26 stemte for, 146 imod.

Ændringsforslag nr. 319
forkastedes, idet 57 stemte for, 115 imod.

Ændringsforslag nr. 320
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 321
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 322 og 323
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 324
vedtoges uden afstemning.

Til § 17. Industriministeriet.

Ændringsforslag nr. 325
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 326
forkastedes, idet 11 stemte for, 161 imod.

Ændringsforslag nr. 327
forkastedes, idet 11 stemte for, 161 imod.

Ændringsforslag nr. 328
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 329
forkastedes, idet 58 stemte for, 114 imod.

Ændringsforslag nr. 330
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 331-335
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 336
forkastedes, idet 22 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 337 og 338
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1493 af Glensgård
(FP) og Askjær Jørgensen (FP)
forkastedes, idet 20 stemte for, 152 imod.

Ændringsforslag nr. 339
forkastedes, idet 11 stemte for, 161 imod.

Ændringsforslag nr. 340
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 341
forkastedes, idet 11 stemte for, 161 imod.

Ændringsforslag nr. 342-346
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 347
forkastedes, idet 11 stemte for, 161 imod.

Ændringsforslag nr. 348 og 349
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 350-362
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 363-365
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 366
forkastedes, idet 15 stemte for, 157 imod.

Ændringsforslag nr. 367 og 368
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 369
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 370-372
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 373-377
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 378

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 379
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 380
forkastedes uden afstemning.

Til § 18. Justitsministeriet.

Ændringsforslag nr. 381-383
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 384
forkastedes, idet 42 stemte for, 130 imod.

Ændringsforslag nr. 385
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 386
forkastedes, idet 5 stemte for, 140 imod; 27
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 387
forkastedes, idet 30 stemte for, 120 imod; 22
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 388
forkastedes, idet 52 stemte for, 114 imod; 6
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 389
forkastedes, idet 58 stemte for, 113 imod.

Ændringsforslag nr. 724 af finansministe-
ren
vedtoges med 134 stemmer mod 37.

Ændringsforslag nr. 390 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 391
forkastedes, idet 22 stemte for, 145 imod; 5
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 725 af finansministe-
ren
vedtoges enstemmigt med 171 stemmer.

Ændringsforslag nr. 1563 af Glensgård
(FP) og Askjær Jørgensen (FP) betragtedes
som

bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 725.

Ændringsforslag nr. 392
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 393
forkastedes, idet 11 stemte for, 161 imod.

Ændringsforslag nr. 394
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 395
forkastedes, idet 78 stemte for, 94 imod.

Ændringsforslag nr. 396
forkastedes, idet 11 stemte for, 160 imod.

Til § 19. Kirkeministeriet.

Ændringsforslag nr. 712 af Steen Folke
(VS)
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 397-400
vedtoges uden afstemning.

Til § 20. Undervisningsministeriet.

Ændringsforslag nr. 401
forkastedes, idet 67 stemte for, 105 imod.

Ændringsforslag nr. 402
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 403
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 404
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 405
forkastedes, idet 78 stemte for, 94 imod.

Ændringsforslag nr. 406 og 407
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 408
forkastedes, idet 17 stemte for, 155 imod.

Ændringsforslag nr. 409 og 410
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 411
forkastedes, idet 71 stemte for, 99 imod; 2
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 412-414
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 415 og 416
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 417
forkastedes, idet 22 stemte for, 145 imod; 5
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 418 og 419
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 420-424
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 425-427
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 428-430
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 431
forkastedes, idet 17 stemte for, 150 imod; 5
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 432
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 433
forkastedes, idet 42 stemte for, 130 imod.

Ændringsforslag nr. 434
forkastedes, idet 50 stemte for, 122 imod.

Ændringsforslag nr. 435-441
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 441 a
forkastedes, idet 37 stemte for, 134 imod.

Ændringsforslag nr. 726 af finansministe-
ren
vedtoges med 124 stemmer mod 47.

Ændringsforslag nr. 442-444

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 445
forkastedes, idet 22 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 446
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 447
forkastedes, idet 73 stemte for, 99 imod.

Ændringsforslag nr. 448 og 449
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 450
forkastedes, idet 22 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 451
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 452
forkastedes, idet 22 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 453-455
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 456
forkastedes, idet 22 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 457
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 458
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 459
forkastedes, idet 17 stemte for, 155 imod.

Ændringsforslag nr. 460-465
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 466 og 467
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 468
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 469
forkastedes, idet 53 stemte for, 100 imod; 19
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 470 var udgået.

Ændringsforslag nr. 471 og 472
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 473
forkastedes, idet 22 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 474
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 475
forkastedes, idet 22 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 476
vedtoges med 99 stemmer mod 72.

Formanden:

Jeg skal her afbryde afstemningen om ændringsforslagene og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 19.30.

Mødet udsat kl. 18.32

Mødet genoptaget kl. 19.30

Afstemningen om ændringsforslagene genoptoges.

Ændringsforslag nr. 477 og 478
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 479
forkastedes, idet 43 stemte for, 114 imod.

Ændringsforslag nr. 480
forkastedes, idet 67 stemte for, 97 imod.

Ændringsforslag nr. 481-485
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 486
forkastedes, idet 21 stemte for, 147 imod.

Ændringsforslag nr. 487
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 488
forkastedes, idet 22 stemte for, 148 imod.

Ændringsforslag nr. 489 og 490
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 491
forkastedes, idet 22 stemte for, 148 imod.

Ændringsforslag nr. 492
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 493-499
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 500
forkastedes, idet 22 stemte for, 148 imod.

Ændringsforslag nr. 501
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 502 og 503
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 504-507
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 508
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 509-511
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 512
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 513
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 514
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 515
forkastedes, idet 37 stemte for, 129 imod; 5 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 516
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 517
forkastedes, idet 77 stemte for, 94 imod.

Ændringsforslag nr. 518

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 519
forkastedes, idet 11 stemte for, 155 imod; 6
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 520-523
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 524-527
forkastedes uden afstemning.

Til § 21. Ministeriet for kulturelle anliggender.

Ændringsforslag nr. 528
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 529
forkastedes, idet 10 stemte for, 162 imod.

Ændringsforslag nr. 1843 af Glensgård
(FP) og Askjær Jørgensen (FP)
forkastedes, idet 30 stemte for, 142 imod.

Ændringsforslag nr. 530 og 531
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 713 af Steen Folke
(VS)
forkastedes, idet 17 stemte for, 155 imod.

Ændringsforslag nr. 1862 af Glensgård
(FP) og Askjær Jørgensen (FP)
forkastedes, idet 20 stemte for, 147 imod; 5
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 532
vedtoges med 94 stemmer mod 78.

Ændringsforslag nr. 533
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 534
forkastedes, idet 22 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 535
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 536-538
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1873 af °Glensgård
(FP) og Askjær Jørgensen (FP)
forkastedes, idet 20 stemte for, 152 imod.

Ændringsforslag nr. 539-542
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 543
forkastedes, idet 23 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 544
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 545
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 546
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 547
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 548
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 549-551
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 552 og 553
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 554
forkastedes, idet 17 stemte for, 155 imod.

Ændringsforslag nr. 555 og 556
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 557
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 558
forkastedes, idet 66 stemte for, 105 imod.

Ændringsforslag nr. 559
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 560
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 561-564

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 565
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 566
forkastedes, idet 26 stemte for, 145 imod.

Ændringsforslag nr. 567 og 568
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 569
forkastedes, idet 5 stemte for, 166 imod.

Ændringsforslag nr. 570
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 571
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 572
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 573 og 574
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1951 af Glensgård
(FP) og Askjær Jørgensen (FP)
forkastedes, idet 20 stemte for, 147 imod; 5
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 575
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 576 og 577
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 578 og 579
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 580
forkastedes, idet 17 stemte for, 155 imod.

Ændringsforslag nr. 581
forkastedes, idet 42 stemte for, 124 imod; 5
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 582
forkastedes, idet 73 stemte for, 99 imod.

Ændringsforslag nr. 583

forkastedes, idet 17 stemte for, 155 imod.

Ændringsforslag nr. 584–586
vedtoges uden afstemning.

Til § 22. Forsvarsministeriet.

Ændringsforslag nr. 587
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 588
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 589
forkastedes, idet 21 stemte for, 145 imod; 4
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 590
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 591
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 592
forkastedes, idet 17 stemte for, 145 imod; 4
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 593 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 594–596
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 597
forkastedes, idet 42 stemte for, 128 imod.

Ændringsforslag nr. 598 og 599
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 600
forkastedes, idet 73 stemte for, 99 imod.

Ændringsforslag nr. 601
forkastedes uden afstemning.

Til § 23. Finansministeriet.

Ændringsforslag nr. 1978 af Glensgård
(FP) og Askjær Jørgensen (FP)
forkastedes, idet 20 stemte for, 152 imod.

Ændringsforslag nr. 602
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 603 og 604
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1979 af Glensgård
(FP) og Askjær Jørgensen (FP)
forkastedes, idet 20 stemte for, 152 imod.

Ændringsforslag nr. 605 og 606
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 607
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1980 af Glensgård
(FP) og Askjær Jørgensen (FP)
forkastedes, idet 20 stemte for, 152 imod.

Ændringsforslag nr. 608 og 609
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 610
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 611
forkastedes, idet 42 stemte for, 130 imod.

Underændringsforslag nr. 728 af Enggaard
(V), Gammelgaard (KF), Arne Melchior
(CD) og Chr. Christensen (KrF)
forkastedes, idet 59 stemte for, 113 imod.

Underændringsforslag nr. 729 af Bertel
Haarder (V), Palle Simonsen (KF), Arne
Melchior (CD) og Chr. Christensen (KrF)
forkastedes, idet 53 stemte for, 119 imod.

Underændringsforslag nr. 730 af Glens-
gård (FP)
forkastedes, idet 73 stemte for, 99 imod.

Ændringsforslag nr. 612
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 613 var udgået.

Ændringsforslag nr. 614
forkastedes, idet 17 stemte for, 154 imod.

Ændringsforslag nr. 615 og 616
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 617
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 618
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 619
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 620–623
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 624
forkastedes uden afstemning.

Til § 24. Ministeriet for skatter og afgifter.

Ændringsforslag nr. 625 og 626
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 627
forkastedes, idet 26 stemte for, 145 imod.

Ændringsforslag nr. 628
vedtoges uden afstemning.

Til § 25. Økonomiministeriet.

Ændringsforslag nr. 629
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 714 af Steen Folke
(VS)
forkastedes uden afstemning.

Til § 27. Miljøministeriet.

Ændringsforslag nr. 630
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 715 af Steen Folke
(VS)
forkastedes, idet 17 stemte for, 154 imod; 1
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 631–635
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 716 af Steen Folke
(VS) og 636
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 637

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 638
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 639-642
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 643, 717 og 718 af
Steen Folke (VS), 644 og 719 af Steen Folke
(VS)
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 645 og 646
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 647
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 648
forkastedes, idet 32 stemte for, 140 imod.

Ændringsforslag nr. 649
forkastedes uden afstemning.

Til § 28. Arbejdsministeriet.

Ændringsforslag nr. 650
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2066 af Glensgård
(FP) og Askjær Jørgensen (FP)
forkastedes, idet 20 stemte for, 152 imod.

Ændringsforslag nr. 651
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 652
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 653
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 720 af Steen Folke
(VS)
forkastedes, idet 37 stemte for, 135 imod.

Ændringsforslag nr. 721 af Steen Folke
(VS)
forkastedes, idet 27 stemte for, 134 imod; 11
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 654
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2080 af Glensgård
(FP) og Askjær Jørgensen (FP)
forkastedes, idet 20 stemte for, 146 imod; 6
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 655
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 656
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 657
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 659
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 658
vedtoges med 147 stemmer mod 17; 5 stemte
hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 661
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 660
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 662
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 663
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 664
forkastedes, idet 27 stemte for, 145 imod.

Ændringsforslag nr. 665
forkastedes, idet 22 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 666
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 667 og 668
vedtoges uden afstemning.

Til § 29. Energiministeriet.

Ændringsforslag nr. 669-674

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 675
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 676-681
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 682
forkastedes, idet 17 stemte for, 155 imod.

Ændringsforslag nr. 683
forkastedes, idet 22 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 684-686
vedtoges uden afstemning.

Til § 30. Bevægelserne på statens formue- og kapitalkonti.

Ændringsforslag nr. 687-689
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 690
forkastedes, idet 42 stemte for, 130 imod.

Til § 32. Tekstanmærkninger.

Ændringsforslag nr. 691 og 692
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 693
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 694, 727 af finansministeren og 695-704
vedtoges uden afstemning.

Hermed sluttede afstemningen om ændringsforslagene.

Formanden:

Jeg skal udsætte forhandlingen om finanslovsforslaget som helhed til mødet torsdag

den 20. december.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Arbejdsmarkedsudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til folketingsbeslutning om medejendomsret og medbestemmelse. (Indførelse af overskudsdeling). (Beslutningsforslag nr. B 12).

Eksemplarer er omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Arbejdsmarkedsudv. (17/12 79):

Udtræder: Heinesen

Nyt medl.: Demsitz

Udtræder: Demsitz

Ny stedf.: Heinesen

Jeg vil gerne, inden vi slutter mødet – og jeg tror, jeg har alle medlemmer med mig – bede om, at vi tænker lidt på de folk i vores administration både her i huset og i ministerierne, der står bag det forberedende arbejde med afstemningsmaterialet, som har gjort vort arbejde nogenlunde løbende. Det synes jeg vi skal bemærke, ligesom andre har gjort det i dagens løb.

Der er desværre ikke mere at foretage i dette møde. (*Munterhed*).

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 19. december, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 20.37